stripschrift

in dit nummer:

Het Weeswezen ß Zn Nazorg

interview met henk sprenger

piloot storm

o.b.bommel en zijn iksel

Nummer 41/42
Prijs f 3,25/
55 bfrs
mei/juni 1972

OUDE NUMMERS

Lijst van oude nummers van Stripschrift met de daarin gepubliceerde herdrukken:

Nummer 8/9	(september 1969)	: Tom Poes en het Monster van de Holle Weg
Nummer 10	(oktober 1969)	: De Terugkeer van Aram
Nummer 11	(november 1969)	: Kraaienhove - het eerste verhaal
Nummer 12	(december 1969)	: Koning Hollewijn en de Mensenhater
Nummer 13	(januari 1970)	: Rikki en Wiske in Chocowakije
Nummer 14	(februari 1970)	: Tekko Taks en het Wereldvoedselprobleem
Nummer 15	(maart 1970)	: Panda en de Meester-Riolist
Nummer 16	(april 1970)	: Secret Agent X 9 - Het Masker
Nummer 17	(mei 1970)	: Sjors van de Rebellenclub (losse gags)
Nummer 18	(juni 1970)	: Bruintje Beer verdwaald - BB doet kerst-inkopen
Nummer 19	(juli 1970)	: Avonturen van Paulus de Boskabouter
Nummer 20	(augustus 1970)	: Prins Valiant - Aanval op de Neveleilanden
Nummer 21	(september 1970)	: De avonturen van Mikkie Muis - Mikkie in Afrika
Nummer 22	(oktober 1970)	: Robbedoes en Kwabbernoot
Nummer 23	(november 1970)	: Kappie en de Geheimzinnige Lading
Nummer 24	(december 1970)	: Kapitein Rob - Rendez-vous in Jamaica
Nummer 25/26	(januari/februari 1971)	: Eric en de Dodenridders; Tarzan van de Apen
Nummer 27/28	(maart/april 1971)	: Amerikaanse en Nederlandse undergroundstrips
Nummer 29/30	(mei/juni 1971)	: De Chef (voorloper van Dick Bos)
Nummer 31/32	(juli/augustus 1971)	: Flash Gordon
Nummer 33/34	(september/oktober 1971)	: Ketelbinkie in de Toerdefraans
Nummer 35/36	(november/december 1971)	: Kuifje in het land der Sovjets (een gedeelte hieruit)
Nummer 37/38	(januari/februari 1972)	: The organization man in the grey flannel suite (MAD)
Nummer 39/40	(maart/april 1972)	: 3 Lucky Luke verhalen: Grabuge à Pancake Valley, Voleurs de Chevaux, Le chemín du Crépuscule

Bestelwijze:

De nummers 8/9 tot en met 24 kosten ƒ 2,25 per stuk. Te bestellen via giro 226312 t.n.v. Levisson MPS, Rijswijk zh.
De nummers 25/26 tot en met 39/40 kosten ƒ 3,25 per stuk. Bestelwijze zie boven.

Uitverkocht:

De nummers 21 (Mickey Mouse); 24 (Kapitein Rob) en 25/26 (Eric de Noorman) zijn totaal uitverkocht.
De nummers 8/9 (Tom Poes) en 29/30 (Dick Bos) zijn nog in zeer beperkte mate verkrijgbaar.

INHOUD

Fred Julsing stortte zich in het rijke en niet zo diepe zieleleven van de 'fors beborste en riant bebilde' Little Annie Fanny; stootte daarbij op het al even rijke en al evenmin diepe zieleleven van Little Orphan Annie en kreeg het vreselijk moeilijk. Desondanks vindt u zijn bevindingen op pagina 4

In Amsterdam wijdt zich sinds enige tijd Joke Stijntjes aan de striptekenkunst. Kees de Bree ontdekte haar en vertelt over haar werk op pagina 8

Rob Richard en Cornelis Jan Aarts hadden een gesprek met Henk Sprenger, bekend tekenaar en schrijver van oa. Kick Wilstra en Piloot Storm.
Het resultaat van dit vraaggesprek van de hand van Rob Richard vindt u op pagina 10

De bibliografische gegevens van Sprenger die Cornelis Jan Aarts verzamelde treft u aan op pagina 16

Als kompleet stripverhaal deze keer een herdruk van de allereerste avonturen van Piloot Storm, toen nog Stork geheten. Het verhaal dateert uit 1946 en werd ons afgestaan door Sprenger zelf. Pagina 18

Tijdens de op 22 april jl. in Assen gehouden 'Vierde Dag van het Beeldverhaal - (Strip '72)' schoot Cor Nijmeijer hier en daar enige aardige foto's. Hij schreef er een verslag bij. Pagina 42

Brieven van lezers en een antwoord van de redaktie. Enkele adhesiebetuigingen voor de herdruk van het Tom Poes weekblad. Pagina 44

Stripverzamelaars bieden materiaal aan en vragen ander stripmateriaal daarvoor in ruil. Pagina 45

Belangrijke mededelingen van het bestuur van Het Stripschap. Er kwam een geheel nieuw bestuur. Pagina 46

Kees de Bree en Frans Netscher stortten zich in de overvloed van stripnieuwtjes en -wetenswaardigheden. Zij haalden de belangrijkste informatie voor u eruit. Pagina 48

Heer Bommel stoeit nog steeds met zijn Iksel, daarin gestoord door Tom Poes en de heer Grootgrut. Nieuwe ontwikkelingen in deze derde aflevering. Pagina 53

stripschrift

Uitgegeven door
N.V. Levisson M P S voor
het stripschap

Nederlands centrum voor belangstellenden in strip, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 30 september 1968.
Doel: de waardering bevorderen voor strips in het algemeen en Nederlandse strips in het bijzonder.

REDAKTIE

Nieuwsredaktie: Kees de Bree/Frans Netscher.
Hoofdredaktie: Cornelis Jan Aarts/Rob van Eijck/Fred A. Julsing/Sandra Griffioen-Boes/Rolf van de Kamer/Henk Siebels.

Vormgeving: Fred A. Julsing/George Noordanus.

REDAKTIEADRES

Nieuwsredaktie: Kinkerstraat 59'''', Amsterdam
Hoofdredaktie: de Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk zh, tel. 070 - 908780 tst. 12.

VERKRIJGBAAR

via abonnement (giro 226312 t.n.v. Levisson MPS, Rijswijk zh) voor leden van Het Stripschap ƒ 15,-; voor niet-leden ƒ 18,-. (lidmaatschap Het Stripschap ƒ 10,-, giro 1513000 t.n.v. de penningmeester van Het Stripschap te Amsterdam). in de losse verkoop: ƒ 3,25.

SUMMARY

This issue of 'Stripschrift' contains an interview with the Dutch comics-writer/drawer Henk Sprenger, well-known for his footballcomics with 'Kick Wilstra' and his stories about 'Piloot Storm'. Storm's earliest adventure, which dates from 1946 (when he was still called 'Stork'), was never published as a book. We now reprint it on pages 18 to 39. Furthermore there is an article on 'Little Annie Fanny', an account of the Comics-Event in Assen, which was organized by 'Het Stripschap', and an article about a beginner woman cartoonist.

HET WEESWEZEN EN DE VERPLICHTE NAZORG

DOOR Fred. A. Julsing

Opdracht en oprecht gemeende bedoeling van dit artikel is, dat het de hernieuwde - en voor een goed deel met voor niet-Playboylezers onbekend werk aangevulde - uitgave van Harvey Kurtzman's (en Willie Elder's en Jack Davis' en Frank Frazetta's en Noem-Maar-Een-Niet-Te-Onderschatten-Zijstraat's) meesterwerk Little Annie Fanny zal beschouwen. Dat het daar maar zeer ten dele van zal komen ligt niet aan de opdrachtgever, noch aan de - nu reeds vertwijfelde - auteur. De enige schuldige is hier de te bespreken stof, want wie zich verdiept in de met erotiese voordelen uitgeruste Mammaloe van Kurtzman en vooral haar ontstaansgeschiedenis tracht na te speuren, raakt weldra verstrikt in het rijke en al evenmin diepe zieleleven van nog een amerikaanse dame: Little Orphan Annie. En de onverbeterlijke, die dan nog de moed heeft om verder te graven, zal er weldra achter komen, dat Kurtzman niet de enige is, die ooit op basis van het Little Orphan Annie-gegeven een fraaie afleiding maakte. Want welke doorgewinterde Okefenokeeswamp-verkenner kent niet het onvergetelijke optreden van niemand minder dan Li'l Orphan Abner?
Maar laten we voorlopig trachten het hoofd koel te houden en bij het begin te beginnen.

20 januari 1894 ontvliedt, dicht bij Kankake, Illinois, een jeugdig individu van mannelijke kunne de warme moederschoot en ontpopt zich weldra als Harold Lincoln Gray. Vierentwintig jaar later is ook zijn lot beschoren: Hij treedt bij Sidney Smith in dienst als assistent en helpt op die manier The Gumps in leven te houden. Weer vier jaar later doet The Chicago Tribune een beroep op tweederangs cartoonisten (want wat ben je anders als assistent) om met nieuwe ideëen te komen, teneinde het met grote gretigheid geconsumeerde stripbestand aan te vullen, te vergroten en te vernieuwen.
Met vijf andere tekenaars grijpt Gray zijn kans en de produkten van dit zestal worden uitgeprobeerd in een zusterkrant van The Tribune, The New York News; Little Orphan Annie is geboren.
Als het werk van de vijf andere tekenaars al lang aan bloedarmoede is overleden, valt het de redakteuren van The Tribune op, dat het bij de mannelijke helft van de werkende stand zo langzamerhand gewoonte is geworden de vrouwelijke helft te bejegenen met kreten als "Where you going, Annie?". Hetgeen voor de heren voldoende bewijs blijkt om de strip als zeer populair te beschouwen en dientengevolge naar The Chicago Tribune over te hevelen.
Hoewel het voor op m'n tong ligt om

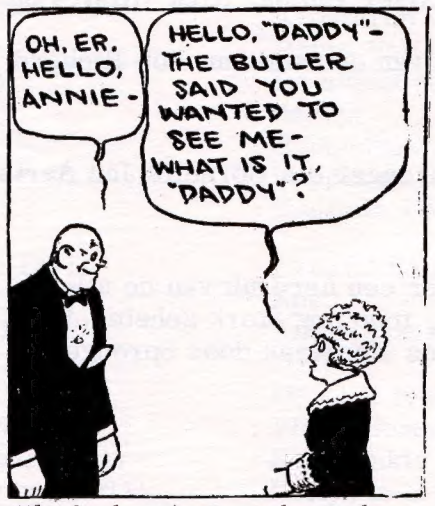

Little Orphan Annie en haar pleegvader "Daddy" Warbucks

nu cynies te verklaren, dat er wel grotere dingen op basis van geringere toevalligheden gebeurd zijn (en omgekeerd gelaten) moet ik één ding toegeven: Little Orphan Annie was ontegenzeggelijk populair. Hetgeen mag blijken uit het volgende verhaal. Als Annie's hond Sandy bij haar wegloopt wordt Gray begraven onder brieven van deelnemende lezers, waarin ze de tekenaar bidden om de behouden terugkeer van deze Man's Best Friend. Onder de briefschrijvers bevindt zich overigens ene Henry Ford.
Goed, Annie was dus populair en rechts, erg rechts. Zozeer, dat de strip menigmaal voor langere of kortere tijd uit de krant werd genomen omdat men zich van de zijde der krantenmakers niet kon verenigen met sommige van de ideëen, die Harold Gray bij tijd en wijle in zijn strip ventileerde.

Het is voor een na-oorlogse Europeaan vrij moeilijk om na te gaan, wat de avonturen van deze, door een magnaatachtige groothandelaar in wapentuig ("Daddy" Warbucks!) geadopteerde, wees in het Amerika van voor en vlak na de oorlog gedaan heeft, maar één ding is wel zeker, het heeft op menig stripmaker van later datum een aardig traumatiserende uitwerking gehad.
Eén van de stripmakers is Walt Kelly, de in mijn ogen geniale vader van Pogo en diens woelige, de Okefenokeeswamp bevolkende vriendenschaar. Hij gebruikt het Little Orphan Annie-gegeven menigmaal in zijn strip, zij het met zachte spot, en maakt van één van zijn figuren - Beauregard Houn'dog - een fanatiek liefhebber en kenner van de strip. Als Pogo in 1952 de Swamp tracht te ontvluchten, teneinde te ontkomen aan de kandidaatstelling voor het presidentschap van de U.S.A. en zijn aan die hoge taak verbonden huwelijk met Miss Ma'm'selle Hepzibah, is het Beauregard, die hem de enig mogelijke vermomming aan de hand doet. En ja hoor, op 22 september '52 verlaat Pogo met Beauregard de Swamp. Pogo vermomd als Little Orphan Annie en Beauregard als Sandy (ze noemen zich dan Li'L Arf an' Nonny). Ze gaan zo ver in hun vermomming, dat ze zelfs de blinkin' eyes (pupilloze ogen, zoals Gray ze placht te tekenen) overnemen, waardoor Pogo ogenblikkelijk het water inloopt, want hij ziet geen steek meer.
In het geofysies jaar 1958 weet Howland Owl zijn vriend Albert Alligator zo gek te krijgen zich te vermommen als Lulu Arfin' Nanny, dit om Beauregard in de luren te kunnen leggen. Het loopt mis. Is Lulu Arfin' Nanny in de aanvang nog trots op het feit, dat hij de rol van een hond speelt (Het Little Orphan Annie-gegeven is hier nogal door elkaar geschud) en daardoor hoog opgeeft van zaken als hondetrouw en de populariteit van honden bij kinderen, als de realiteit van zijn krokodilschap weer tot hem doordringt krijgt hij medelijden met zichzelf en het feit, dat hij slechts zo'n inpopulaire amfebie is. Albert/Lulu Arfin' Nanny wordt overvallen door een weergaloze golf van jaloezie ten aanzien van de hond in het algemeen en Beauregard in het bijzonder en besluit wraak te nemen. Eén van de - althans naar mijn mening - mooiste scenes uit het Pogo-oeuvre volgt dan. Albert in zijn vermomming meldt zich woedend bij Beauregard en begint met hem te vechten. De laatste meent echter, dat zijn heldin met hem danst. Een wals nog wel!

WHAT'S THIS?! IN THE PRESIDENT'S BEDROOM?! - THROW HIM OUT!
A BEDROOM SCENE IS THE ONLY ENDING! DON'T YOU GET THE SYMBOLISM? ANNIE REPRESENTS THE MILITARY, AND IN THIS FINAL SCENE, THE PRESIDENT DOES TO THE MILITARY WHAT THE MILITARY HAS BEEN TRYING TO DO TO THE PRESIDENT ALL THROUGH THE PICTURE!
YOU CANNOT CUT IT!
IT IS HONEST!
I KNOW I'M EARLY, DADDY BIGBUCKS, BUT THE PRODUCER CALLED AN END TO THE SHOOTING EARLIER THAN EXPECTED! ··· I'M SO GLAD YOU ASKED ME OVER FOR DINNER. WHAT A RELIEF TO GET AWAY FROM THAT CRAZY STUDIO.
AH, ANNIE, MY DEAR ··· I'LL BE FINISHED UP IN A MOMENT. RELAX WHILE THE "WASP" MAKES YOU A DRINK.
THE WHOLE MOVIE IS CRAZY. IMAGINE ··· THE MILITARY TAKING OVER THE WHOLE UNITED STATES GOVERNMENT! ··· IT'S SO SILLY!
NOW, GENTLEMEN, I KNOW YOU CAN TAKE THE CAPITOL, BUT YOU MUST OCCUPY THE TV AND RADIO STATIONS, TOO, IF YOU WANT TO COUNT ME IN!
END

Uit: Playboy's Little Annie Fanny. Een satire op Dr. Strangelove. Op de onderste plaatjes oa Little Annie Fanny's pleegvader Sugardaddy Bigbucks

Een laatste voorbeeld van het gebruik van het Little Orphan Annie-gegeven bij Pogo: Ol' Bear is het moe een zo ondergeschikte rol te moeten spelen in de Pogo-strip. Met een tak trekt hij een streep over de bosgrond, daarmee de grens aangevend tussen de strip van Pogo en die van hem, waarvan hij zelf de teksten schrijft en waarin hij de hoofdrol speelt. Hij geeft zijn strip de roerende titel: Li'l Orphan Abner. Het wordt niets! Een tekenaar-schrijver, die minder zachtzinnig met zijn wezentrauma omspringt is tenslotte Harvey Kurtzman. In de periode, dat hij voor MAD werkt weet hij al enige malen het Little Orphan Annie-gegeven aardig lachwekkend te maken. Maar dan is het nog slechts in het kader van het lachwekkend maken van alles wat heel erg Amerikaans is. En de satires, die hij op Orphan Annie maakt zijn satires zoals hij die op onnoembaar veel andere strips maakt.

Pas als Playboy's opperhopman Hugh M. Hefner hem vraagt voor Playboy een satiriese strip te maken, werpt Kurtzman zich geheel en zonder terughouden op de arme wees. Little Orphan Annie, dat bleekweggetrokken weesje tovert hij om tot een fors beborste en riant bebilde, maar even onnozele, Little Annie Fanny, waarmee hij niet alleen de strip van Gray op de hak probeert te nemen maar tevens de erotiese idealen van zijn mede-Amerikanen, die Playboy lezen.

Orphan Annie is overigens niet de enige, die een plaats krijgt in Kurtzman's full-colour super-comic. "Daddy" Warbucks wordt Sugardaddy Bigbucks. Zijn karakter blijft dezelfde, wordt hoogstens iets aangescherpt: de afstotende magnaat in schiettuig en eksplosieven, altijd bereid tot het in samenwerking met Pentagon-militairen ondernemen van staatsgrepen.

Zôver gaat Harvey Kurtzman in het gebruik (en voor vele fellow-americains misbruik) van het Little Orphan Annie-gegeven, dat hij heel exact de weekly-vorm en lettering van Gray's behoudende produkt overneemt.
En laten we wel wezen. Is er een betere, en direktere vorm denkbaar als het in je bedoeling ligt jouw heldin de sponde te doen delen met presidenten van de U.S.A., brallende reklamebazen, totalitair ingestelde kolonels, James Bond's en Perry Masons?

geraadpleegde literatuur:
The Penguin Book Of Comics/George Perry and Alan Aldridge.
Playboy's Little Annie Fanny/Harvey Kurtzmann en Will Elder.
Captain George's Comic World No. 19/A Whizzbang Publication
Ten Ever-lovin' Blue-eyed Years with Pogo/Walt Kelly.

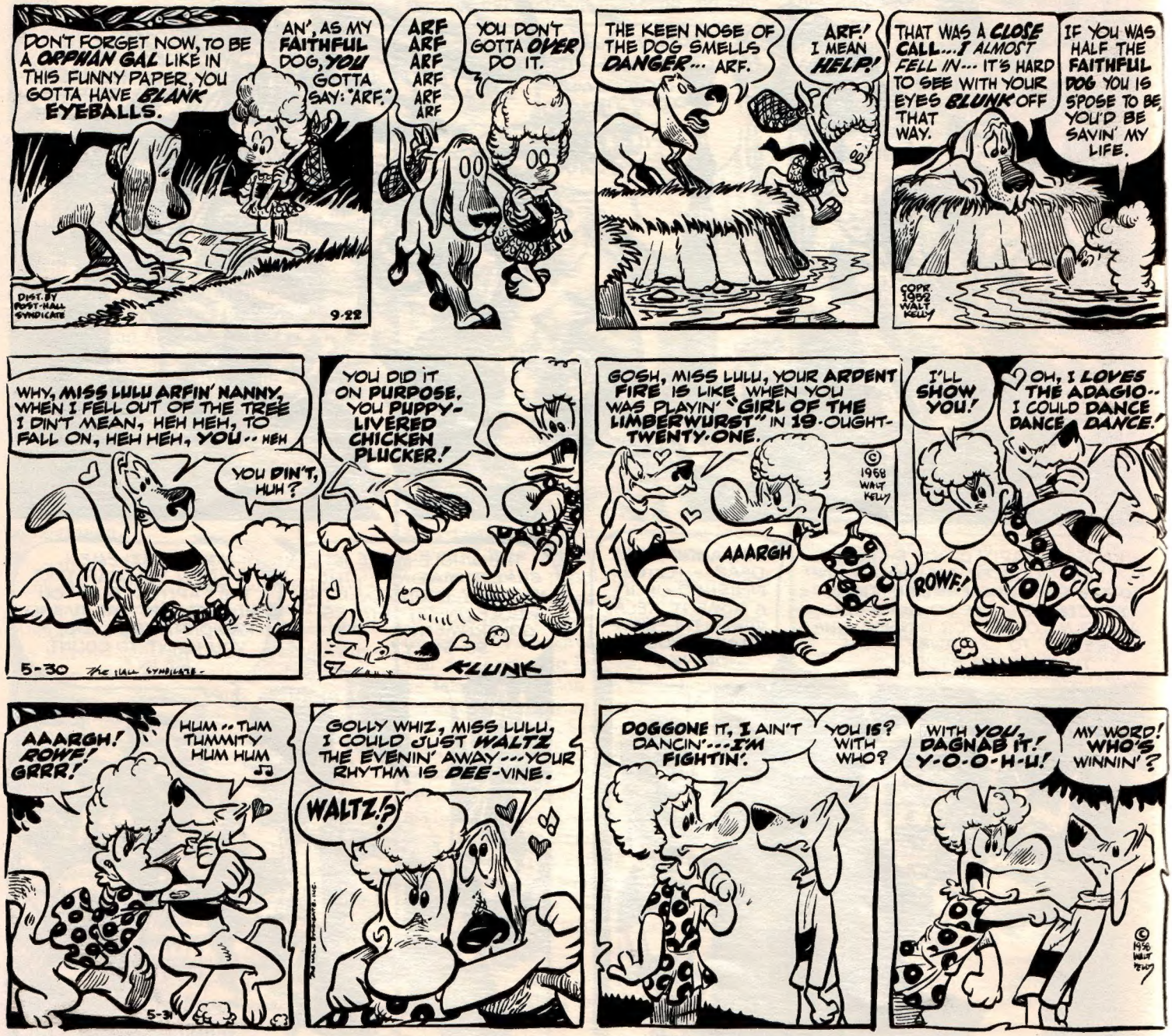
DON'T FORGET NOW, TO BE A ORPHAN GAL LIKE IN THIS FUNNY PAPER, YOU GOTTA HAVE BLANK EYEBALLS.
AN', AS MY FAITHFUL DOG, YOU GOTTA SAY: "ARF."
DIST. BY POST-HALL SYNDICATE
9-22
ARF ARF ARF ARF ARF
YOU DON'T GOTTA OVER DO IT.
THE KEEN NOSE OF THE DOG SMELLS DANGER... ARF.
ARF! I MEAN HELP!
THAT WAS A CLOSE CALL... I ALMOST FELL IN... IT'S HARD TO SEE WITH YOUR EYES BLUNK OFF THAT WAY.
IF YOU WAS HALF THE FAITHFUL DOG YOU IS SPOSE TO BE, YOU'D BE SAVIN' MY LIFE.
COPR. 1952 WALT KELLY
WHY, MISS LULU ARFIN' NANNY, WHEN I FELL OUT OF THE TREE I DIN'T MEAN, HEH HEH, TO FALL ON, HEH HEH, YOU... HEH
YOU DIN'T, HUH?
5-30
YOU DID IT ON PURPOSE, YOU PUPPY-LIVERED CHICKEN PLUCKER!
KLUNK
GOSH, MISS LULU, YOUR ARDENT FIRE IS LIKE WHEN YOU WAS PLAYIN' "GIRL OF THE LIMBERWURST" IN 19-OUGHT-TWENTY-ONE.
© 1968 WALT KELLY
AAARGH
I'LL SHOW YOU!
OH, I LOVES THE ADAGIO... I COULD DANCE DANCE DANCE!
ROWF!
AAARGH! ROWE! GRRR!
HUM.. TUM TUMMITY HUM HUM
GOLLY WHIZ, MISS LULU, I COULD JUST WALTZ THE EVENIN' AWAY... YOUR RHYTHM IS DEE-VINE.
WALTZ!?
5-31
DOGGONE IT, I AIN'T DANCIN'... I'M FIGHTIN'.
YOU IS? WITH WHO?
WITH YOU, DAGNAB IT! Y-O-O-H-U!
MY WORD! WHO'S WINNIN'?

Uit: Ten Ever-lovin Blue-eyed Years with Pogo by Walt Kelly. Bovenste strip: Pogo en Beauregard vermomd als Li'l Arf an' Nonny. Onderste strips: Albert Alligator vermomd als Lulu Arfin' Nanny vecht met Beauregard die overigens denkt dat zijn heldin, Little Orphan Annie, met hem walst

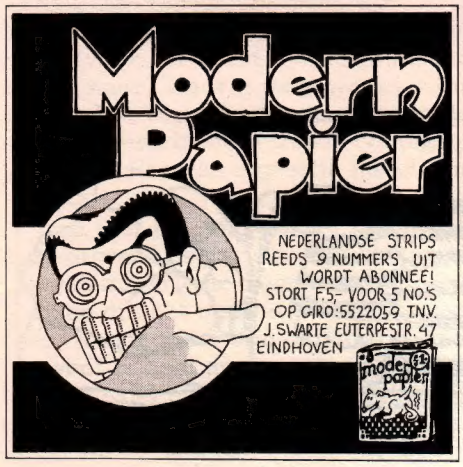

STRIP ANTIKWARIAAT
"DE BLAUWE LOTUS"
KLIMOPHOF 3. DEN HAAG TEL 333 403
OPEN VAN 4 TOT 6 UUR
DONDERDAGS VAN 4 TOT 9 UUR
ZATERDAGS VAN 2 TOT 6 UUR
NU OOK
LEYWEG 1244 DEN HAAG
OPEN VAN 9 TOT 6 UUR
WOENSDAGS TOT 1 UUR
DONDERDAGS TOT 9 UUR
VOOR IEDERE VERZAMELAAR
SUSKE'S - LOMBARD - DUPUIS ENZ.

NERO INTERSTRIP

luidt de lente en de zomer in met enkele leuke stripverrassinkjes. Om te beginnen tot 1 november 20% korting op alle catalogusprijzen. Heeft u deze catalogus nog steeds niet, gireer dan 1 gulden op postgiro 1746326 Bovendien wegens plaatsgebrek zeer veel gratis spul. Reeds bij aankoop van minimaal 15 gulden al de hierna volgende titels gratis(echter alleen zolang de voorraad strekt begrijpelijkerwijs).

25 STRIPS CADEAU!!!!

1 Bambi (walt disney), 1 pakketje 3 exemplaren tijdschrift strip, met o.a. Rip Kirby 1960, 1 Sjors boek, 1 Underground blad, 1 koning Hollewijn, 1 Panda, 1 Ganzebord 1 Bobo Eskimo, 1 Cheerio, 1 Tuney Tunes, 1 Tom Poes in de Middeleeuwen, 1 Heroic album, 1 Ohee, 1 Ton & Tineke, 1 orginele Italiaanse strip-Sgt. Kirk, 1 Kit Karson, 1 Fred Penner, 1 Akim, 1 Falk , 1 Karl May +een keuze van drie verschillende striptijdschriften uit: Sjors-Kuifje-Pep-Robbedoes-Donald Duck-Arend-Strip-Klei-

...riend.

UITNODIGING

Iedereen die dit leest is 1 juli 1972 hartelijk welkom op de feestelijke heropening van NERO INTERSTRIP DOOR DE ONVOLPREZEN VLAAMSE TEKENAAR VAN DE AVONTUREN VAN NERO EN ZIJN KORNUITEN M A R C S L E E N.

Gratis voor iedere bezoeker het Ciso-nummer over Marc Sleen, indien gewenst voorzien van een handtekening en eventueel een opdracht van Marc Sleen.

Bovendien zullen enkele zeer zeldzame oude drukken van Nero-boeken (uit de persoonlijke kollektie van Sleen) te bezichtigen zijn,

BOEKEN - TIJDSCHRIFTEN
STRIPVERHALEN - FILMS
GRAMMOFOONPLATEN
INKOOP - VERKOOP
VERHUUR

NERO
INTERSTRIP

ZWAANSHALS 215b
ROTTERDAM-3011
TELEFOON 010-671580

GRIMLACHEN MET JOKE

door: KEES DE BREE

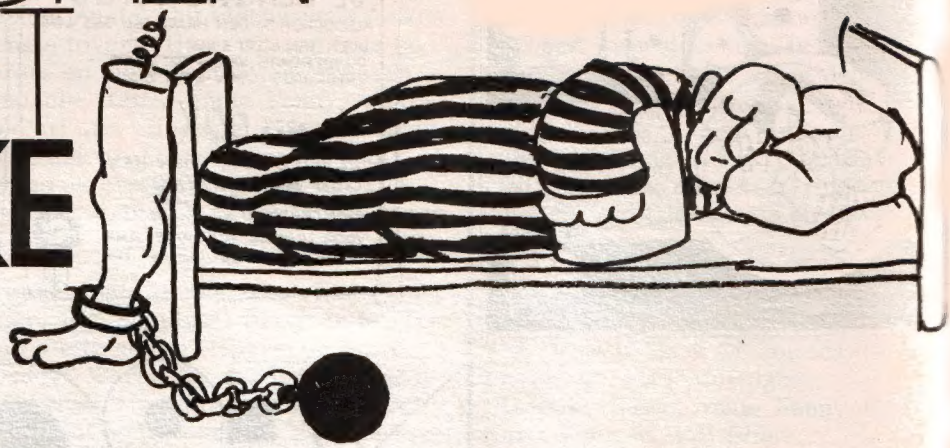

Joke Stijntjes, 22 jaar, lerares Nederlands, tot voor kort slechts bij haar vrienden en familie bekend om haar tekenkundige vaardigheid, is hard op weg bekend te worden, hetgeen opmerkelijk genoemd mag worden omdat vrouwelijke cartoon-tekenaars in Nederland bepaald schaars zijn.

Samen met dichter H. Opzoomer, die mij op haar talent opmerkzaam maakte, bezoek ik Joke op haar knusse tweekamerwoning in de Roompotstraat te Amsterdam. Aan de muren hangen afwisselend romantische bruinkleurige foto's uit de jaren '20 en prachtige tekeningen van Joke zelf. Op het gangetje tussen de twee kamers

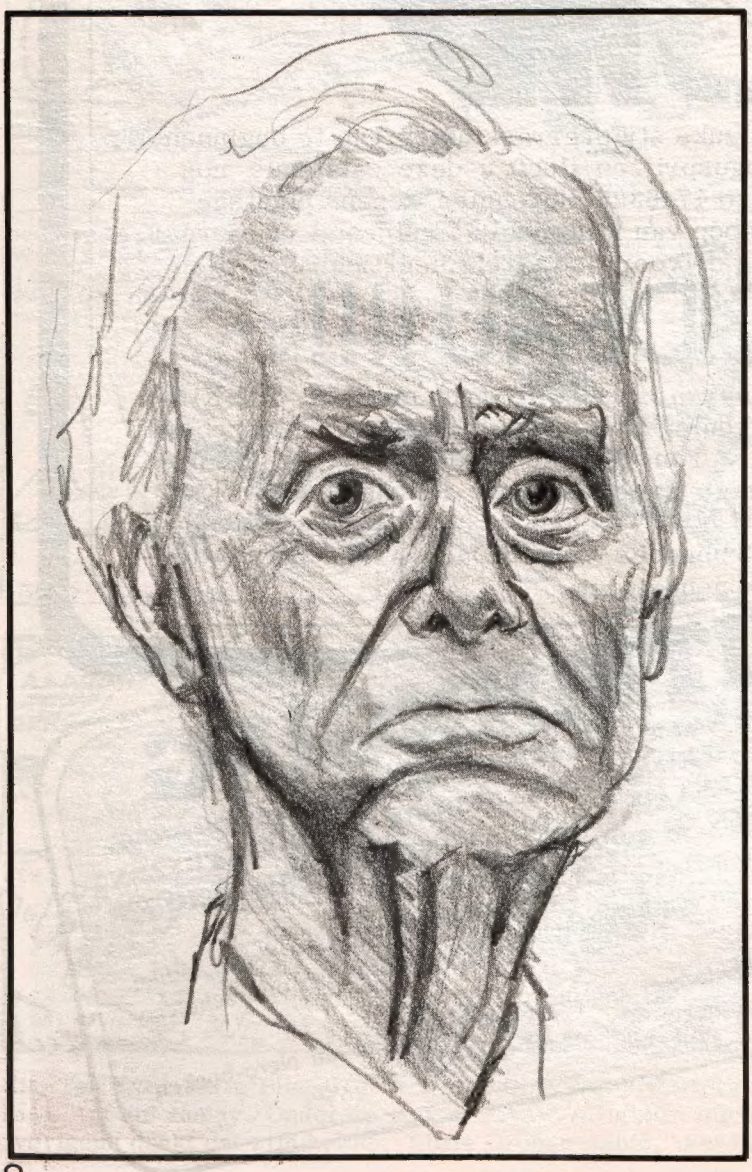

zijn een aantal dagbladstrips van Peter van Straatens 'Vader & Zoon' opgeprikt, een strip die Joke evenals de Peanuts van Schulz en de cartoons van Yrrah mateloos blijkt te bewonderen.
Een glas goede, koude jenever en de gemoedelijke omgeving kleuren het gesprek enigszins lyrisch. Via een omweg komen we toch bij strips en cartoons terecht. Joke vertelt over haar tekenperikelen: "Een echte tekenopleiding heb ik nooit gehad. De tekenlessen op school reken ik niet mee. In mijn middelbare schooltijd tekende ik wel al verhalen voor mijn neefjes en nichtjes, over rovers, cowboys en heksen. Pas omstreeks 1965 ging ik wat serieuzer aan 't werk. Ik begon toen portretten van familieleden en allerlei bekende figuren, zoals G.K. van het Reve, te tekenen. Ik vond ze zelf erg goed maar op een dag ontmoette ik in Arnhem een bekende engelse striptekenaar die ze bar slecht vond. Wat hij wèl goed vond dat waren de tekeningetjes waar ik piepkleine agendaatjes mee vol krabbelde. Allemaal vrij trieste tekeningen over doodkisten en over zielige mannetjes. Hij zei dat als ik me daar uitsluitend op toe zou leggen, ik het er ver meę zou brengen, hmmm! Ik heb na die tijd wat minder regelmatig getekend totdat ik vorig jaar een vriendin opzocht die in een inrichting werkt.
In het begin obsedeerde de mensen daar me zo, dat ik schetsen van hen gemaakt heb. Je leert er echter enorm de relativiteit van alles te zien, wat niet weerhoudt dat de omgeving natuurlijk onbewust op je inwerkt. Maar door afstand te nemen van de tragiek ben je in staat er een sprankje humor te vinden. Een soort grimlachen dus. Na de min of meer realistische tekeningen die ik naar aanleiding daarvan getekend heb, heb ik een paar schetsboeken vol getekend met één plaatje per pagina. Deze tekeningen gaan allemaal over een gevangenisboef waarbij ik 2 thema's gebruikt heb.
Bij het eerste heb ik eigenlijk alleen de strepen van het gevangenispak gebruikt om grappige situaties te krijgen. Ieder plaatje staat daarbij op zichzelf.
Bij het tweede thema is de zware ijzeren bal waaraan de boef vastgekluisterd zit de kern om een grap in beeld te brengen. De boef kan zich nooit van deze loodzware last, die als het ware een deel van hemzelf geworden is, ontdoen. Wat hij ook probeert, hij zal deze last met zich meedragen tot in het graf. Je kan het als een soort levensvisie beschouwen. Bij dit laatste thema bestaat er ook meer verband tussen de opeenvolgende tekeningen.
Veel van mijn schetsboeken heb ik weggegeven voor verjaardagen enzo. Ik teken gelukkig erg snel. Als ik er voor ga zitten teken ik in een week-end een heel boek vol. Een paar maanden geleden ben ik begonnen met het tekenen van een mannetje dat erg eenzaam is en bij wie alles misloopt. Je zou hem kunnen zien als de personifikatie van de kleine man in de straat, de verdrukte. De meeste inspiratie doe ik dan ook gewoon op straat op. Je ziet dagelijks om je heen dat de kleine man de dupe is. Dat

gevoel van 'steeds geslagen worden door het leven' zie ik bv. ook sterk bij Johnnie Kraaykamp.
Ik ben voor het eerst met mijn mannetje begonnen toen er een naar, etterig jongetje bij mijn broertje kwam logeren. Het was een dominees-zoontje, een echte wijsneus met een beangstigende belangstelling voor elektrotechniek. Het was eigenlijk meer een mensje dan een jongetje.
Ik weet niet helemaal zeker of hij het is geweest die me geïnspireerd heeft, maar ik weet wel dat ik met het tekenen van dat trieste mannetje begon, juist toen hij er was. Mensen die het mannetje zien, zeggen vaak dat ik vast heel treurig moet zijn om zo te tekenen.
Dat voel ik heel anders. Natuurlijk, ik heb een bepaald levensgevoel en dat wil ik tot uiting brengen. Het schijnt triest over te komen. Nou moet ik je eerlijk zeggen dat ik dat liever heb dan dat de mensen zitten te brullen van het lachen als ze m'n mannetje zien. Die zogenaamde dijenkletsers zie je helaas maar al te vaak. Die hoeven van mij niet. Het is dat ik een gebrek aan techniek heb; een paard kan ik niet behoorlijk op z'n poten krijgen en bij handen van mensen houd ik altijd een vinger over maar anders zou ik dolgraag dat levensgevoel dat Carmiggelt, vooral in zijn oudere verhalen, subliem onder woorden brengt, willen tekenen. Moeilijk hoor! Om die geleidelijkheid die hij in zijn verhalen heeft in beelden om te zetten, zou je de tekentechniek volledig in je vingers moeten hebben.

Voorlopig teken ik alles wat me te binnen schiet. De afwerking komt er niet zo op aan, die kan later verbeterd worden. Dan teken ik misschien ook wel kadertjes, iets waar ik tot nu toe niet mee heb gewerkt. Ik zou ook wel eens wat goede tekst in willen voegen. De teksten die ik in het verleden af en toe zelf bij tekeningen heb gemaakt zijn erg truttig. Ik heb ook een keer geprobeerd met een vriendin van me samen te werken. Dat ging niet zo best want op een gegeven ogenblik moest ik me helemaal gaan richten naar het verhaal en de tekst die zij bedacht had en daar zat ik nogal mee. Het idee van teksten was toen meteen een tijdje van de baan, maar toch zou ik er weer mee willen beginnen. 's Nachts schieten me plotseling de meest waanzinnige zinnen te binnen. Die schrijf ik dan als de weerlicht op. Daar moet ik toch eigenlijk iets mee doen. Aan de andere kant ben ik ook wat bang voor zinnetjes. Je ligt meteen zo vast. Dat vind ik ook wel eens het nadeel van strips. Vroeger heb ik het ridderverhaal 'Walewijn' in stripvorm getekend. Op het ogenblik teken ik een strip over een gemotoriseerde heks, voor mijn neefje. Hij is net 1 jaar geworden, dus ik heb alle tijd. Maar je moet aan de toekomst denken, nietwaar?"

Wat de toekomst betreft zit het met Joke wel goed. Als alles volgens plan verloopt zal het studentenblad Propria Cures eerdaags regelmatig werk van haar publiceren. Eind juni zal Jokes trieste mannetje ook de eerste schreden zetten in het literaire tijdschrift 'Driehoog Achter'. Door bemiddeling van een vriend is er inmiddels ook al een uitgeverij die interesse voor het mannetje heeft getoond. Joke zegt hierover: "Ja, god, ik weet niet of het doorgaat hoor, maar ik heb met iemand van de uitgeverij gepraat en die zei dat het wel goed zat. Afwachten maar!"

Een vluchtige blik op de klok leert interviewer & co.dat het de hoogste tijd is om de zeer nabije toekomst in bed door te gaan brengen. Als we op gepaste wijze afscheid nemen van Joke zegt ze nog sociaal: "Heb je al opgeschreven dat ik linkshandig ben, dat steekt vast een riem onder het hart van alle linkshandigen". We grimlachen.

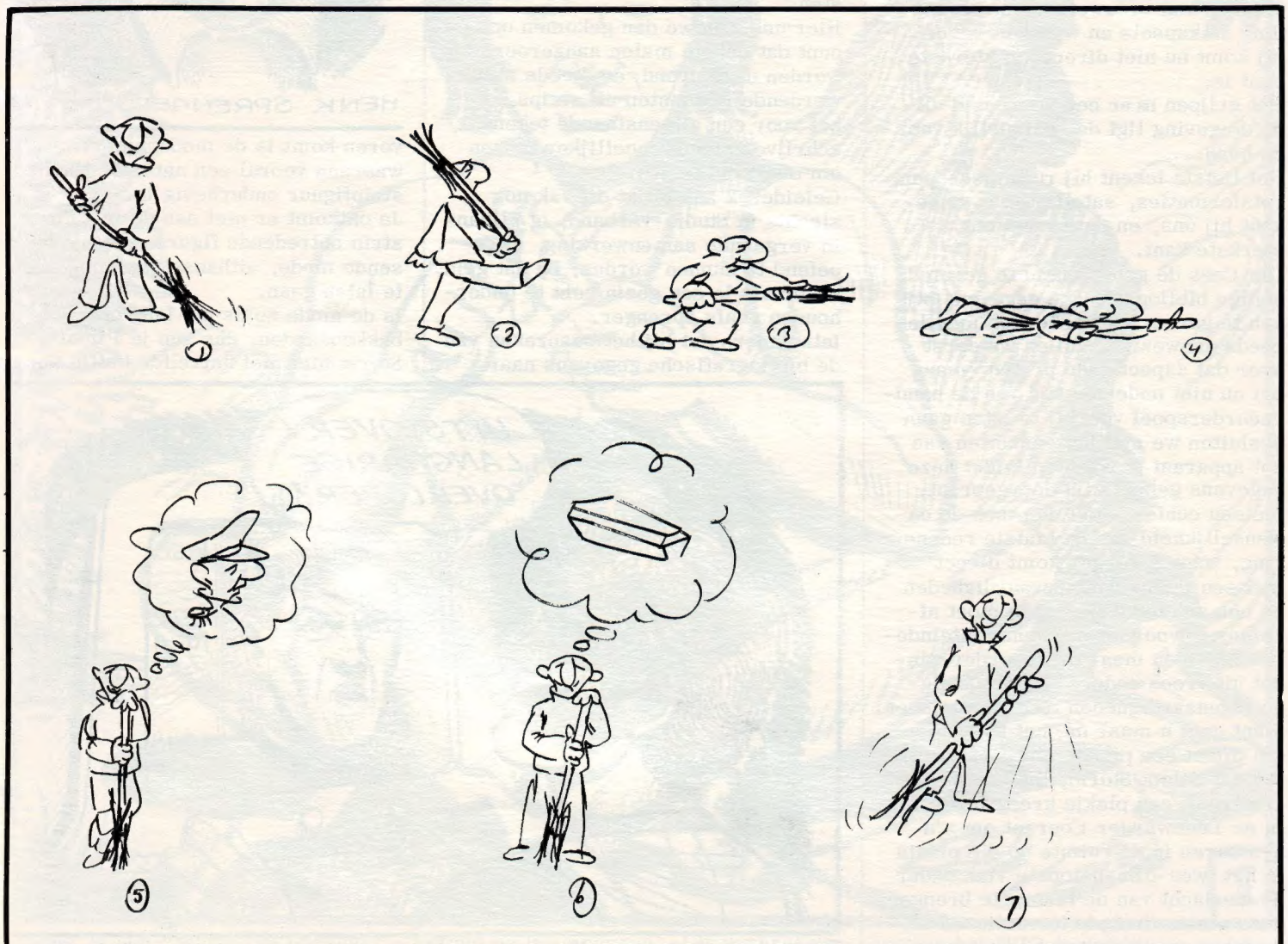

EEN VRAAGGESPREK MET J.H. SPRENGER DE SCHEPPER VAN PILOOT STORM EN KICK WILSTRA

door R. Richard

Henk Sprenger liep juist z'n tuinhekje binnen toen wij (Cees Aarts en ondergetekende) er aan kwamen.
We waren kennelijk geen minuut te vroeg.
Opvallend was direct al de overeenkomst tussen Sprenger zelf en z'n bekendste stripfiguren: geen kleine, tengere figuur, maar een forse robuuste gestalte.
Even later zal ons een dergelijke verrassing overkomen als zijn vrouw binnenkomt.
De gelijkenis met Sandra, de verloofde van Piloot Storm, is onweerlegbaar. Desgevraagd zal Sprenger wat verder in het gesprek ook meteen toegeven dat deze gelijkenis niet toevallig is, en zelfs verklappen dat het tekenen van vrouwefiguren met kleding en kapsels en wat daar meer bij komt nu niet direct z'n sterkste punt is.
Het grijpen maar een voorbeeld uit de omgeving ligt dan natuurlijk voor de hand.
Het liefste tekent hij ruimteschepen, rotsformaties, satellieten e.d. bekent hij ons, en dat is dan ook z'n sterkste kant.
Om Cees de gelegenheid te geven de nodige bibliografische gegevens bijeen te garen, en te checken met de reeds aanwezige, zullen we eerst over dat aspect gaan praten, maar om nu niet nodeloos tijd van de bandrecorderspoel voorbij te laten gaan besluiten we met het aanzetten van het apparaat te wachten totdat deze gegevens geheel zijn doorgepraat.
Meteen echter blijkt dan toch de onwenselijkheid van de laatste redenering, want Sprenger komt direct met een lading wetenswaardigheden op ons af, zodat ik steeds moet afremmen 'voor later', maar uiteindelijk dan toch maar de recorder aanzet uit vrees anders teveel aardigen eigenaardigheden te zullen missen.
Want gaat u maar na: het is toch op z'n minst een pikant détail om te weten dat Piloot Storm, die zovele jaren trouw een plekje kreeg ingeruimd in de Leeuwarder Courant om z'n avonturen in de ruimte op die plaats in het twee-dimensionale vlak onder de aandacht van de lezers te brengen, deze plaats dreigde te verliezen bij de fusie van deze krant met een ander fries dagblad, maar dat de lezers daar een stokje voor staken door luidkeels en met scherpe pen daartegen te protesteren. Al heeft het niet voor lang geholpen, de redactie die haalde toen bakzeil, en Storm keerde terug op z'n oude plaats.

Door al die fusies van kranten en verdergaande bezuinigingen echter wordt de strijd om het bestaan ook voor stripfiguren een zeer zware, en voor verschillende zelfs een hopeloze taak!
Om bij Piloot Storm te blijven: slechts 6 regionale bladen voeren deze strip nu nog, en de vraag is hoelang dat er 6 zullen blijven!
Of, zoals Sprenger zegt: de spoeling wordt dunner en daarmee de inkomsten.
Hiermee zijn we dan gekomen op een punt dat enkele malen aangeroerd zal worden deze avond: de steeds minder wordende inkomsten uit strips, die het voor een alleenstaande tekenaar/schrijver steeds moeilijker maken om overeind te blijven.
Geleidelijk aan blijkt dit vak nog slechts in Studio-verband, of althans in vergaande samenwerking, uitgeoefend te kunnen worden, en dat geldt zeker als je een gezin hebt te onderhouden zoals Sprenger.
Iets anders dat bij het bespreken van de bibliografische gegevens naar voren komt is de modernisering waaraan vooral een naturalistische stripfiguur onderhevig is.
Je ontkomt er niet aan de in zo'n strip optredende figuren met de heersende mode, althans enigszins, mee te laten gaan.
Is de mode zoals nu: lang haar en bakkebaarden, dan kun je Piloot Storm niet met hetzelfde kuifje als

Evenals bovenstaand zelfportret maakte Sprenger deze tekening van de oude en nieuwe Piloot Storm speciaal voor Stripschrift.

twintig jaar geleden tekenen, maar dan heeft ook de huidige Storm wat langer haar en wat grotere bakkebaarden dan we vroeger van hem waren gewend. Tja, je moet met de tijd meegaan, aldus Sprenger.

Jan Hendrik Sprenger, geboren 3 januari 1919, zat nog in dienst toen de oorlog uitbrak, maar moest na de capitulatie elders werk zien te vinden.
Voor de met een aan het tekenen toegewijde liefde behept zijnde Sprenger was al gauw duidelijk in welke richting hij moest zoeken: "Ik kwam al spoedig terecht bij de Toonder Studio's, afdeling tekenfilm, toentertijd gevestigd op de N. Z. Voorburgwal in Amsterdam.

De meeste tekenaars van onze generatie zaten trouwens bij de Toonder Studio's in die tijd.
We hadden een goeie ploeg daar met elkaar en een fantastische tijd", zegt Sprenger met een zekere heimwee.
In die tijd en uit die samenwerking ontstond ook het ondergrondse, illegale blaadje 'METRO' dat gedrukt werd bij drukkerij D. A. V. I. D., wat betekent De Algemene Vrije Illegale Drukkerij.

Naast Sprenger komen we daarin werk tegen van natuurlijk Toonder zelf, van een Kresse, Kabos, Ringrose, van 't Klooster, Godhelp, van Exter en nog vele anderen, vanzelfsprekend pas met naam en toenaam gesigneerd na de bevrijding.

"Zo tegen de hongerwinter, eind '44 dus, moesten we echter ieder voor onszelf ons kostje zien te vinden, en viel de groep uit elkaar; het aantal opdrachten nam toen ook sterk af."

Op de geijkte vraag hoe hij nu precies kwam tot het tekenen van strips vertelde Sprenger het volgende: "Tijdens de bevrijding, die in Badhoevedorp, waar ik toen al woonde, door de Canadezen geschiedde, kwam ik in contact met twee canadese officieren die een gestage stroom duitse krijgsgevangenen begeleidden.
Ik heb die twee - Bill Percey en George Routley heetten ze - toen een tijdje bij mij in huis gehad, en daar maakte ik kennis met het blaadje van de Canadian Forces "The Maple Leaf"

Ook dit is een creatie van Sprenger, 'Patava de Holenjongen'. Dit verhaal verscheen in het IVIO-jeugdblad en in Pum Pum

Daarin stond onder meer de strip 'Li'l Abner' waardoor ik geboeid raakte door het fenomeen strip, en toen zij zagen dat ik nogal aardig met de tekenpen uit de weg kon zeiden ze: 'waarom ga jij ook geen strips tekenen?'
Ik ben toen begonnen voor mezelf een strip te tekenen, en heb de beide hoofdfiguren daarin, naar m'n gasten, Bill en George genoemd, en zo ontstond m'n eerste stripverhaal 'Demoneneiland'.
Ik heb daarin heerlijk m'n twee hobbies, te weten 'vliegtuigen' en 'prehistorie' kunnen uitleven.
Demoneneiland is een afgelegen eiland in de Pacific waar twee oorlogsvliegers door een ongeluk terecht komen en daar allerlei reeds lang uitgestorven gewaande dieren uit het tijdperk der grote sauriërs tegenkomen.
Toen dat klaar was dacht ik: waarom eigenlijk geen strip gemaakt die zich in deze contreien afspeelt!
We hebben hier immers oorlog genoeg gehad, dus stof voor een stripverhaal met vliegtuigen lag hier voor het oprapen.
En zo denkende en doende ontstond de strip 'Arend Stork', met als hoofdfiguur een echte hollandse piloot tijdens Wereld Oorlog II.
De naam 'Arend' omdat ik zocht naar een vogelnaam om het vliegen erin tot uitdrukking te brengen, en 'Stork' gaf voor mijn gevoel kracht aan; daar zit "sterk" in.
Arend Stork verscheen in 1946 in het weekblad 'De Geillustreerde'."

- "Hebt u nog een bepaalde tekenopleiding gevolgd, of bent u daarin autodidact?"
- "Ja, enige opleiding hierin heb ik wel gehad, al was het niet veel. Ik heb wat lessen gevolgd bij een tekenleraar, voor m'n akte L.O. Maar de M.O. opleiding duurde me veel te lang, dat zou wel zo'n 4 jaar duren, en toen kwam die stripperiode en heb ik het verder al doende mezelf geleerd."

- "Hoe bent u nu zo van Arend Stork op Piloot Storm overgestapt, en wanneer was dat?"
- "In 1947 wilde Toonder een Tom Poes weekblad gaan uitbrengen, en hij zocht daarvoor naar medewerkers. Nu wilde hij graag een vliegstrip brengen, en hij kwam toen bij mij en zei: 'jij weet alles van vliegtuigen af, wil jij geen vliegstrip maken?' en zo is dat begonnen.
Wel zag Toonder de naam Stork liever veranderd in Storm.
De naam Stork hokt zo, en ligt niet zo vloeiend in de mond als Storm, meende hij, en daarbij betekent Stork in het engels (en ook wel in het nederlands, geloof ik) ooievaar en "Arend Ooievaar' leek niks, dus dat werk zodoende Arend Storm.
Zo kwam ik dus in '47 weer bij de Toonder Studio's terecht, maar in '48 ben ik daar weer weggegaan.
Wat de strips daar aan winst opleverden moest het verlies van de tekenfilms goedmaken!
Nou, toen ben ik voor mezelf begonnen, als free-lance.
Allereerst met veel illustratiewerk.
De Toonder Studio's hebben toen wel nog na het ophouden van het Tom Poes Weekblad 'Piloot Storm' aan de krant gebracht en die heeft sindsdien in verschillende kranten gestaan o.a. vrijwel onafgebroken in 'De Noord-Ooster' te Winschoten.
Toen bij de scheiding van strip en film tussen de Zwaan en Toonder eerstgenoemde de strips overnam ben ik met Piloot Storm met hem meegegaan. Ook in veel buitenlandse bladen verscheen 'Piloot Storm' en hij vloog letterlijk en figuurlijk de hele wereld over, daar zorgde de Zwaan wel voor.
In Frankrijk heette-ie bv. 'Pilote Tempête' en in engelse bladen was het 'John Storm'.
Geleidelijk aan wordt dit nu echter minder.
Dat gebeurt zoals gezegd door fusies van kranten, of doordat kranten gewoon uit bezuinigingsoverwegingen strips laten schieten of ze importeren, vooral importeren, dat is veel goedkoper.
'Piloot Storm' is de enige strip die ik momenteel teken en verschijnt die nog steeds, 6x per week.
Het eerst komt hij momenteel uit in een krant in Lausanne, Zwitserland in 'La Nouvelle de Lausanne'.
Ze plaatsten hem daar echter gedurende een groot aantal jaren 7x per week (ze geven ook een Zondagse editie uit) en zitten nu zodoende vlak achter m'n broek.
Daarna komt Storm pas in nederlandse kranten; nu nog in zo'n 6 stuks.
Maar met die kleiner wordende plaatsingsmogelijkheden en daarmee de verminderde inkomsten komt die herdruk van Kick Wilstra natuurlijk wel goed van pas.
Hiernaast doe ik dan momenteel nog wat illustratiewerk."

- "Nu we dan zo bij Kick Wilstra zijn aangeland: hoe en wanneer is hij ontstaan van Kick Wilstra in z'n werk gegaan?"
-"Begin 50-er jaren zocht Wim Meijdijk een voetbalstrip voor z'n Ketelbinkiekrant.
Ik ben toen met Kick Wilstra begonnen (voor de voetbalenthousiastelingen: een samentrekking van drie grote namen op dit terrein: Kick Smit - Faas Wilkes - Abe Lenstra) en die kwam toen te staan in Ketelbinkiekrant (Rotterdam)/Rob's vrienden (Amsterdam).
Dat was zo ongeveer '52/53.
Toen dat zo'n jaar liep is er nog een stunt met Kick Wilstra uitgehaald: De Typhoon, een krant in Zaandam, organiseerde daar een optocht voor de jeugd waarin ook Kick Wilstra meeliep en prijzen uitdeelde.
In 1955 verschenen de bekende boekjes in oblong-formaat; dat zijn er totaal 18 geworden.
Bij deze boekjes moest ik wel om de 4 pagina's het bekende intreetekeningetje uit de Ketelbinkiekrant vervangen door andere min of meer loze illustraties, maar voor de rest zijn deze boekjes toch vrijwel hetzelfde.
Kick Wilstra heeft ook in diverse

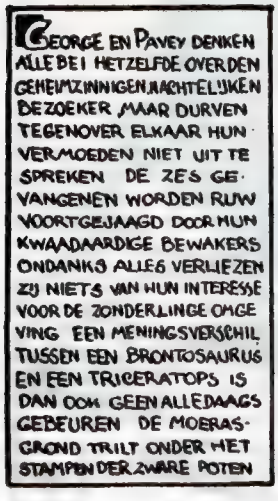
GEORGE EN PAVEY DENKEN ALLEBEI HETZELFDE OVER DEN GEHEIMZINNIGEN NACHTELIJKEN BEZOEKER MAAR DURVEN TEGENOVER ELKAAR HUN VERMOEDEN NIET UIT TE SPREKEN DE ZES GEVANGENEN WORDEN RUW VOORTGEJAAGD DOOR HUN KWAADAARDIGE BEWAKERS ONDANKS ALLES VERLIEZEN ZIJ NIETS VAN HUN INTERESSE VOOR DE ZONDERLINGE OMGEVING EEN MENINGSVERSCHIL TUSSEN EEN BRONTOSAURUS EN EEN TRICERATOPS IS DAN OOK GEEN ALLEDAAGS GEBEUREN DE MOERASGROND TRILT ONDER HET STAMPEN DER ZWARE POTEN

In 'Demoneneiland', de eerste strip van Sprenger, kon hij zijn twee hobbies 'vliegtuigen' en 'prehistorie' gemixed uitleven. De namen van de twee hoofdfiguren uit het verhaal, Bill en George, zijn die van twee Canadese officieren die Sprenger in 1945, vlak na de bevrijding, ontmoette.

WUSSTEN SIE DAS?

AUF DER WELTAUSSTELLUNG IN LONDON IM JAHRE 1851 SAH MAN ZUM ERSTENMAL IN EUROPA EIN FROTTIERTUCH. DER ENGLISCHE FORSCHER CHRISTY BRACHTE ES AUS DEM OSTEN MIT UND LIESS VON SEINEN BRÜDERN DAS GEWEBE NACHMACHEN.

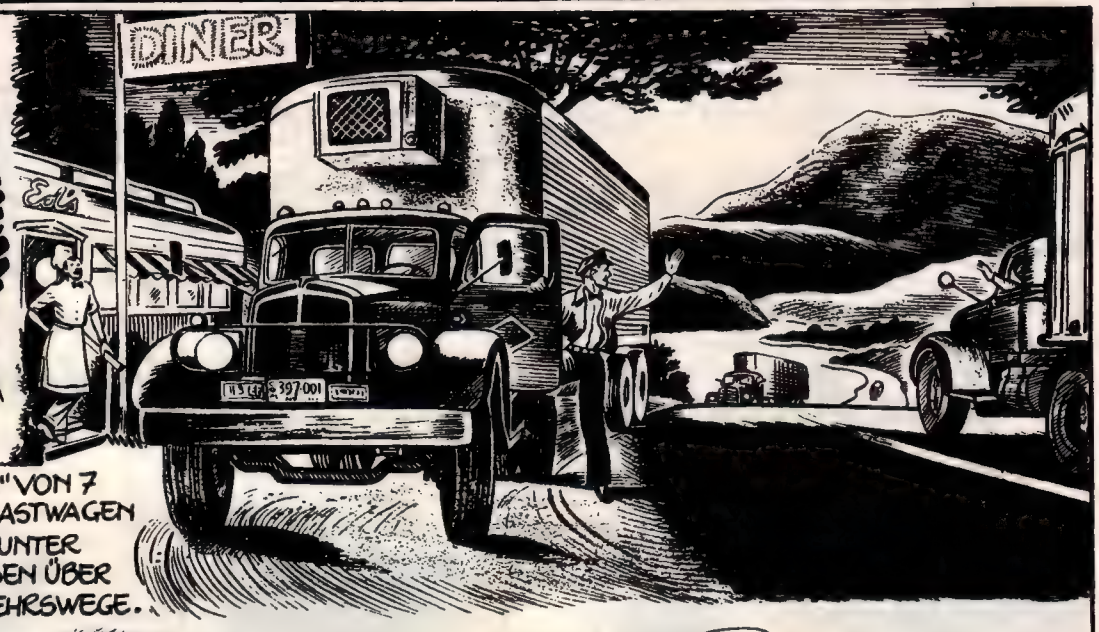

EINE FRIEDLICHE "ARMADA" VON 7 MILLIONEN SCHWEREN LASTWAGEN ROLLT TAG UND NACHT UND UNTER ALLEN WETTERVERHÄLTNISSEN ÜBER DIE AMERIKANISCHEN VERKEHRSWEGE.

DIE LÄNGSTEN ZIGARREN DER WELT WERDEN IN ANDORRA HERGESTELLT.

DER FRANZÖSISCHE SONNENKÖNIG, LUDWIG XIV, ASS MIT SEINEN FINGERN

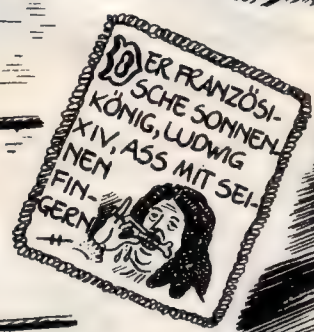

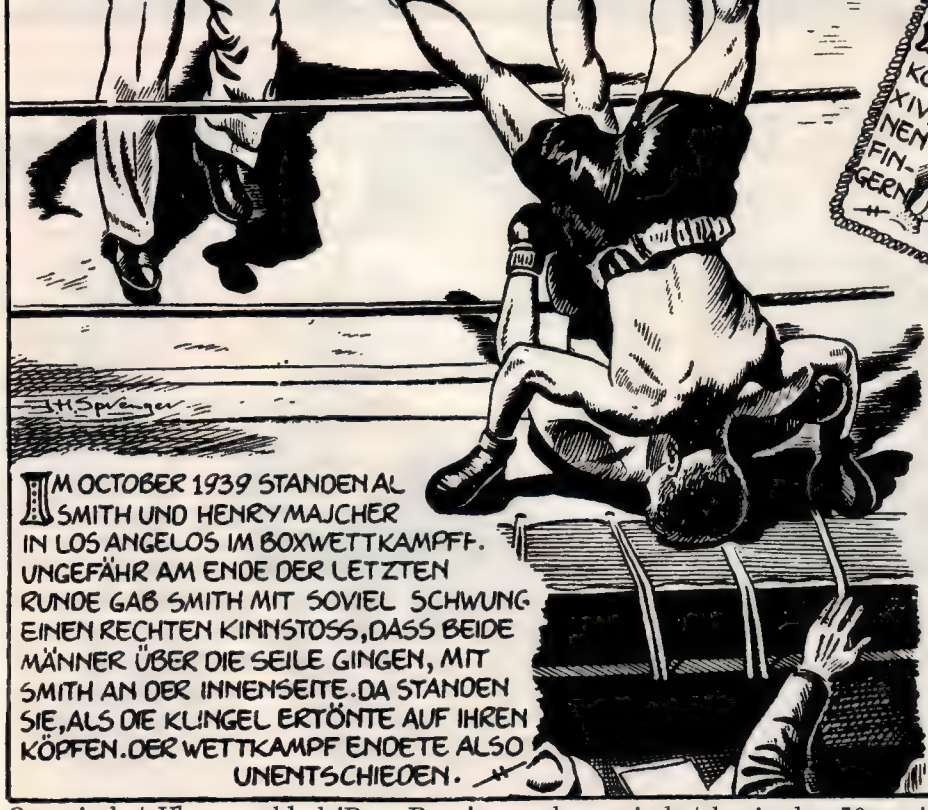

IM OCTOBER 1939 STANDEN AL SMITH UND HENRY MAJCHER IN LOS ANGELOS IM BOXWETTKAMPF. UNGEFÄHR AM ENDE DER LETZTEN RUNDE GAB SMITH MIT SOVIEL SCHWUNG EINEN RECHTEN KINNSTOSS, DASS BEIDE MÄNNER ÜBER DIE SEILE GINGEN, MIT SMITH AN DER INNENSEITE. DA STANDEN SIE, ALS DIE KLINGEL ERTÖNTE AUF IHREN KÖPFEN. DER WETTKAMPF ENDETE ALSO UNENTSCHIEDEN.

NICHT NUR PISA BESITZT EINEN SCHIEFEN TURM. IN FOO-CHOW, EINER DER SCHÖNSTEN STÄDTE CHINAS, STEHT DIE "TIGERHÜGEL-PAGODE", DIE MEHR ALS 13 JAHRHUNDERTE ALT IST, BEREITS SEIT MENSCHENGEDENKEN SCHIEF.

O.a. in het Vlaamse blad 'Pum Pum' verschenen in het begin der 50-er jaren afleveringen van 'Wist je dat?', een reeks van wetenswaardigheden getekend en geschreven door Sprenger. Hier een Duitse versie ervan

Enkele van de vele actietekeningen waarop Kick Wilstra excelleert op het voetbalveld. Blijkens deze tekeningen kan Kick zowel rechts als links goed uit de voeten!

EN TOEN GEBEURDE 'T! IK KREEG NÓG EENMAAL DE BAL VRY EN UIT LOUTER SPYT OVER MYN GEMISTE KANS, GAF IK DIE BAL ZO'N ENORME "LOEI"
DZJOENG!
J.H.Sprenger

kranten gestaan, o.a. in Het Parool (2½ verhaal) toen 'Ketelbinkiekrant' en 'Robs vrienden' opgeheven werden.
Zelfs in het buitenland is Kick Wilstra verschenen (Frankrijk!), al zei die naam daar natuurlijk niks.
Met Kick Wilstra ben ik gestopt toen ik het niet meer zo zag zitten, en er trouwens ook niet meer zo'n zin in had."

Een snel onderzoek (de boekjes zijn net uit) doet vermoeden dat de recente heruitgave een vrij nauwkeurige kopie is van de oude boekjes.
Bijzonder te betreuren valt dat uitgeverij Skarabee deze heruitgave niet voorzien heeft van een inleiding zoals bij de heruitgave van Kapitein Rob zo fraaielijk was gedaan.
Misschien dat de uitgever dit verzuim in volgende deeltjes kan goedmaken!!

Sprenger: "Enigszins merkwaardig is overigens wel dat, hoewel de mogelijkheden bij een sportstrip vrij beperkt zijn - je kan per slot van rekening niet steeds een wedstrijd verslaan; je moet er allerlei avonturen in verwerken - er toch voortdurend vraag naar is, en zeker in deze tijd met Ajax ligt hier een kans.
Ik krijg ook vaak te horen: waarom maak je geen vervolg op Kick Wilstra, maar ik moet u zeggen: ik ben enthousiast genoeg om er aan te beginnen, maar om zo'n strip vol te houden, dus ook 2 strips per dag te tekenen èn te schrijven, dat valt niet mee.
Je krijgt dan een enorme druk op je, kijk maar naar Kuhn en Kresse".

- "Wat bedoelt u daarmee?"
- "Nou, die hebben het toch ook niet volgehouden; die zijn er toch ook mee gestopt vanwege de zware spanning die er op hen rustte."

- "Heel andere vragen die meer op het terrein van de techniek van het strip maken liggen, zijn de volgende:

- werkt u samen met andere tekenaars, of heeft u dat gedaan?
- hebt u een aparte tekstschrijver of schrijvers?
- wat prefereert u voor een strip: dezelfde schrijver en tekenaar, of moeten dat eigenlijk 2 verschillende figuren zijn?"
- "Nee, samenwerken met andere tekenaars of tekstschrijvers doe ik niet, en heb ik ook nauwelijks gedaan. Alleen in het begin van 'Piloot Storm', na zo ongeveer 4-5 verhalen, heeft Waling Dijkstra me voor enkele verhalen met de tekst geholpen.
Ik moest echter vaak zo lang vragen om en wachten op de tekst dat ik op een gegeven moment zei: dat doe ik zelf wel, en dat is me best bevallen.
Ik geloof ook dat het voor het geheel van de strip beter is als tekenaar en tekstschrijver een en dezelfde persoon zijn, mits je natuurlijk het schrijven evengoed beheerst als het tekenen en omgekeerd.
Bovendien blijft dan tenminste geharrewar over wat nu belangrijker is, de tekst of de tekeningen, uit."

- "De enige strip die u nu nog tekent is Piloot Storm. Hoe zet u zo'n strip nu in elkaar, en hoe lang doet u over een aflevering?"
- "Je begint natuurlijk met een plot te verzinnen en je daarbij een vage lijn voor te stellen.
Ik doe dat allemaal geheel alleen.
En deze lijn ga ik dan uitwerken, waarbij ik veel gebruik maak van sidelines, uitstapjes dus in het verhaal op een zijweggetje; ik keer daarna natuurlijk altijd weer naar de hoofdlijn terug.
Voor Piloot Storm heb ik ons zonnestelsel nu wel gehad, zodat ik daar nu de verdere ruimte mee inga.
Gevolg is dan natuurlijk wel dat je Storm niet elk verhaal weer terug kan laten komen naar de aarde om hem een volgend verhaal weer ergens naar het haast oneindig verre te schieten.
Zoiets is per slot van rekening onmogelijk en al weet ik wel dat alles wat er gebeurt in deze strip pure fantasie is en een heleboel ervan misschien nooit ook maar te verwerkelijken zal zijn, toch zijn de verhalen wel enigszins op de realiteit geënt, en op bestaande hemellichamen.
Ik laat maar niet in het wilde weg de allervreemdste en onmogelijkste zaken gebeuren; dan zou de strip aan geloofwaardigheid inboeten!
Zodra nu de tekst vrij in details klaar is ga ik de vlakverdeling bekijken voor het tekenen.

Daarna begint pas het tekenen zelf.
Ja, en hoe lang ik over een aflevering doe is moeilijk te zeggen. Ik moet er 6 af hebben per week. Dan zeggen de mensen wel: 6 per week, 0, dan maak je er één per dag.
Maar dat gaat niet helemaal op!
Of ze zeggen wel: 'nou dat is niet veel, één per dag, maar ik moet èn tekenen èn schrijven èn de plots bedenken en uitwerken, en dat vergeten ze wel eens.
En elke keer moet er weer een klaar, nou dan is dat wel veel, en naarmate je ouder wordt gaat dat zwaarder wegen.
Niet omdat je trager wordt met je gedachten, want je verhaal komt dikwijls in een flits."

- "Hebt u nog een 'inspirator' of voor een bepaalde strip een bijzondere voorkeur waaraan u voor uzelf veel hebt gehad?"
- "Ja, 'Flash Gordon' van Alex Raymond heeft me altijd erg geïnspireerd; vooral tot ruimtevaartstrip.
Dikwijls hinderlijk omdat je de verleiding moet weerstaan hem na te volgen. 'Prins Valiant' van Hal Foster heb ik altijd erg bewonderd en heb ik ook zelf verzameld, maar die heeft me toch niet zozeer geïnspireerd. In Nederland heb ik geen voorbeelden gevonden."

- "Hebt u nog steeds elke dag weer opnieuw plezier in het tekenen van 'Piloot Storm', of is geleidelijk aan het elke dag weer moeten tekenen van een stripaflevering een toch wel zware opgave geworden?"
- "Af en toe heb je wel eens geen zin natuurlijk; dat komt bijna overal wel eens voor.
Maar een hekel of zo er aan hebben, nee beslist niet, alleen jammer dat het zo slecht betaald wordt, vooral zo zoetjes aan, en de clichékosten die steeds maar hoger worden.
Zo langzamerhand verdienen andere mensen meer aan m'n strip dan ikzelf.
Maar ik teken nog steeds met veel plezier, en heb dat ook altijd gedaan.
Ik herinner me nog heel goed dat ik vroeger op school al zo graag tekende dat ik bij repetities Aardrijkskunde de vragen beantwoordde met tekeningen.
Dat sloeg altijd geweldig in bij de leraren. M'n eerste grote succes was wel de tekening van het winnende engelse toestel in de befaamde London-Melbourne race waaraan van nederlandse zijde de 'Uiver' meedeed.
Van beide toestellen hebben de tekeningen wel een jaar lang in de klas gehangen."

- "Nog een laatste vraag meneer Sprenger: hoever werkt u in de regel vooruit?"
- "Ik heb het altijd gewonnen van Kresse", barst Sprenger opeens in een daverend gelach uit, "maar daar is ook alles mee gezegd. Gewoonlijk ben ik niet meer dan een week voor."

والدون خندید وگفت بسیارعجیب استرفیق مو سفید خودرا دوباره برگرداندم . بعدبا لبخند خوش آمد بجان دست داد .

Piloot Storm in een Perzisch blad. Van rechts naar links te lezen. Het is de laatste aflevering van verhaal nr. 1029 'De strijd om de zwarte burcht'

bibliografie henk sprenger

I. Afzonderlijke uitgaven

Demonen eiland. De sensationele avonturen van Bill Morris en George Young. Twee Amerikaanse piloten. Amsterdam. Uitgave A. Bruins, (1945). Druk: Boom-Ruygrok, Haarlem. 36 pp.

C. Wilkeshuis. Patava de holenjongen. Geill. door J.H. Sprenger. 1e dr. Haarlem, Boom-Ruygrok, 1948. (De herdrukken werden geillustreerd door G. van Straaten. Sprenger zelf bewerkte Patava later tot een strip, die in het IVIO Jeugdblad en in Pum Pum verscheen.)

Piloot Storm. Leeuwarden, Turkstra Beschuitfabriek, (verm. 1954). Zes delen. Oblong.
1. (Bevat de nrs 1-32. Verijdeld complot)
2. (Bevat de nrs 33-64. Gevleugelde avonturen I.)
3. (Bevat de nrs 65-96. Gevleugelde avonturen II.)
4. (Bevat de nrs 97-132. Het dak van de wereld I.)
5. (Bevat de nrs 133-165. Het dak van de wereld II.)
6. (Bevat de nrs 166-197. Het dak van de wereld III.)

(Deel 7 wordt aangekondigd; of het ook verscheen is ons onbekend).

Piloot Storm. Antwerpen, Uitgeverij "De Vlijt", z.j. Zes delen.
1. Naar Valeron ontvoerd. (Bevat de nrs 823-893, met uitzondering van de nrs 825, 826, 831, 838, 839, 846, 852, 853. Oorspronkelijke titel: Ontvoerd in de stratosfeer.
2. In de greep van Zorin. (Bevat de nrs 894-958, met uitz. van de nrs 911, 919, 920, 926, 934. Uit: In de greep van dictator Zorin).
3. Vlucht uit Markad. (Bevat de nrs 959-1029, met uitz. van de nrs 967, 971, 976, 986, 991, 1000, 1003, 1008, 1016, 1017, 1025. Uit: In de greep van dictator Zorin en De strijd om de zwarte burcht).
4. De burcht van Eldred. (Bevat de nrs 1030-1091, met uitz. van de nrs 1069 en 1075. Uit: De strijd om de zwarte burcht en De kruistocht van de Onyx).
5. Terug naar de aarde. (Bevat de nrs 1092-1149 en 1163-1164. Uit: De kruistocht van de Onyx).
6. Op het spoor der Caripa's. (Bevat de nrs 1165-1226, met uitz. van de nrs 1167, 1168, 1169, 1170, 1221, 1223. Uit: Terreur in de Matto Grosso).
   (Aangekondigd maar nooit verschenen: deel 7. Het geheim van de krater).

Kick Wilstra. (Amsterdam). Uitgave van Het Parool/De Nieuwe Pers, (1955-1960). 18 delen. Oblong. Verknipte weekstrips in de delen 1-15 en de eerste helft van 16. Dagstrips in de tweede helft van deel 16 en in 17 en 18.
1. De avonturen van Kick Wilstra de wonder-midvoor. (1955).
2. De avonturen van Kick Wilstra de wonder-midvoor. (1955).
3. Nieuwe avonturen van Kick Wilstra de wonder-midvoor. (1955).
4. De avonturen van wonder-midvoor Kick Wilstra (& zonen). (1955).
5. De avonturen van Kick Wilstra en zyn sportieve zonen. (1955).
6. Kick Wilstra de wonder-midvoor & zonen in moeilyke omstandigheden! (1956).
7. Wonder-midvoor Kick Wilstra. Over de oude en de nieuwe tyd. (1956).
8. De avonturen van Kick Wilstra. Over Wiebe, de jager en een prof-contract. (1956).
9. De avonturen van Kick Wilstra. Harde trappen & rake klappen. (1956).
10. Kick Wilstra als gladiator. (1957).
11. Kick Wilstra. Voetbal-revoluties. (1957).
12. Kick Wilstra gaat op de vuist! (1957).
13. Kick Wilstra. Avonturen op canvas grasmat en beton (1958).
14. Kick Wilstra. Latijns-voetbal en voetbal-Latijn. (1958).
15. Kick Wilstra. Avonturen in het land van Uncle Sam. (1958).
16. Kick Wilstra weer op eigen terrein. (1959).
17. Kick Wilstra de wonder-midvoor en Oom Ferdinand de verschrikkelyke. (1959).
18. Kick Wilstra helpt een vriend uit de nood! (1960).
    (Kick Wilstra verscheen als weekstrip in de Ketelbinkiekrant en in Rob's Vrienden. De afleveringen 1 t/m 286 werden verknipt herdrukt in de oblongdeeltjes 1 t/m halverwege 16. Na de stopzetting van beide weekbladen verscheen Kick Wilstra nog enige tijd in Het Parool (van 3 oktober 1958 tot 27 juni 1959). De dagstrips 1 t/m 224 werden herdrukt in de deeltjes 16, 17 en 18).

De avonturen van Kick Wilstra. Laren, Uitgeverij Skarabee, 1972. Reeds twee delen verschenen; de reeks wordt voortgezet. Herdr.
1. (Bevat:) Kick Wilstra de wonder-midvoor, Kick Wilstra in Engeland en Kick Wilstra terug. (1972).
2. (Bevat:) Kick Wilstra & zonen, Kick Wilstra en zijn sportieve zonen en Kick Wilstra in moeilijke omstandigheden. (1972).

II. Het epos van Piloot Storm

Annotatie: Sprenger schiep en publiceerde zijn avonturen van Piloot Storm als één langgerekt epos, zonder ooit het einde van een verhaal of het begin van een nieuwe episode aan te geven (daargelaten: enige onderbrekingen in het Tom Poes Weekblad die wij in onderstaand overzicht verwerkten). Titels bestonden niet. Aanvankelijk tenminste, want later stelde hij ten behoeve van de kranten die Storm kregen aangeboden, een lijst van afzonderlijke verhalen samen, voorzien van titels met elk een apart nummer. Van deze lijst, in potlood geschreven met tal van doorstrepingen en wijzigingen, maakten wij gebruik voor de constructie van de lijst hieronder. De belangrijkste afwijking in vergelijking met Sprengers aantekeningen is de nummering tussen verhaal 7 en verhaal 41. Oorspronkelijk noteerde Sprenger twee titels, dus twee nummers, voor verhaal 7, maar hij trok deze later samen. Daardoor loopt onze nummering vanaf verhaal 8 een nummer op Sprengers overzicht achter; maar nadat de auteur twee verhalen het nummer 41 geeft, lopen alle nummeringen weer parallel.
Onze overige wijzigingen en aanvullingen doen zo weinig terzake dat zij geen stipte annotatie rechtvaardigen.

1.	Verijdeld complot	1- 32
2.	Gevleugelde avonturen	33- 94
3.	Het dak van de wereld	95- 237
4.	Het masker valt	238- 315
5.	Vliegende schotels	316- 448
6.	Alles strikt geheim!	449- 527
7.	Meisje ontvoerd	528- 598
8.	Conflict onder Aurora Borealis	599- 703
9.	De grote luchtrace	704- 752
10.	Hangars in vlammen	753- 822
11.	Ontvoerd in de stratosfeer	823- 893
12.	In de greep van dictator Zorin	894- 983
13.	De strijd om de zwarte burcht	984-1071
14.	De kruistocht van de Onyx	1072-1162
15.	Terreur in de Matto Grosso	1163-1260
16.	Geheimen van de krater I	1261-1335
17.	Geheimen van de krater II	1336-1412
18.	De test van de rapier	1413-1458
19.	Goodwill-ambassadeur van Valeron	1459-1506

20.	Moderne piraten	1507-1563
21.	Pioniers van het heelal	1564-1670
22.	Levend lokaas	1671-1739
23.	Gevangenen van de toekomst	1740-1814
24.	Overwinning op de tijd	1815-1905
25.	De monsters van Ganymedes	1906-2009
26.	Gorda, de wraakzuchtige	2010-2067
27.	Planeet X	2068-2153
28.	Het zaad van de Planeet X	2154-2241
29.	Silicium contra Protoplasma	2242-2316
30.	Ath en Sinh, twee heren van Mars	2317-2400
31.	Koud staal en warm bloed	2401-2461
32.	De droom van Z 1	2462-2534
33.	Ath en Sinh als filmhelden	2535-2601
34.	Een veteraan in actie	2602-2710
35.	De Zorn-zoekers van Naugan	2711-2812
36.	De geheimen van Mars	2813-2879
37.	Alarm! De Rantops komen!	2880-2946
38.	De hal der Duizend Zuchten	2947-3010
39.	De laatsten der reuzenmieren	3011-3077
40.	Marsiaanse wetten	3078-3145
41.	De nevelvallei	3146-3236
42.	De meester der Staalhelmen	3237-3312
43.	Een superbrein overtroffen	3313-3401
44.	De onzichtbare vijand	3402-3468
45.	De donkere planeet	3469-3566
46.	Machines van Pluto	3567-3671
47.	Hij, die met vuur speelt...	3672-3800
48.	Het gat in de ruimte	3801-3903
49.	Nala, de onsterfelijke	3904-4006
50.	Het negatieve heelal	4007-4076
51.	De terugkeer van Doctor Drago	4077-4170
52.	De oceanen van Valeron	4171-4233
53.	Het superbrein schaakmat	4234-4302
54.	De vallei der reuzen	4303-4369
55.	In de huid van een ander	4370-4456
56.	De eenzaamheid van Ferdydik	4457-4526
57.	De slaper van Durna	4605-4665
58.	De vikongs van Mord	4605-4665
59.	De hamer van Slynn	4666-4724
60.	Het offer van een astronaut	4725-4781
61.	Onbekend contact	4782-4836
62.	Troll, de onoverwinnelijke	4837-4936
63.	Het breinmonster	4937-5001
64.	Het groot-imperium van Kon-krer	5002-5065
65.	Nahoe en de kuil des doods	5066-5127
66.	Het ovale universum	5128-5208
67.	De planeet der verloren schepen	5209-5282
68.	De wetten van Ferrocentre	5283-5394
69.	De prinses van het huis Dor	5395-5529
70.	De groenhonger der Ferromanen	5530-5645
71.	Dageraad van een continent	5646-5732
72.	Ontsnapping uit de zwarte burcht	5733-5838
73.	De tripods van Drago	5839-5924
74.	Het vergetelheidsgas	5925-

Tot zover deze lijst tot waar Sprenger haar heeft bijgewerkt. Bij ons bezoek aan de tekenaar, was deze juist bezig met aflevering 6532. De ontbrekende titels zullen, zodra Sprenger de episodes heeft gescheiden en van een titel heeft voorzien, alsnog in Stripschrift worden afgedrukt.

Piloot Storm werd in Nederland gepubliceerd in Tom Poes Weekblad (de nrs 1 t/m 472, $5\frac{1}{2}$ verhaal dus. Tijdens het zesde verhaal hield Tom Poes Weekblad op te bestaan), in De Noord-Ooster (lange tijd, tot die krant door een fusie verdween) en in tal van andere in aantal weer afnemende regionale bladen (vaak vanaf strip 823, wanneer de science fiction haar intrede doet, en even vaak met weglating van de nrs 2629 t/m 2649, waar luchtgevechten uit de eerste wereldoorlog in voorkomen waartegen bezwaar kon rijzen). Bij het laatste onderzoek dat het stripdocumentatiecentrum naar de strip in de Nederlandse pers instelde, bleek Piloot Storm nog voor te komen in: Brabants Dagblad, Graafschapbode, Nieuwe Apeldoornse Courant, Noord Veluws Dagblad, Tielse Courant en Vallei. In Vlaanderen verscheen Piloot Storm in o.a. Gazet van Antwerpen, Gazet van Mechelen, De Gazet en 't Kapoentje.

Juf is altijd hartstikke aardig behalve als ze boos op ons is!!
NICOLAAS
of de alledaagse belevenissen van een schooljongetje
Tekst GOSCINNY de schrijver van Asterix
Tekeningen SEMPÉ

Geen stripboek. Wel twintig heerlijke verhalen van de meester scenarist Goscinny, barstensvol geïllustreerd door de cartoonist Sempé. Paperback van ƒ 7,90; 128 pagina's; 85 tekeningen. Ook volgens uw Stripschrift een absolute 'must'. Al sinds 1962 een grandioos sukses in Frankrijk. Kruip ook in de huid van een schooljongetje en beleef uw jeugdsentimenten met Goscinny.

Degenen die in 1954 en later elke morgen (vaak languit) op de grond de Volkskrant bestudeerden om vooral niet de kwistig met konklusies rondstrooiende meesterspeurder te missen, moeten zich onverwijld naar de boekhandel spoeden om dat ongekende gevoel weer eens te kunnen beleven. Niet-Volkskranters dienen toch ook eens na te gaan wat dat gevoel is om met een meesterspeurder samen te leven. Konklusie: wat een heerlijk ouderwets gedrang in de boekhandels.

MEI 1940... DREIGENDE WOLKEN PAKKEN ZICH SAMEN BOVEN NEERLANDS POLITIEKE HEMEL.... DE TWEEDE WERELDOORLOG IS IN VOLLE GANG.... DE POOLSE LEGERS ZIJN VERPLETTERD DOOR DE DUITSE OORLOGSMACHINE.... DENEMARKEN IS OVERROMPELD EN OOK NOORWEGEN HEEFT DE WAPENS GESTREKT... THANS STAAN DE STOOTTROEPEN AAN DE NEDERLANDSE EN BELGISCHE GRENS....
„HOLLAND UND BELGIEN BRAUCHEN KEINE ANGST ZU HABEN...."
9 MEI, HOUDT REICHSMINISTER DR. GOEBBELS EEN GERUSTSTELLENDE REDE VOOR DE RADIO.
DAGERAAD VRIJDAG 10 MEI !! .....
SIRENES LOEIEN !..LUCHTALARM!... HEINKELS!... OUDER GEWOONTE GETROUW, VALLEN DE DUITSERS AAN ZONDER OORLOGSVERKLARING! OP HET HAAGSE VLIEGVELD YPENBURG RENNEN DE PILOTEN NAAR HUN GEREEDSTAANDE TOESTELLEN..... REEDS SLAAN DE EERSTE BOMMEN RONDOM HEN KRAKEND IN....
EEN TWEEDE AANVALSGOLF VAN STUKA'S NADERT. ZIJ DUIKEN MET ANGSTAANJAGEND GEHUIL NAAR OMLAAG... 'T IS ALSOF BENEDEN DE HEL LOSBARST.
TÓCH STIJGEN DE HOLLANDERS OP, OM ZICH MET GERECHTVAARDIGDE WOEDE OP HUN VERRADERLIJKE AANVALLERS TE WERPEN...
AREND STORK STEEKT MET Z'N FOKKER D-21 EEN DER OPNIEUW AANVALLENDE HEINKELS, DIE JUIST Z'N BOMMEN AFWERPT, OP DE STAART. ZIJN LICHTSPOORMUNITIE SLAAT DEN MOF GRETIG IN DE ROMP. ONDANKS HEFTIGE AFWEER VAN DE HEKSCHUTTERS, HOUDT STORK Z'N PROOI VAST. DE HEINKEL TRACHT DOOR SNELLE ZWENKINGEN TE ONTKOMEN. PLOTSELING VAT DE LINKERMOTOR VLAM .....
...EN HET TOESTEL STORT ALS EEN BRANDENDE FAKKEL NEER...
„NIET SLECHT, VOOR EEN BEGINNELING", MOMPELT DE HOLLANDER IN ZICHZELF, EN REEDS SPEUREN ZIJN STAALBLAUWE OGEN NAAR EEN VOLGENDE TEGENSTANDER..
RECHT BOVEN ZICH ONTDEKT HIJ OPEENS EEN ALLEEN-VLIEGENDE STUKA ...
EEN HANDBEWEGING EN DE KLEINE FOKKER TREKT MET VOLUIT-BRULLENDE MOTOR OMHOOG.... 1

Tijdens het bezoek dat Rob Richard en Cornelis Jan Aarts aan Henk Sprenger brachten om hem een interview voor Stripschrift af te nemen, verblijdde Henk Sprenger hen, en daarmee ons en u, met een plakboek waarin hij het allereerste verhaal van Piloot Storm verzameld had.

AREND STORK KOMT Z'N NIEUWE TEGENSTANDER ONDER DE STAART.
OPNIEUW RATELEN DE MITRAILLEURS...
DOCH EERST NADAT DE D-21 ZICH DWARS DOOR HET TEGENVUUR HEEN HEEFT OMHOOGGEWERKT, GELUKT HET HEM DE STUKA IN VITALE DELEN TE TREFFEN.
TERWIJL HIJ DEN OMLAAGSUIZENDEN MOF MET GEMENGDE GEVOELENS NAKIJKT,...
...SLAAN OPEENS RITSEN KOGELS DOOR Z'N EIGEN TOESTEL. DRIE MESSERSCHMITT'S ZITTEN HEM OP DE STAART!..
WAAR ZE ZO GAUW VANDAAN GEKOMEN ZIJN, WEET AREND NIET, MAAR ZE ZIJN ER! „EN NU IS HET MIJN BEURT", DENKT HIJ GRIMMIG, „MAAR, EÉN VAN DIE DRIE ZAL ERMEE DE SOEP IN!" HIJ RUKT AAN DE STUURKNUPPEL...
DE FOKKER STIJGERT OMHOOG EN OPZIJ ALS EEN BEZETENE... DOOR Z'N GERINGERE SNELHEID, IS DE D-21 MEER WENDBAAR DAN Z'N AANVALLERS, DIE GIEREND ONDER HEM WEGSCHIETEN...
ALS DE HOLLANDER EEN KORTE LOOPING GEDRAAID HEEFT,...
....KRIJGT HIJ DE ACHTERSTE ME-109 OP DE KORREL. ONMIDDELLIJK DRUKT HIJ OP DE TREKKERS DER MITRAILLEURS...
J.H. Sprenger

Hij stond dat boek af voor een herdruk van dit verhaal in Stripschrift.
Zoals reeds in het vraaggesprek met Sprenger naar voren komt dateert het verhaal uit 1946 en werd gepubliceerd in het weekblad 'De Geïllustreerde'.
Sprenger noemde de hoofdpersoon van zijn strip Arend Stork.

VIER DODELIJKE VUURSTRALEN BOREN TEGELIJKERTIJD IN HET VOORTJAGENDE VLIEGTUIG, DAT ZICH PLOTSELING OPRUKT, OM DAN MET EEN ZWARTE ROOKPLUIM ACHTER ZICH AAN NEER TE SUIZEN ....
OOK DEZE TEGENSTANDER IS UITGESCHAKELD.
THANS ECHTER WERPEN ZICH DE TWEE OVERIGE JAGERS OP AREND STORK! EEN SPROEIREGEN VAN LOOD DAALT OP HEM NEER. NIJDIG SLAAN DE KOGELS DE INSTRUMENTEN STUK EN OPEENS STAAT DE MOTOR IN BRAND.... HIJ WRINGT DE OVERKAPPING LOS .... WILD LOEIEN DE VLAMMEN OM HEM HEEN...
DAN SPRINGT HIJ ....
GEDURENDE DE FELBEWOGEN SECONDEN VAN DE STRIJD HEBBEN Z'N HERSENEN MET VERDUBBELDE SNELHEID GEWERKT...HIJ HEEFT GEZIEN, DAT ZIJ AL VECHTENDE BOVEN HET KUSTGEBIED GERAAKT ZIJN.... TOEN DE DRIE MOFFENJAGERS AANVIELEN, WIST HIJ, DAT HIJ ZOU MOETEN SPRINGEN... BIJ DE HEERSENDE OOSTENWIND - AL IS DIE NOG ZO ZWAK - EN VAN EEN ZÓ GROTE HOOGTE, ZAL HIJ ONVERMIJDELIJK VÉR UIT DE KUST IN ZEE TERECHTKOMEN... NU HIJ DAN OOK NAAR OMLAAG SUIST, FLITST HET DOOR Z'N BREIN: „ZO LANG MOGELIJK VRIJ VALLEN..!"
DE LUCHT GIERT OM HEM HEEN... 50 METER PER SECONDE! Z'N OGEN TRANEN. HIJ ZIET BIJNA NIETS EN MOET ZICH GEWELDIG BEHEERSEN, OM NIET TE VROEG AAN HET PARACHUTEKOORD TE TREKKEN. EINDELIJK ACHT HIJ HET MOMENT GEKOMEN.... EEN RUK...EN HET VALSCHERM SLIERT ACHTER HEM AAN. Z'N VAL BREEKT....DAN ZWEEFT HIJ HOOG OVER DE DUINEN... TÓCH NOG IETS TE VROEG!...BENEDEN ONTDEKT HIJ HET BRANDENDE WRAK VAN Z'N D-21. BOVEN ZICH HOORT HIJ MOTORGERONK EN MITRAILLEURVUUR. EEN DOUGLAS 8-A HEEFT ZICH OP DE TWEE DUITSERS GEWORPEN! VERWEG TUMELT ERAL EÉN STUURLOOS OMLAAG.
AREND HEEFT NU EVENWEL ALLE AANDACHT NODIG VOOR EIGEN MOEILIJKHEDEN. HIJ DAALT SNEL ...
....EEN KLEINE HONDERD METER UIT DE KUST, PLONST HIJ IN ZEE NEER. SNEL ONTDOET HIJ ZICH VAN HET VALSCHERM EN ZWEMT DAN MET LOME SLAGEN NAAR HET STRAND. Z'N ZWARE VLIEGPAK HINDERT HEM; MAAR 'T IS NIET VER. REEDS HEEFT HIJ GROND ONDER DE VOETEN EN WAADT DOOR DE BRANDING,....
...ALS HIJ ZIET, HOE DE DOUGLASMACHINE DOOR DE MESSERSCHMITT GEDWONGEN WORDT TE DALEN, VLAK BIJ DE PLAATS, WAAR HIJ DRUIPEND HET STRAND OPWANKELT....
DE MACHINE STAAT MET EEN SCHOK STIL. DOCH NIEMAND KOMT ERUIT! EN DAAR STEEKT DE DUITSER OPNIEUW, MET RATELEN DE M.G.'s! VANUIT DE MITRAILLEUR-STELLINGEN DER GRENADIERS IN DE DUINEN, WORDT HEM EEN WARME ONTVANGST BEREID!
STORK LAAT ZICH PLAT OP HET ZAND VALLEN... DE DODELIJKE BAAN VAN PLOFFENDE ZANDFONTEINTJES GAAT HEM RAKELINGS VOORBIJ EN OVER DE DOUGLAS WEG....
DIRECT SPRINGT HIJ OP EN RENT NAAR HET HULPELOZE VLIEGTUIG... HIJ RUKT DE OVERKAPPING OPEN EN TILT HET LEVENLOZE LICHAAM VAN DEN WAARNEMER ERUIT
ALS DE ME-109 TEN TWEEDE MALE „PRIKT," WACHT HAAR EEN VERRASSING! EN WERKELIJK!... HET GEZAMENLIJK VUUR BRENGT DEN MOF TENONDER!....

Toen enkele jaren later Marten Toonder belangstelling voor Sprengers werk aan de dag legde en hem vroeg in Tom Poes weekblad de avonturen van Piloot Stork te publiceren, raadde hij Sprenger tevens aan de naam in Storm te veranderen omdat dat beter zou klinken. Omdat het verhaal in zijn originele vorm 28 pagina's met steeds 3 stroken op een pagina

ALS EEN GROTE VUURBAL BOTST DE ME-109 TEGEN HET STRAND!
UIT HUN STELLINGEN KOMEN DE GRENADIERS OPGEWONDEN, TOEHOLLEN, OM AREND STORK VOL ENTHOUSIASME TE FELICITEREN...!

RODE KRUIS-SOLDATEN ONTFERMEN ZICH OVER DEN WAARNEMER EN DEN BEWUSTELOZEN PILOOT DER DOUGLAS-8A.
DE LAATSTE HEEFT EEN SCHAMPSCHOT AAN HET HOOFD.

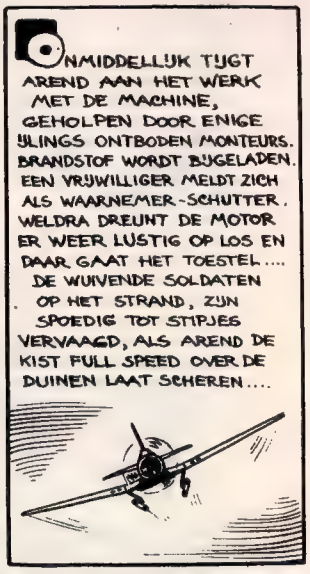
ONMIDDELLIJK TIJGT AREND AAN HET WERK MET DE MACHINE, GEHOLPEN DOOR ENIGE IJLINGS ONTBODEN MONTEURS. BRANDSTOF WORDT BIJGELADEN. EEN VRIJWILLIGER MELDT ZICH ALS WAARNEMER-SCHUTTER. WELDRA DREUNT DE MOTOR ER WEER LUSTIG OP LOS EN DAAR GAAT HET TOESTEL.... DE WUIVENDE SOLDATEN OP HET STRAND, ZIJN SPOEDIG TOT STIPJES VERVAAGD, ALS AREND DE KIST FULL SPEED OVER DE DUINEN LAAT SCHEREN....

BIJNA 400 K.M. PER UUR.....
J.H.Sprenger
HIJ VOLGT DE KUSTLIJN. DE ZON STRAALT UIT EEN SCHIER WOLKENLOZE HEMEL EN HET IS WARM IN DE COCKPIT. HET STRAND LIGT ALS EEN BLINKENDE BAAN VÓÓR HEN... HET IS MOEILIJK TE REALISEREN, DAT HET VOLOP OORLOG IS NU, EN DAT HIJ OP ZOEK IS NAAR PROOI! IN WEINIGE UREN IS HIJ LETTERLIJK TOT LUCHTVECHTER GEBOMBARDEERD. EN OPEENS ONTDEKT HIJ PROOI! WAARSCHUWT Z'N HEKSCHUTTER DOOR DE SPREEKBUIS.... VÓÓR HEN UIT STAAT EEN DRIETAL JUNKERS-JU-52 TRANSPORTKISTEN OP 'T STRAND.

LUCHTLANDINGS-TROEPEN!...
AREND TREKT DE DOUGLAS EERST EEN PAAR HONDERD METER HOGER, OM DAN MET RATELENDE MITRAILLEURS NEER TE DUIKEN OP DE LOGGE VOGELS.

OPNIEUW SLIERT DE LICHTSPOORMUNITIE UIT DE VLEUGELS DER MACHINE, OM MET ONFEILBARE ZEKERHEID HET DOEL TE TREFFEN. EEN STEEKVLAM... EN DE EERSTE JUNKERS STAAT IN LICHTE LAAIE..!
NOG IN DEZELFDE DUIK WERPT AREND ENIGE LICHTE BOMMEN AF OP DE ANDERE TWEE. DE PROJECTIELEN SPRINGEN VERTRAAGD, ZODAT HET LAAG-AANVALLENDE TOESTEL ZELF GEEN NADEEL VAN DE EXPLOSIES ONDERVINDT.
VAN DE DUINZIJDE KOMT NU EEN GECONCENTREERD AFWEER-VUUR VAN DE LANDINGSTROEPEN.

ALS AREND EVEN LATER VEILIG BUITEN BEREIK VLIEGT, ZIET HIJ, HOE TWEE VAN DE DRIE VLIEGTUIGEN IN BRAND STAAN.
Z'N HEKSCHUTTER FELICITEERT HEM MET VAN EMOTIE OVERSLAANDE STEM.
4

omvat en Stripschrift er slechts 22 pagina's voor open had, hebben wij de meeste pagina's uitgebreid tot vier stroken.
Vandaar dat u midden op de Stripschriftpagina's de paginanummering van Sprenger zelf zult aantreffen.
Wij danken Henk Sprenger voor zijn welwillende medewerking aan deze unieke herdruk.

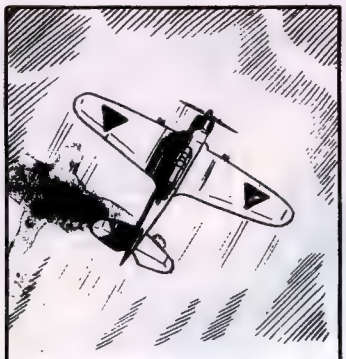

AREND STORK ZET NU KOERS NAAR YPENBURG. WEER IN SCHEERVLUCHT.... HUISJE-BOOMPJE-BEESTJE. HU-BO-BE-TACTIEK HEET DAT IN VLIEGERTAAL. REEDS NADERT HU HET HAAGSE VLIEGVELD EN KLIMT WEER HOGER....

OVERAL RONDOM YPENBURG ZIET HIJ IN DE VELDEN DE WITTE VLEKKEN VAN PARACHUTES LIGGEN. HET TERREIN ZELF IS BEZAAID MET EEN ZESTIEN-TAL JU's-52, WAARVAN HET GROOTSTE DEEL REEDS VERNIELD IS, OF IN BRAND STAAT. DE ONTKOMEN DUITSE LANDINGSTROEPEN ZIJN IN STELLING GEKOMEN TUSSEN DE WRAKKEN. EEN PANTSER-AUTO RAAST VUREND LANGS DE NOG-ROKENDE HANGARS. ER HEEFT BLIJKBAAR EEN HEVIG VUURGEVECHT PLAATS. DE HOLLANDSE VERDEDIGERS ZITTEN TUSSEN TWEE VUREN: PARACHUTISTEN EN LUCHT-INFANTERIE. ALS AREND ZICH OP DE INVALLERS WERPEN WIL, WAARSCHUWT DE STEM VAN DEN WAARNEMER HEM, DAT ER EEN NIEUWE AANVALSGOLF VAN TRANSPORTKISTEN NADERT... ONMIDDELLIJK TREKT DE DOUGLAS HEN TEGEMOET. Ó ZWARE GROTE JUNKERS. DE MOFFEN SCHIJNEN NOGAL WAT VAN DIE DINGEN TE HEBBEN! .....

ONDANKS HUN HEVIGE AFWEER, ZET AREND DOOR EN JAAGT Z'N VUURBUNDELS IN HET BUITENSTE TOESTEL VAN HET ESKADER, TOT HIET BRANDEND NEERSTORT.

DE ZEVEN OVERIGE TOESTELLEN LANDEN INMIDDELS LUKRAAK OVER HUN GESTRANDE MAKKERS HEEN EN KOMEN GEDEELTELIJK IN DE GRENSSLOOT TERECHT....

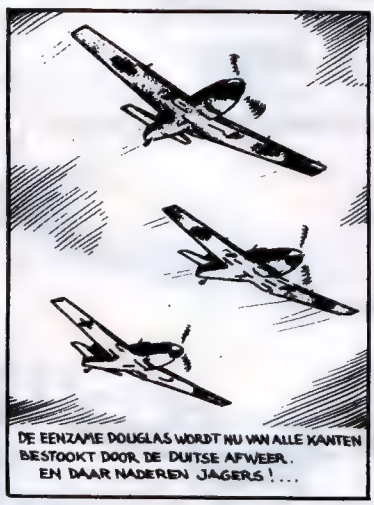

DE EENZAME DOUGLAS WORDT NU VAN ALLE KANTEN BESTOOKT DOOR DE DUITSE AFWEER. EN DAAR NADEREN JAGERS!...

DE EERSTE UITBARSTING VAN HUN VUUR SLAAT AL DOOR AREND'S MACHINE. 'T LIJKT WEL OF ZE IN EEN SMEDERIJ ZITTEN. HIJ VOELT OPEENS EEN FELLE PIJN IN Z'N LINKER ARM. HIJ KLEMT DE KAKEN OPEEN, RUKT VERTWIJFELD AAN DE STUURKOLOM... EVEN HEEFT HIJ DEN MOF VÓÓR Z'N MITRAILLEURS... HIJ DRUKT... MAAR GEEN VUUR KOMT AF! MUNITIE OP! NU KAN ALLEEN Z'N WAARNEMER NOG VUREN. EN DE GRENADIER WEERT ZICH GEDUCHT... EÉN DER ME's IS AL TOT EEN NOODLANDING GEDWONGEN. ALS STORK Z'N KANS SCHOON ZIET, ZET HIJ PLOTS Z'N TOESTEL IN EEN STEILE DUIK. EERST VLAK BOVEN DE GROND TREKT HIJ OP, OM WEDEROM Z'N HEIL IN DE SCHEERVLUCHT TE ZOEKEN. BLOED MAAKT Z'N MOUW KLAM EN HIJ MOET EEN WEE GEVOEL OVERWINNEN. NOG EENMAAL KRIJGT EEN MOF HEN TE PAKKEN. MAAR DE GODEN ZIJN GENADIG EN ONGEHINDERD WETEN ZIJ HET ROKENDE SCHIPHOL TE BEREIKEN.

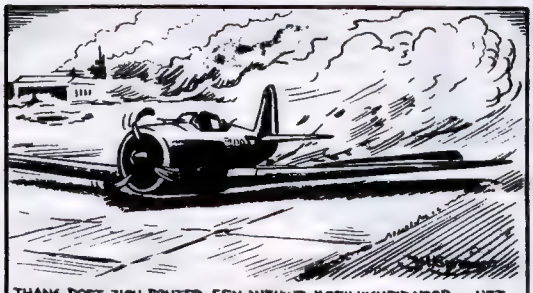

THANS DOET ZICH ECHTER EEN NIEUWE MOEILIJKHEID VOOR.... HET LANDINGSGESTEL WEIGERT! BLIJKBAAR GETROFFEN..! ENIGE MALEN CIRKELT HIJ ROND. MAAR HET MOET ER TÓCH VAN KOMEN.... BUIKLANDING! .... OVERKAPPING OPEN, RIEMEN LOS.... ZENUWEN TOT HET UITERSTE GESPANNEN. — IN EEN WIJDE BOOG NADEREN ZIJ EEN STARTBAAN.... LANGZAAM ZAKT DE MACHINE NAAR DE GROND.... LAGER.... LAGER..... GIEREND EN KRAKEND SCHRAMT DE ROMP MET EEN SNELTREIN-VAART OVER HET BETON..... DE PROPELLER-BLADEN SLAAN KROM. ENIGE HONDERDEN METERS VERDER KOMT HET VLIEGTUIG MET EEN ZWAAI TOT STILSTAND EN BLIJFT ALS EEN MOEDE VOGEL PLAT LIGGEN.....WAGENS KOMEN AANGERACED.

EVEN LATER ZIJN DE TWEE MANNEN IN HET GEÏMPROVISEERDE HOSPITAAL REEDS BEKOMEN VAN DE EMOTIES. DE GRENADIER KEERT PER MOTOR TERUG NAAR SCHEVENINGEN. DE MILITAIRE DOKTER ADVISEERT AREND ENIGE DAGEN VOLKOMEN RUST, WAT HEM IN 'T GEHEEL NIET AANSTAAT. UIT DE GEBREKKIGE BERICHTEN BLIJKT ECHTER, DAT ERVAN Z'N JACHTVLIEGAFDELING WEINIG OVER IS EN HIJ TÓCH NIET TERUG KAN KEREN NAAR YPENBURG.

VANUIT HET ZIEKENBARAK ZIET AREND, HOE DE LAATSTE DRIE FOKKERS T-S OPSTIJGEN VOOR EEN BOMBARDEMENT OP WAALHAVEN. SLECHTS EÉN KEERT TERUG. .... EN DAN LOOPT DEZE EERSTE OORLOGSDAG TEN EINDE..! ⑤

ZATERDAG 11 MEI. NA EEN ZOWAAR ONGESTOORDE NACHTRUST, CONSTATEERT AREND STORK, DAT HIJ IN 'T GEHEEL GEEN HINDER ONDERVINDT VAN Z'N ARM. HIJ IS ONGEDULDIG.... WIL DE LUCHT WEER IN! ALS HIJ NAAR BUITEN STAPT IN DE FRISSE MORGEN, IS HET ALSOF HIJ GELADEN WORDT MET NIEUWE ENERGIE. — HOOG BOVEN HET VLIEGVELD VINDT HET EERSTE LUCHTGEVECHT VAN DIE DAG PLAATS, TUSSEN EEN FOKKER G-1 EN EEN MESSERSCHMITT 110.

IN WEINIGE SECONDEN IS DE STRIJD BESLIST EN SPIRAALT DE DUITSER NAAR OMLAAG...

MAAR, ALS EVEN LATER DE G-1 EEN RUWE LANDING OP SCHIPHOL MAAKT, BLIJKT, DAT DE HOLLANDSE PILOOT ZWAAR GEKWETST IS. EEN VACANTE PLAATS! DENKT AREND ONMIDDELLIJK..., EN HIJ HIJST ZICH MET ENIGE MOEITE IN Z'N VLIEGPAK...

ZODRA ER EEN NIEUWE OPDRACHT MOET UITGEVOERD WORDEN, MELDT HIJ ZICH ALS PLAATSVERVANGER BIJ DEN COMMANDANT DER JACHTVLIEG-AFDELING.

DEZE PROTESTEERT NIET LANG EN WENST HEM „GOOD LUCK"!

OPNIEUW ZINGEN DE MOTOREN HUN LIED... OPNIEUW OMKLEMT ZIJN GREEP HET STUUR, RUSTEN Z'N VOETEN OP DE ROEREN.... HIJ IS WEER IN Z'N ELEMENT!!
NOG TALRIJKE OPDRACHTEN VOERT AREND STORK IN DE LOOP DER OORLOGSDAGEN UIT.

...ONDER ANDERE: DE BESCHERMING VAN EEN T-S BOMBARDEMENT OP DE MAASBRUG. EN MENIG AANVALLER PROEFT HET LOOD VAN Z'N KANONNEN....

OM DE ZWARE AFWEERTAAK VAN HET VELDLEGER BIJ DE GREBBELINIE ENIGSZINS TE VERLICHTEN, WERPT HIJ – TEZAMEN MET ANDEREN – EEN DICHT BOS, VAN WAARUIT VIJANDELIJKE MORTIEREN ONZE INFANTERIE BESTOKEN, MET BOMMEN IN BRAND.
DE OPZET GELUKT VOLKOMEN. IN DE NAMIDDAG VAN DE 13DE MEI SCHIET AREND TWEE JUNKERS-88 NEER. Z'N ELFDE EN TWAALFDE OVERWINNING IN DE LUCHT!
DE 14DE MEI RAAKT HIJ BIJ EEN SLAGAANVAL OP WAALHAVEN, IN GEVECHT MET EEN FORMATIE ME'S 110. Z'N DERTIENDE MOF GAAT BRAAN, MAAR NU MOET HIJ ZELF EEN NOODLANDING MAKEN OP DE WEG NABIJ DELFT...

....WAARBIJ HIJ ONGELUKKIGERWIJS MIDDEN TUSSEN DE PARACHUTISTEN BELANDT! HIJ WORDT GEVANGEN GEZET IN EEN BOERDERIJ EN KRIJGT HET VUUR VAN Z'N EIGEN ARTILLERIE TE DOORSTAAN.

DANK ZIJ DE HULP VAN EEN MOEDIGEN BOERENKNECHT, WEET HIJ TE ONTSNAPPEN!
DAN KLINKT EEN ONOPHOUDELIJK DOF GEROMMEL... DE LUCHT IS VERVULD VAN HET MONOTONE MOTORGERONK DER TALLOZE VLIEGTUIGEN. IN 'T ZUIDEN RIJST EEN GEWELDIGE EN DREIGENDE WOLK TEN HEMEL... ROTTERDAM BRANDT! AFWEER IS ER NIET MEER... MEEDOGENLOOS GIEREN DE BOMMEN OP DE GEDOEMDE STAD NEER. HET EINDE NADERT SNEL...!!
OP Z'N TOCHT NAAR DEN HAAG HOORT AREND, DAT KONINGIN EN REGERING NAAR ELDERS ZIJN VERTROKKEN... DAN MELDT DE RADIO DE CAPITULATIE VAN HET HOLLANDSE LEGER....

HET IS AFGELOPEN!!... EN DAAR LIGT DE MAASSTAD ALS EEN LAAIEND SYMBOOL... DE REUSACHTIGE HITTE VAN DE OVERAL-BRANDENDE BINNENSTAD, DRIJFT DE LUCHT DUIZENDEN METERS HOOG, WAAR ZICH IN KOUDERE LUCHTLAGEN GEWELDIGE WOLKEN OPEEN-STAPELEN. ___ ...DE DRAGERS DER EUROPESE KULTUUR, KOMEN NEDERLAND BESCHERMEN!

6

CAPITULATIE! HET IS AFGELOPEN!
„JAWEL, MAAR NIET VOOR MIJ!"
DENKT AREND GRIMMIG.

BIJ EEN MOTOR-ORDONNANS ACHTEROP, BEREIKT HIJ LANGS HET TOTAAL VERNIELDE YPENBURG EN HET IN KOORTSSTEMMING VERKEERENDE 's GRAVENHAGE TEGEN DE AVOND SCHEVENINGEN....

ER HEERST EEN ONGEKENDE DRUKTE AAN DE BINNENHAVEN, WAAR TAL VAN BURGERS, SOLDATEN EN VOORAL JODEN ZIJN SAAMGESTROOMD, DIE DE WIJK WILLEN NEMEN NAAR ENGELAND.
ER SPELEN ZICH HARTVERSCHEURENDE TONELEN AF.
EN ALS DE ZON BLOEDROOD ONDERGAAT, VAART DE EERSTE VOLGESTOUWDE TRAWLER VANTUSSEN DE HAVENHOOFDEN DE VRIJHEID TEGEMOET....
EN OOK AREND STORK IS AAN BOORD!

WEEMOEDIG STAREN DE VLUCHTELINGEN NAAR DE SNEL-VERDWIJNENDE VADERLANDSE KUST. HOE LANG ZAL HET DUREN, VÓÓR ZIJ HAAR WEER BETREDEN?....

WEINIG KUNNEN ZIJ VERMOEDEN, DAT HET NOODLOT HUN VERMETEL PLAN WELDRA ZAL VERIJDELEN, WANT....

...SLECHTS ENKELE KILOMETERS BUITEN DE HAVEN WORDEN ZIJ ONTDEKT DOOR EEN ALLEENVLIEGENDE DUITSE JUNKERS 88, OP PATROUILLE, DIE ...

...ONMIDDELLIJK TOT EEN DUIKAANVAL OVERGAAT EN HET WEERLOZE VAARTUIG MET ENIGE ZWARE BOMMEN BESTOOKT. 'N VOLTREFFER! DE TRAWLER ZINKT SNEL...

DOOR HET KORDATE OPTREDEN VAN DEN SCHIPPER, AREND EN ENKELE MARINIERS, WORDT EEN PANIEK VOORKOMEN. DE TWEE ENIGE SLOEPEN WORDEN VOLGELADEN MET DE GEWONDEN EN NIET-ZWEMMERS DE REST MOET MAAR ZIEN DE KUST TE BEREIKEN...
VOL SOMBERE GEDACHTEN ZWEMT AREND NAAST Z'N LOTGENOTEN TERUG NAAR DE KUST, DIE ZE ZOJUIST NOG VAARWEL GEZEGD HADDEN. ZAL ZICH NOG EEN NIEUWE KANS VOORDOEN OM TE ONTSNAPPEN?
BIJ EEN DER VISSERS THUIS KRIJGT ONZEN VLIEGER GELEGENHEID, VAN KLEREN TE VERWISSELEN....

DE VOLGENDE MORGEN VERTREKT HIJ PER TREIN NAAR DE OUDERLIJKE WONING IN AMSTERDAM ___.

NOG DIEZELFDE MIDDAG ROLLEN DE EERSTE DUITSE PANTSER-COLONNES EN GEMOTORISEERDE EENHEDEN DE HOOFDSTAD BINNEN, AANGESTAARD DOOR EEN OVERDONDERDE BEVOLKING.... DUS DIT ZIJN DE LEGERS, WAARTEGEN ONZE JONGENS HET TOCH NOG VIJF DAGEN HEBBEN VOLGEHOUDEN..!!

DE ÉÉNE COMPAGNIE STOOTTROEPEN NA DE ANDERE MARCHEERT VOORBIJ... DE HELMEN DER MOFFEN GLANZEN IN DE ZON....

J.H.S.

AREND SLAAT DE OVERWINNINGSPARADE OP DE DAM GADE... — ALS HIJ ZIET, HOE DE HUNNEN MET BEUKENDE HAKKEN EN RATELENDE RUPSBANDEN DE STRATEN VAN Z'N GEBOORTESTAD DOOR TRIEKKEN, WEET HIJ OPEENS HEEL ZEKER EN DUIDELIJK, WAT HEM TE DOEN STAAT: „VECHTEN! ZICH VERZETTEN TOT HET UITERSTE TEGEN DIT VOLK VAN PARADE-GEKKEN, TEGEN HUN HOOGMOEDIGE WAAN-IDEEËN, TEGEN HUN FÜHRER!

7

ALLES GAAT NU IN BLIKSEMTEMPO. * BELGIE VRAAGT VREDESVOORWAARDEN. * DE MAGINOT-LINIE WORDT OP VERSCHEIDENE PLAATSEN DOORBROKEN. * EIND MEI VERLATEN MEER DAN 337.000 GEALLIEERDE SOLDATEN HET STRAND VAN DUINKERKEN, OM VANUIT ENGELAND DE STRIJD VOORT TE ZETTEN. * ALS FRANKRIJK ZO GOED ALS VERSLAGEN IS, WORDT HET NOG IN DE RUG AANGEVALLEN DOOR HET DAPPERE LEGER VAN DEN DUCE! 22 JUNI IS DE VAL VAN FRANKRIJK EEN FEIT. TWEE DAGEN LATER VERKLAART HITLER: „DER KRIEG IM WESTEN IST BEENDET!"

MAAR EERST THÁNS BEGINT: DE SLAG OM ENGELAND! ..... GEEN DAG EN GEEN OGENBLIK SLAAGT GOERING'S LUFTWAFFE ERIN, DE ENGELSE SPITFIRES EN HURRICANES BUITEN GEVECHT TE STELLEN.

DE R.A.F BEHOUDT DE HEERSCHAPPIJ IN DE LUCHT. * HITLER'S INVASIE-DROOM VERVLIEGT NU DREUNEN DE NACHTAANVALLEN ALS ZWARE MOKERSLAGEN OP DE BRITSE STEDEN * LONDEN LIJDT ZWAAR. * MAANDENLANG DOORSTAAT DE BURGERBEVOLKING DE VERSCHRIKKINGEN VAN DE „BLITZ". * HITLER BRULT IN HYSTERISCHE WOEDE: „WIR WERDEN IHRE STÄDTE AUSRADIEREN!!"

MAAR IEDEREEN WEET: DE SLAG OM GROOT-BRITTANNIË IS VOORBIJ! HITLER HEEFT GEFAALD! HIJ KOELT Z'N WOEDE OP DE BALKANLANDEN....

APRIL 1941 — BIJNA EEN JAAR IS VERSTREKEN, ALEER ZICH DE SCHIJN VAN EEN NIEUWE MOGELIJKHEID VOORDOET, OM „OVER TE STEKEN" VOOR AREND STORK. TEN KOSTE VAN HET VERLIES VAN Z'N VRIENDEN, HEEFT HIJ ER ZICH BIJ DE MOFFEN OP SCHIPHOL HELEMAAL WETEN „IN TE WERKEN". HIJ EN HENK TIMMER, — EEN MECANICIEN, DIE HETZELFDE DOEL BEOOGT ALS AREND, — ZIJN DE TWEE ENIGE HOLLANDERS, DIE TOEGANG HEBBEN TOT DE MONTAGE-HALLEN, OM TE WERKEN AAN DE VOLTOOING VAN EEN DER G-1's, DIE DAAR SEDERT DE CAPITULATIE ONAFGEWERKT STAAN. — REEDS HEEFT AREND ONDER HET WAAKZAME OOG VAN EEN DUITSEN PILOOT DE FOKKER ENIGE MALEN MOGEN PROEF-VLIEGEN....

SEDERT ENIGE DAGEN HEBBEN DE TWEE MANNEN ER VOOR GEZORGD, DAT DE BENZINETANKS, — DIE ANDERS NOOIT MÉÉR, DAN VOOR ±20 MINUTEN VLIEGEN MOGEN BEVATTEN, — GEHEEL GEVULD ZIJN.

EN EINDELIJK BESLUITEN ZIJ HET EROP TE WAGEN...!

DE AVOND TEVOREN DRINKEN ZE MET MAJOR SCHULZ, DE FLIEGERHORST-KOMMANDANT EEN BORREL IN EEN AMSTERDAM'S MOFFEN-CAFÉ.

HERR MAJOR IS IN EEN BOVENSTE-BESTE BUI, DAAR HIJ DEZE WEEK „IN URLAUB FÄHRT"

ALS ZE LANG GENOEG NAAR Z'N SENTIMENTELE HEIMAT-VERHALEN GELUISTERD HEBBEN, ACHT AREND HET MOMENT GEKOMEN, OM HEM NAAR EEN „BEZUGSCHEIN" TE VRAGEN, OPDAT HIJ MORGEN VOOR'T LAATST DE G-1 ZAL MOGEN TESTEN. — SCHULZ WEERT ECHTER LACHEND AF: HET IS NU WELLETJES. DE KIST IS IMMERS IN ORDE. — EN WAT HIJ OOK MANOEUVREERT, HET LUKT AREND NIET, EEN PAPIER LOS TE KRIJGEN. — HIJ WISSELT EEN BLIK VAN VERSTANDHOUDING MET TIMMER. — ZE WETEN NU, WAAR ZE AAN TOE ZIJN...!

EVEN LATER STAPPEN DE DRIE MANNEN IN AREND'S WAGEN. — DOCH INPLAATS VAN NAAR HET CARLTON-HOTEL, WAAR DE KOMMANDANT Z'N KAMERS HEEFT, WORDT HIJ EEN GEHEEL ANDERE KANT OP GEVOERD EN ZO NUCHTER IS HIJ NOG WEL, OM DAT OPTE MERKEN. ARGWANEND SNAUWT HIJ:

„WAS SOLL DENN DAS HEISSEN?"

MAAR METEEN VOELT HIJ ACHTER Z'N OOR HET KOUDE STAAL VAN EEN REVOLVER.... EN HENK VERTELT HEM KALM, DAT HIJ ZICH KOEST MORT HOUDEN!

J.H. Sprenger

8

DOOR EEN WIR-WAR VAN STEEDS NAUWER EN DONKERDER STRATEN SNORT DE AUTO..... HET IS DEN DIKKEN MOF EEN RAADSEL, WAARHEEN HIJ GEVOERD WORDT. — EN DAT IS OOK DE BEDOELING!

EINDELIJK STOPT DE WAGEN OP EEN STIL GRACHTJE, VOOR EEN GRAUW EN VERVALLEN HUIS. — VLUG STAPPEN ZE UIT...

EEN STEILE, KRAKENDE TRAP VOERT HEN NAAR DE MUFFE EN STOFFIGE KAMER OP EEN BOVENVERDIEPING, WAAR HET ENIGE MEUBILAIR GEVORMD WORDT DOOR EEN WANKELE TAFEL EN TWEE OUDE STOELEN. OP EEN ER VAN WORDT DE MAJOR NEERGEDUWD. HIJ IS BLEEK VAN WOEDE, ALS HIJ — BIJ HET LICHT VAN EEN ZAKLANTAARN-ZIET, HOE HEM EEN VEL VAN Z'N EIGEN BUREAU-PAPIER WORDT TOEGESCHOVEN. MAAR HIJ WEET NIETS ANDERS TE DOEN, DAN NEER TE SCHRIJVEN WAT HEM GEDICTEERD WORDT. WANNEER HIJ EVEN AARZELT MET DE ONDERTEKENING, POOT HENK HEM MET DE LOOP VAN HET WAPEN NOG EENS BEMOEDIGEND IN DE RIBBEN, ZODAT HIJ TANDEN-KNARSEND Z'N NAAM ZET!

AREND GRIST HET PAPIER WEG, OM HET NA TE KIJKEN; VOUWT HET ZORGVULDIG OP EN STEEKT HET IN Z'N PORTEFEUILLE. HIJ MAAKT EEN SPOTTENDE BUIGING EN GRIJNST: „DAS VATERLAND KANN RUHIG SEIN, HERR MAJOR!"

RAPPE HANDEN BINDEN DEN ZIEDENDEN MOF MET TOUWEN STEVIG AAN Z'N STOEL EN DUWEN HEM EEN PROP IN DE MOND. EVEN LATER IS HIJ ALLEEN IN HET LEGE, DONKERE HUIS...

ALLEEN MET Z'N BLOEDVERWANTEN... DE RATTEN!

DE VOLGENDE MORGEN ZIJN AREND EN HENK KOORTSACHTIG AAN 'T WERK OP SCHIPHOL. EN NIET ALLEEN AAN DE G-1! ....ZIJ SLEPEN OMZICHTIG MET GEHEIMZINNIGE PAKKETJES DOOR DE NOG STILLE HANGARS EN LOODSEN, ERVOOR ZORGEND, DAT NIEMAND ARGWAAN KRIJGT!... WAT VOEREN ZIJ IN HUN SCHILD??

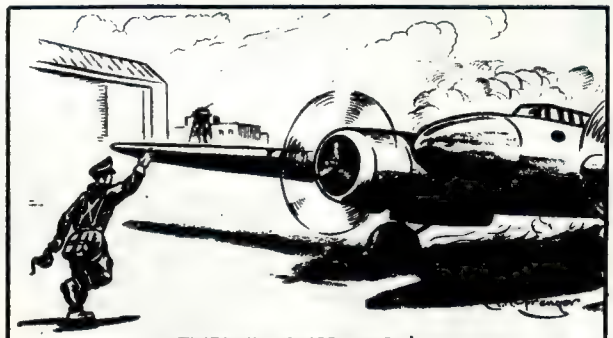

EINDELIJK IS HET ZO VER! BRULLEND SLAAN DE MOTOREN VAN DE G-1 AAN. DE TWEE SAMENZWEERDERS KNIKKEN ELKAAR BEMOEDIGEND TOE. ZE HEBBEN NOG 8 MINUTEN, VÓÓRDAT...! OP HET LAATSTE MOMENT DOET ZICH NOG EEN ONAANGENAME COMPLICATIE VOOR. DE DUITSE TEST-PILOOT N.L., DIE BELAST IS MET DE ZORG VOOR DE FOKKERS, BESLUIT DE VLUCHT MEE TE MAKEN. NOG 5 MINUTEN...! AREND ZIT VOLKOMEN RUSTIG ACHTER HET STUUR. HIJ TAXIET NAAR DE STARTBAAN. NOG 4 MINUTEN...! TERWIJL HET TOESTEL DE NEUS IN DE WIND DRAAIT EN Z'N AANLOOP BEGINT,...

....RAAST EEN ZWARE LEGERWAGEN IN EEN STOFWOLK HET VELD OP, OM MET GIERENDE BANDEN TE STOPPEN VÓÓR DE FLIEGERHORST-KOMMANDANTUR.

EEN DIKKE VERFOMFAAIDE FIGUUR SPRINGT ERAF. HET IS DE MAJOR! BRIESEND VAN WOEDE BALT HIJ DE VUIST NAAR HET SNEL STIJGENDE VLIEGTUIG.... DAN RENT HIJ VLOEKEND EN TIEREND Z'N BUREAU BINNEN.

HIJ WERPT ZICH OP DE TELEFOON EN BRULT Z'N ORDERS NAAR DE STELLINGEN VAN HET AFWEERGESCHUT. EVEN LATER BEGINNEN DE EERSTE MITRAILLEURS EN LICHTE FLAK TE BLAFFEN...

LICHTSPOOR-MUNITIE SLINGERT ZICH OMHOOG...

MAAR DAN KLINKEN OPEENS HEVIGE EXPLOSIES!

ENIGE MUNITIE OPSLAGPLAATSEN VLIEGEN DE LUCHT IN EN PLOTSELING WOEDT EEN FELLE BRAND IN EEN DER VLIEGTUIGLOODSEN. GRETIG GRIJPEN DE VLAMMEN OM ZICH HEEN.... ER HEERST EEN PANIEKSTEMMING ONDER DE MOFFEN. „ABER DAS IST SABOTAGE!.... SABOTAGE!" ⑨

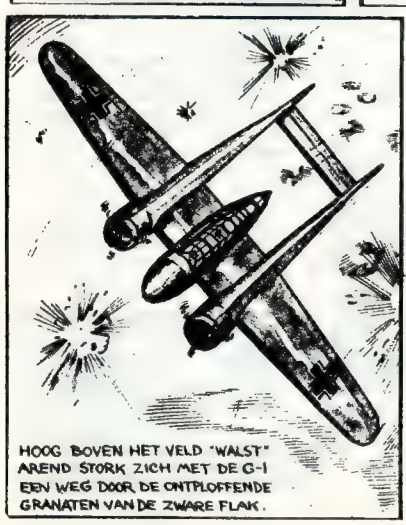

HOOG BOVEN HET VELD "WALST" AREND STORK ZICH MET DE G-1 EEN WEG DOOR DE ONTPLOFFENDE GRANATEN VAN DE ZWARE FLAK.

HIJ WIST ZICH HET VOORHOOFD AF EN GRIJNST NAAR TIMMER, DIE BLEEK NAAR VOREN KOMT. DE MECANICIEN HEEFT, ZODRA HUN ONGEWENSTE PASSAGIER TEKENEN VAN ARGWAAN EN PROTEST BEGON TE VERTONEN, EEN FLINK ZWAAR VOORWERP OP Z'N SCHEDEL DOEN NEERDALEN, WAARNA DE MOF STILLETJES INEENGEZAKT IS. „OEI! OEI! DAT WAS OP 'T NIPPERTJE, ZEG! DIE HELSE APPARATEN LUISTEREN NAUW. IK ZOU ZO ZEGGEN, DAT WE ZE DIT NETJES GELEVERD HEBBEN, NIET?! 'ALS DIE VERVLOEKTE VENT ONS MAAR NIET OPGEHOUDEN HAD, ZATEN WE NU AL BOVEN ZEE. ZO METEEN STUREN ZE ONS EEN PAAR JAGERS OP ONS DAK! WE ZIJN ER NOG NIET!"

DE FOKKER RAAST NU MET TOPSNELHEID VOORT IN DE RICHTING VAN DE NOORDZEE....

BOVEN DE KUST WORDEN ZE ONTVANGEN DOOR EEN HEVIG SPERVUUR.
OOK DEZE BATTERIJEN ZIJN GEWAARSCHUWD EN DE DUITSERS HEBBEN HUN VUUR AKELIG NAUWKEURIG GERICHT!

RONDOM KRAKEN DE ONTPLOFFINGEN DER GRANATEN. PLOTSELING KRIJGT DE G-1 EEN HEVIGE KLAP!... ZIJ STEIGERT EN WAGGELT, MAAR ONMIDDELLIJK HEEFT AREND HAAR WEER IN BEDWANG. VOLTREFFER IN HET ACHTERSTE GEDEELTE DER CABINE, WAAR DE DUITSE PILOOT LIGT. DE MAN IS OP SLAG GEDOOD! GETROFFEN DOOR ZIJN EIGEN AFWEER-VUUR!...* HET LIJKT EEN EEUWIGHEID, VOORDAT ZIJ BUITEN HET BEREIK DER BATTERIJEN ZIJN EN VEILIG BOVEN DE NOORDZEE VLIEGEN. KOERS ENGELAND!

* * *

ZE ZULLEN NIET IN STAAT ZIJN EEN LUCHTGEVECHT TE LEVEREN MET EVENTUËLE ACHTERVOLGERS, DAAR DE MOFFEN DE WAPENS DER JACHTKRUISER GEDEMONTEERD HEBBEN.

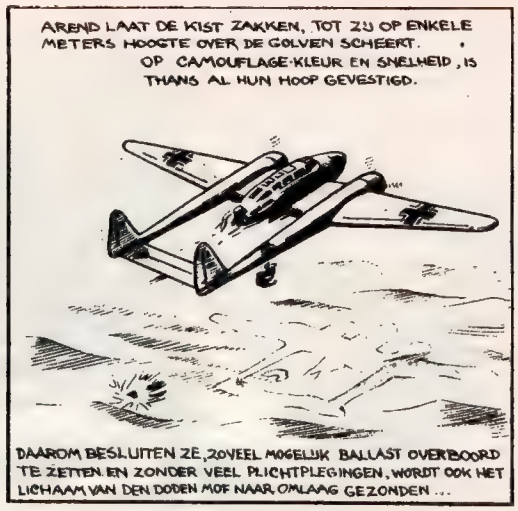
AREND LAAT DE KIST ZAKKEN, TOT ZIJ OP ENKELE METERS HOOGTE OVER DE GOLVEN SCHEERT.
OP CAMOUFLAGE-KLEUR EN SNELHEID, IS THANS AL HUN HOOP GEVESTIGD.
DAAROM BESLUITEN ZE, ZOVEEL MOGELIJK BALLAST OVERBOORD TE ZETTEN EN ZONDER VEEL PLICHTPLEGINGEN, WORDT OOK HET LICHAAM VAN DEN DODEN MOF NAAR OMLAAG GEZONDEN...

JUIST ALS AREND VOOR ZICH UIT DE ENGELSE KUST ONTDEKT, ROEPT HENK, DAT ER TWEE MESSERSCHMITT'S-110 OP DE STAART KOMEN! ZIJ DUIKEN!... REEDS SLAAN DE EERSTE VUURBUNDELS NEER. MEEDOGENLOOS RANSELEN ZIJ DE WEERLOZE FOKKER... VERTWIJFELD LAAT AREND HET TOESTEL DE ONMOGELIJKSTE BOCHTEN DRAAIEN, OM DE DODELIJKE UITBARSTINGEN TE ONTGAAN....
HET IS EEN HOPELOZE STRIJD, DIE MAAR EEN EINDE KAN HEBBEN!

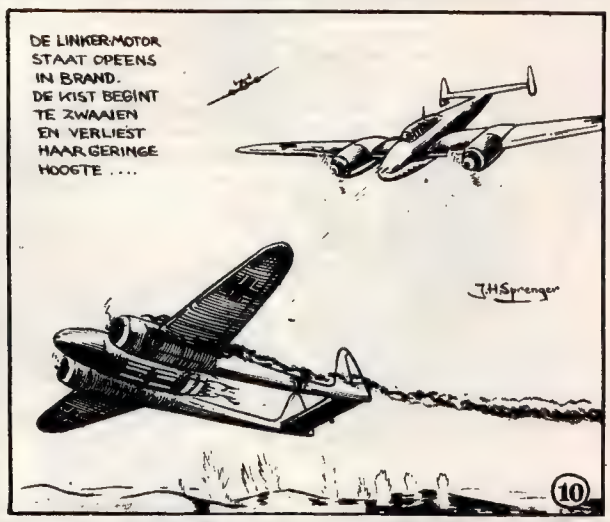

AREND ZET DE ANDERE MOTOR AF, TENEINDE ZO VEEL MOGELIJK SNELHEID TE VERLIEZEN..... IN EEN ONWEZENLIJKE STILTE, NU DE MOTOREN ZWIJGEN, WAARIN ALLEEN HET ONHEILSPELLENDE GELOEI DER VLAMMEN EN HET SUIZEN DER LUCHT WAARNEEMBAAR IS, ZAKT DE G-1 VAN TIEN TOT VIJF,... TOT DRIE,... TOT EEN METER HOOGTE.... EEN ONTZETTENDE SCHOK VAART DOOR HET TOESTEL.... HET BOTST OMHOOG.... PLOFT OPNIEUW NEER....

HET KOUDE WATER, DAT DOOR DE STUKGESCHOTEN WANDEN NAAR BINNEN STROOMT, BRENGT DE TWEE HOLLANDERS TOT BEZINNING. ZIJ WORSTELEN ZICH DOOR HET BOMLUIK NAAR BUITEN... EN NIETS TE VROEG! WANT HET VOLGENDE MOMENT ZAKT DE MACHINE...

...MET VEEL GEBORREL NAAR DE DIEPTE, SLECHTS WAT BRANDENDE OLIE EN EEN ZWARE ROOKWOLK OP DE GOLVEN ACHTERLATEND. BOVEN DE HOOFDEN DER TWEE ONGELUKKIGEN, CIRKELEN DE MOFFEN NOG EVEN TRIOMFANTELIJK ROND, OM DAN NAAR HET OOSTEN TE VERDWIJNEN.

REEDS MEER DAN TWEE UREN ZWEMMEN ZIJ NAAST ELKANDER VOORT. ZIJ HEBBEN ZICH VAN ALLE OVERTOLLIGE KLEDING EN VAN HUN SCHOENEN MOETEN ONTDOEN. HET WATER IS IJSKOUD EN DE ZWARE DEINING VERLAMT HUN KRACHTEN.... VÓÓR HEN UIT LIGT DE KUST NOG ALTIJD EVEN ONBEREIKBAAR.
ZIJ SPREKEN WEINIG EN HOEWEL BEIDEN GOEDE ZWEMMERS ZIJN, VOELEN ZE DE ADEM DES DOODS OVER ZICH HEENGAAN.... MAAR ZE HOUDEN GRIMMIG VOL.

OP EEN GEGEVEN MOMENT BLUFT AREND STILLIGGEN.... „LUISTER!" ZEGT HIJ MET SCHORRE STEM. „'T IS NET ALSOF IK EEN SCHEEPSMACHINE HOOR! DIESELMOTOREN OF ZO. HOOR JE 'T?" HENK KNIKT STOMVERBAASD. JA, HIJ HOORT HET GELUID OOK. EN ER IS GEEN ENKEL SCHIP TE BEKENNEN. DAN DRINGT HET OPEENS TOT BEIDEN TEGELIJK DOOR: EEN ONDERZEEËR!

EN METEEN ZIEN ZIJ OP SLECHTS ENIGE TIENTALLEN METERS DE PERISCOOP VOORBIJ SCHIETEN! „KOP ONDER WATER!" SCHREEUWT AREND EN IS GELIJK VERDWENEN. HENK VOLGT ONMIDDELLIJK ZIJN VOORBEELD.

HET REGELMATIG GEDREUN DER MACHINES VERFLAUWT. HIJ IS WEG EN ZE ZIJN NIET ONTDEKT. „MAAR ALS HET NU EENS EEN ENGELSMAN GEWEEST IS?" OPPERT HENK, NOG HIJGEND. „DENK JE, DAT DIE ZÓ DICHT ONDER EIGEN KUST ZOU DUIKEN? NEEN, DAT WAS VAST EEN MOF... EN DAARBIJ, IK NEEM LIEVER GEEN RISICO, ZO DICHT BIJ 'T DOEL. KIJK EENS, HOE VLAK BIJ DIE KUST AL IS!" BESLUIT AREND OPTIMISTISCH. EN INDERDAAD. NU VORDEREN ZE TOCH BEHOORLIJK. STEEDS BETER ZIJN DE VORMEN VAN HET LANDSCHAP TE ONDERSCHEIDEN. MAAR HET IS NODIG OOK! WANT HET TWEETAL IS DE UITPUTTING NABIJ. TOCH DUURT HET NOG 'N VOL UUR, VÓÓR ZE VASTE GROND ONDER DE WANKELENDE BENEN HEBBEN. ZIJ LATEN ZICH DOOR DE BRANDING OP HET STRAND DRAGEN.... HEERLIJK VOELT DAT ZAND VAN ENGELAND ONDER HUN DOORWEEKTE HANDEN!

OP DE KNIEËN STROMPELEN ZIJ NOG EVEN VERDER, MAAR DAN BEGEVEN ZICH HENK'S KRACHTEN. AREND TRACHT HEM NOG VOORT TE TREKKEN, MAAR OOK HIJ ZAKT MACHTELOOS INEEN.... HIJ HOORT HET GELUID VAN SNEL-NADERENDE VOETSTAPPEN... GLIMLACHEND VERLIEST HIJ HET BEWUSTZIJN.... ZE ZIJNER! ZE ZIJN ER!! 11

ENKELE WEKEN NA Z'N HACHELIJK AVONTUUR, IS AREND STORK INGEDEELD BIJ EEN NEDERLANDSE AFDELING VAN HET COASTAL COMMAND, AAN DE IERSE ZEE. Z'N METGEZEL HENK TIMMER HEEFT EEN MONTEURSBAAN OP ÉÉN DER VLIEGVELDEN AAN DE WESTKUST VAN ENGELAND.— ER BREEKT VOOR AREND EEN VRIJ EENTONIGE PERIODE AAN VAN PATROUILLE-VLUCHTEN LANGS DE BRITSE KUST.

DE TWEE-MOTORIGE LOCKHEED-HUDSON, HAD HIJ GRAAG VERWISSELD MET EEN SPITFIRE, WANT IN Z'N HART IS EN BLIJFT HIJ TOCH JAGER-PILOOT. HIJ SCHIKT ZICH ECHTER IN Z'N LOT EN WEET ZICH OOK IN DEZE FUNCTIE EEN UITSTEKENDE NAAM TE VERWERVEN.

DOOR DE STEEDS DRIESTER AANVALLEN VAN HET U-BOOT-WÂPEN WORDT OP DE DUUR OOK DE TAAK VAN ZIJN AFDELING MINDER SAAI EN ZELFS GEVAARLIJK...

MET EEN UITGELEZEN BEMANNING GELUKT HET HEM REEDS BIJ Z'N VIJFDE PATROUILLEVLUCHT EEN ONDERZEEËR MET DIEPTE-BOMMEN TOT ZINKEN TE BRENGEN, WAARDOOR EEN GROTE VRACHTBOOT VOOR DE ONDERGANG BEHOED WORDT...

MAAR OOK CONVOOI-BESCHERMING BEHOORT TOT Z'N TAAK.

OP ZEKERE MISTIEK DAG, BEVINDT DE HUDSON ZICH OPEENS PAL BOVEN EEN AAN DE OPPERVLAKTE VARENDE U-BOOT.. AREND GAAT DIRECT TOT DE AANVAL OVER —

ZIJN BOORDWAPENEN VEGEN MET DODELIJKE ZEKERHEID OVER HET GLIBBERIGE DEK EN DE COMMANDO-TOREN.

VERGEEFS ZOEKEN DE MOFFEN DEKKING....

IN EEN KORTE BOCHT DRAAIT AREND Z'N MACHINE OMHOOG VOOR DE BOM-AANVAL. DE KLEPPEN STAAN AL OPEN.. MAAR ALS HIJ OP DE ONDERZEEËR AFSTEEFT, ZIET HIJ OPEENS, HOE DAAR BENEDEN EEN WITTE VLAG GEHEISEN WORDT... ZE HEBBEN ER BLIJKBAAR GENOEG VAN!...

J.H.Sprenger

12

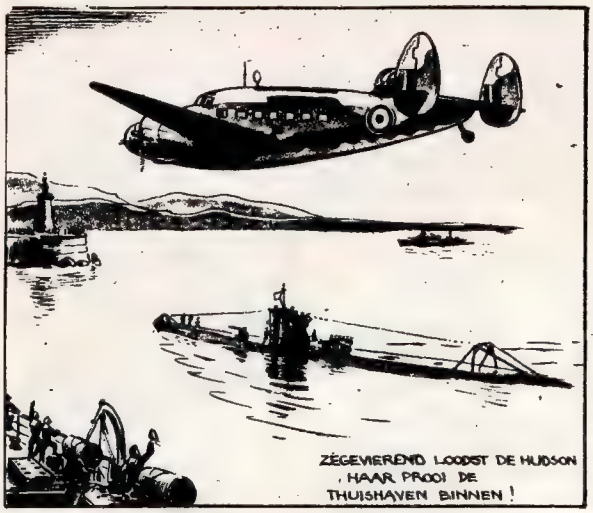

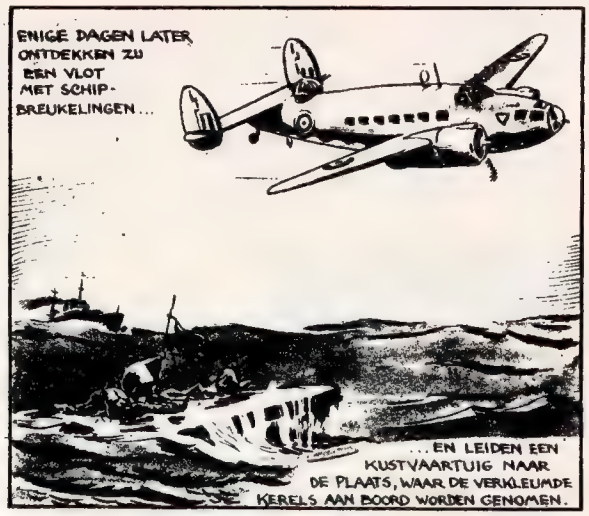
ENIGE DAGEN LATER ONTDEKKEN ZIJ EEN VLOT MET SCHIPBREUKELINGEN...
...EN LEIDEN EEN KUSTVAARTUIG NAAR DE PLAATS, WAAR DE VERKLEUMDE KERELS AAN BOORD WORDEN GENOMEN.

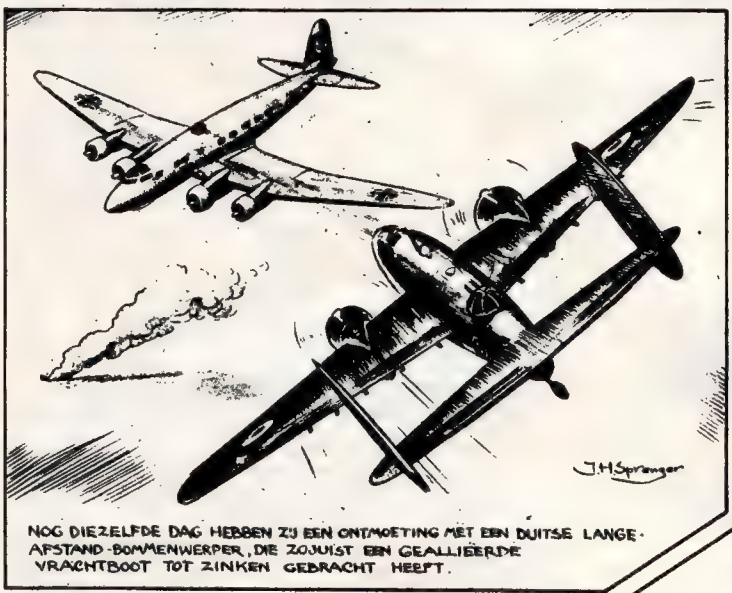

NOG DIEZELFDE DAG HEBBEN ZIJ EEN ONTMOETING MET EEN DUITSE LANGE-AFSTAND-BOMMENWERPER, DIE ZOJUIST EEN GEALLIEERDE VRACHTBOOT TOT ZINKEN GEBRACHT HEEFT.

IN EEN HARDNEKKIG DUEL MOET DE FOCKE-WULF „CONDOR" HET ONDERSPIT DELVEN. DE GROTE KIST STORT ALS EEN BRANDENDE FAKKEL IN ZEE...

MAAR OOK DE HUDSON IS ER SLECHT AAN TOE! STEEDS MEER VERLIEZEN ZIJ HOOGTE.... EEN LANDING OP DE GOLVEN IS ONVERMIJDELIJK!

HET LOOPT GOED AF, EN WELDRA ZITTEN ALLEN VEILIG IN DE RUBBERBOOT

ALS DE AVOND VALT STEEKT ER ECHTER EEN HEVIGE STORM OP.

HUN POSITIE WORDT UITERST GEVAARLIJK... ZIJ ZITTEN MEER ONDER DAN BOVEN HET IJSKOUDE WATER. DE RUBBERBOOT HOUDT ZICH EVENWEL UITSTEKEND.

TEGEN DE OCHTEND GAAT DE STORM EINDELIJK LIGGEN EN ZIEN ZE TOT HUN VREUGDE VÓÓR ZICH UIT DE WITTE KRIJTROTSEN VAN LANDS-END LIGGEN.

WELDRA WORDEN ZE ONTDEKT DOOR DE KUSTWACHT, DIE HEN IN EEN MOTORBOOT TE HULP KOMT....

ALS ZE VIER-EN-TWINTIG UUR LATER OP HUN BASIS ZIJN TERUGGEKEERD, VERNEMEN ZIJ, DAT NOG DIEZELFDE DAG HET CANSE ESCADRILLE OVERGEPLAATST WORDT NAAR DE NOORD-OOST KUST VAN SCHOTLAND! DE AFDELING KRIJGT NU MEER OFFENSIEF WERK...

ZOALS AANVALLEN OP DUITSE CONVOOIEN LANGS DE NOORSE KUST.

DEZE OPERATIES TUSSEN DE GRILLIGE ROTSEN DER FJORDEN EN MEESTAL ONDER DE ONGUNSTIGSTE WEERSGESTELDHEDEN, VERGEN BUITENGEWONE VLIEGKUNST EN MOED.

AREND STORK'S TOESTEL MAAKT DEEL UIT VAN HET ESCADRILLE, DAT IN EEN VERRASSENDE AANVAL VIJF VIJANDELIJKE SCHEPEN TOT ZINKEN BRENGT IN DE HARDANGERFJORD. SLECHTS EEN VLIEGTUIG GAAT VERLOREN.

TERUG IN SCHOTLAND TELT AREND MEER DAN 300 KOGELTREFFERS IN ZIJN MACHINE! 14

NOG TWEE STORMBOTEN EN EEN VRACHTVAARDER NEEMT HIJ IN DE NOORDELIJKE REGIONEN VOOR ZIJN REKENING, ALVORENS HET ESKADER TEN TWEEDE MALE OVERGEPLAATST WORDT... EN NU NAAR ZUID-OOST ENGELAND.

HET GAAT HIER NOG WAT WARMER TOE! ER VOLGT EEN VERMETELE AANVAL OP BREST, OM TWEE ALDAAR LIGGENDE SLAGKRUISERS TE BESTOKEN. DE OPERATIE WORDT MET SUCCES TEN UITVOER GEBRACHT. MAAR OOK DE TOMMIES MOETEN EEN ZWARE TOL BETALEN. ZIJ MOETEN ZICH DOOR EEN FORMIDABELE AFWEER HEEN-BREKEN!

EEN DER HUDSONS STORT MET DE CANSE BOMLADING BRANDEND OP HET DEK VAN EEN DER SCHEPEN NEER.

AREND NEEMT NU DEEL AAN DE MASSALE NACHTAANVALLEN OP HET RUHRGEBIED. ...IN ZIJN GLOED-NIEUWE DOUGLAS „HAVOC" NACHTJAGER-BOMMENWERPER, MOET HIJ AFLEIDINGS-AANVALLEN DOEN OP VLIEGVELDEN IN BELGIE EN HOLLAND...

IJ ONDERNEEMT GEDURFDE „ATTACKS" OP ENIGE HEM WEL-BEKENDE VLIEGVELDEN. ZO GEBEURT HET DAN, DAT HIJ OP EEN KEER HEIMELIJK ACHTER EEN GROEP THUISKERENDE DO's-17 EN JU's-88 AANZIET. BOVEN HET HOLLANDSE VLIEGVELD CIRKELT HIJ LUSTIG TUSSEN DE ARGELOZE MOFFEN ROND EN SCHIET DOODLEUK DEZELFDE CODE-LICHTKOGELS AF. 2 RODE EN 3 GROENE VUURBOLLETJES GLOEIEN EVEN OP. DAN ZAKT HIJ MET AFGEZETTE MOTOREN ACHTER DEN LAATSTDALENDEN MOF AAN. BENEDEN GLANZEN DE RODE LICHTJES LANGS DE STARTBANEN EN IN DE SPREIDBUNDEL VAN DE GRONDSCHIJNWERPER, ZIET HIJ HOE DE DORNIERS EN JUNKERS PRACHTIG OP'N RIJTJE ACHTER ELKAAR AAN TAXIËN NAAR HUN CAMOUFLAGE-NETTEN. ZE VRAGEN ER ALS 'T WARE OM!

...EEN SPOOKACHTIGE NACHTVOGEL GELIJK, HANGT DE HAVOC AAN DE STAART VAN DE DALENDE JU...

PORRRR! PORRR! 12 BUNDELS DODEND LOOD RAFFELEN OPEENS IN DE ROMP VAN DEN NIETS-VERMOEDENDEN MOF...

EEN HELLE STEEKVLAM SCHIET UIT DE JU. OP HETZELFDE MOMENT SLAAN DE MOTOREN DER DOUGLAS WEER BRULLEND AAN EN SCHIET ZU OMHOOG, OVER DE GELANDE TOESTELLEN WAARBOVEN DE BOMMEN RICHTER-WAARNEMER Z'N 900 KILO'S HARD-GEKOOKTE EIEREN AFLEVERT; KEURIG OP HET RUITJE

DE EXPLOSIES DOEN HET BRITSE TOESTEL STAMPEN EN ZWAAIEN.

LAAIENDE BRANDEN BREKEN UIT EN VERLICHTEN DE DONKERE NACHT.

ZOEKLICHTEN FLOEPEN AAN EN TASTEN ALS SPOOKACHTIGE VINGERS LANGS HET FIRMAMENT....

..DAN ZIT DE MACHINE OPEENS GEVANGEN IN DE LICHTKEGELS, ALS EEN GLANZENDE VUURVLIEG.

EEN INFERNO VAN AFWEERVUUR BARST LOS! ALS KLEURIGE KERSTBOOMSLINGERS HANGT DE LICHTSPOORMUNITIE KRIS-KRAS OM HET EENZAME TOESTEL. GRANATEN ONTPLOFFEN TOT EEN WONDERLIJK VUURWERK - MAAR 'T IS GEEN KINDERSPEL, WANT....

..JUIST ALS HIJ AAN DE ZOEKLICHTEN HEEFT WETEN TE ONTSNAPPEN, KRIJGT DE HAVOC EEN VOLTREFFER.

HET TOESTEL KRAAKT IN AL HAAR VOEGEN... DE WAARNEMER IS DODELIJK GETROFFEN EN DE RECHTERMOTOR VAT VLAM.... ZO LANG MOGELIJK TRACHT AREND NOG IN DE LUCHT TE BLIJVEN... MAAR 'T IS HOPELOOS! HIJ ZAL HET VLIEGTUIG MOETEN VERLATEN. HIJ WRINGT ZICH UIT DE COCKPIT... EN SPRINGT...

15

DOOR DE EERSTE SCHEMERING VAN EEN MISTIGE MORGEN, ZWEEFT HIJ LAAG AAN Z'N PARACHUTE....

ERGENS VERWEG IS Z'N TOESTEL NEERGESTORT. AREND ZELF KOMT TERECHT IN EEN WEILAND...

SNEL ONTDOET HIJ ZICH VAN HET VALSCHERM EN DUWT HET ZO GOED MOGELIJK WEG IN DE MODDER. AN EEN GREPPEL.

OP ENIGE AFSTAND ONTWAART HIJ IN HET GRAUWE LICHT VAN DE DAGERAAD HET RODE DAK VAN EEN HOEVE AAN DE RAND VAN EEN DICHT BOS.

HIJ HOLT ERHEEN, VURIG HOPEND, DAT HET GEEN N.S.B.-ERS ZIJN, DIE ER WONEN.

EEN JONGE VROUW OPENT DE DEUR OP Z'N KLOPPEN. HAAR VADER EN JONGERE BROER ZITTEN AAN DE ONTBIJTTAFEL. ALLEN KIJKEN HEM VERBAASD AAN...

„IK BEN DE PILOOT VAN EEN ENGELS VLIEGTUIG. WILT U MIJ VERBERGEN?"

HET MEISJE IS VERBLEEKT OP Z'N WOORDEN, MAAR ZEGT METEEN: „JA NATUURLIJK", TREKT AREND NAAR BINNEN EN SLUIT SNEL DE DEUR ACHTER HEM.

„VLUG DAN, VLUG!" ZEGT DE BOER. HIJ DUWT DEN PILOOT IN EEN RUIME KLERENKAST NAAST DE SCHOUW EN SLAAT DE DEUR TOE...

EN NIETS TE VROEG! WANT...

ENIGE MINUTEN LATER, KOMEN 6 DUITSE SOLDATEN HET ERF OP.

ZIJ HEBBEN DE PARACHUTE HIER ERGENS ZIEN NEERKOMEN EN DIT IS HET ENIGE HUIS IN DE OMTREK.

ZIJ ZOEKEN VLUG EN ZORGVULDIG. BIJNA ONMIDDELLIJK WORDT STORK GEVONDEN, TEVOORSCHIJN GEHAALD EN ONTWAPEND.

DE BOER WORDT RUW NAAR BUITEN GESLEURD.. HIJ TRACHT NOG IETS TE ROEPEN NAAR Z'N DOCHTER, MAAR EEN DER MOFFEN SLAAT HEM OP DE MOND... Z'N WOORDEN VERSTOMMEN. — AREND DOET EEN STAP NAAR VOREN MAAR DIRECT WIJZEN 3 BAJONETTEN DREIGEND OP Z'N BUIK EN BORST!

J.H. Sprenger

ZE ZETTEN DEN BOER VOOR Z'N STAL EN SCHIETEN HEM DOMWEG NEER ALS EEN HOND... HET MEISJE GILT...

DE JONGEN SPRINGT MET EEN SCHORRE KREET NAAR VOREN...

DOCH DE KOLF VAN EEN GEWEER STOMPT HEM HARD VOOR DE BORST, ZODAT HIJ KREUNEND TEGEN DE GROND GLAAT...

AREND STAAT TE KNARSETANDEN VAN MACHTELOZE WOEDE EN WROEGING, DAT DIT — ENIGE OGENBLIKKEN GELEDEN NOG ZO RUSTIGE — GEZIN, DOOR ZIJN TOEDOEN WREED VERSTOORD IS... DE EDEL-GERMANEN ZIJN ER BLIJKBAAR VAN OVERTUIGD, DAT ER NOG EEN VLUCHTELING MOET ZIJN, WANT ZE SLUITEN DEN VLIEGER VOORLOPIG OP IN EEN LEEG VARKENSHOK ACHTER DE BOERDERIJ EN GAAN OP VERDER ONDERZOEK UIT...

16

ZODRA AREND DE VOETSTAPPEN VAN DEN SCHILDWACHT ZICH HOORT VERWIJDEREN, WERPT HIJ ZICH MET AL ZIJN KRACHT OP HET GETRALIEDE VENSTER EN HET GELUKT HEM VRIJWEL ONMIDDELLIJK, DE TWEE IJZEREN STAVEN ERUIT TE RUKKEN.
HIJ WRINGT ZICH VERTWIJFELD DOOR DE NAUWE OPENING ....

...EN RENT DWARS DOOR EEN MOESTUINTJE NAAR DE ZOOM VAN HET BOS ACHTER DE BOERDERIJ...

...MAAR DE DUITSERS HOREN HET EN STORMEN HEM SCHIETEND ACHTERNA.... DE KOGELS MISSEN.

'T WORDT ECHTER HOPELOOS!

NIET ZODRA IS HIJ IN 'T BOS, OF OVERAL RONDOM HOORT HIJ HET GESCHREEUW VAN ZIJN ACHTERVOLGERS, DIE ZICH VERSPREID HEBBEN EN SYSTEMATISCH ZOEKEN. HET IS SLECHTS EEN KWESTIE VAN TIJD, TOT ZE HEM ZULLEN VINDEN....
HIJ HEEFT GEEN KANS...

JA, TOCH! EEN ENKELE LAATSTE KANS BESTAAT ER. EN AREND IS ER ZELF EVEN BEDUUSD VAN. HIJ STAALT ZIJN ZENUWEN EN NEEMT HET RISICO TERUGKEREND OP ZIJN SPOOR, DUIKEND VAN BOOM TOT BOOM, VERLAAT HIJ HET BOS EN WAAGT ZICH WEER OP HET OPEN STUK. HIJ RENT GEBOGEN LANGS HET VARKENSHOK EN OVER HET ERF, WAAR HET ROERLOZE LICHAAM VAN DEN VERMOORDEN BOER NOG STEEDS LIGT.... EN OPNIEUW KLOPT DE PILOOT AAN DE KEUKENDEUR VAN HET HUIS. HET MEISJE OPENT. HAAR GELAAT IS BLEEK, DE OGEN ROOD VAN TRANEN. GEDURENDE ENKELE SECONDEN ZIEN ZE ELKAAR DIEP IN DE OGEN. GERDA KIJKT NIET NAAR 'T LICHAAM VAN HAAR VADER, DAT ZIJ NOG NIET HEEFT DURVEN AANRAKEN. ZIJ ZIET RECHT IN DE OGEN VAN DEN MAN, WIENS KOMST DE DOOD BETEKENDE VOOR HAAR VADER...

„WILT U MIJ NOGMAALS VERBERGEN?" VRAAGT AREND ERNSTIG EN HIJ MOET ZICH VERMANNEN, ALS HIJ DE WANHOOP IN DE JONGE OGEN VOOR HEM ZIET. „U WEET NU, WAT ONS TE WACHTEN STAAT, ALS...."

GERDA BIJT OP HAAR ONDERLIP. „KOM GAUW BINNEN. IK WEET ALLEEN NIET, WAAR U TE VERBERGEN. DE DUIVELS ZULLEN DE HELE BOEL OVERHOOP HALEN EN U DIRECT WEER TE PAKKEN HEBBEN!"

MAAR ZONDER AARZELEN GAAT AREND NAAR DE GROTE KAST, NAAST DE HAARD. „HIERIN ZOEKEN ZE MIJ ZEKER NIET VOOR DE TWEEDE MAAL"

HIJ BLIJFT DAAR VERBORGEN GEDURENDE 3 DAGEN.... HIJ IS ER, ALS DE BEGRAFENIS VAN DEN BOER PLAATS VINDT. DE FELDGENDARMERIE KOMT WERKELIJK NIET MEER TERUG. NAAR DE BOERDERIJ. HET KOMT NIET IN HEN OP, HET HUIS NOGMAALS TE DOORZOEKEN, OMDAT ZIJ DE MENSEN NIET BEGRIJPEN, WAARMEE ZIJ TE DOEN HEBBEN. DIT IS EEN SOORT MOED, DIE ZIJ NIET VERWACHTEN, NOCH VAN HET MEISJE, NOCH VAN DEN VLIEGER. HET IS DE KOPPIGE MOED VAN HOLLANDERS, DIE TOT HET UITERSTE GEDREVEN ZIJN.

* * *

UIT DE GEDEELDE ANGST WORDT EEN HECHTE VRIENDSCHAP GEBOREN TUSSEN GERDA EN AREND. JA ZELFS IETS, MEER DAN DAT! ONZE PILOOT HEEFT EEN STEEDS GROEIEND GEVOEL VAN LIEFDE OPGEVAT VOOR HET MOEDIGE MEISJE...

EN ALS HIJ OP DE MORGEN VAN DE 4DE DAG AFSCHEID VAN HAAR NEEMT, WEET AREND, DAT HUN GEVOELENS WEDERKERIG ZIJN: ER WOEDT ECHTER NOG STEEDS EEN WERELDOORLOG RONDOM HEN EN ER VALT EEN VRESELIJKE REKENING TE VEREFFENEN. EERST DAARNA ZAL ER PLAATS ZIJN VOOR HUN PERSOONLIJKE GEVOELENS.

HET IS GEEN VAARWEL!

ERGENS ONTPLOFT EEN BOM.... DE MOFFEN BETREUREN DODEN.... TREINEN ONTSPOREN.... WEHRMACHTS-AUTO'S WORDEN VERBRAND EN TE WATER GEREDEN... BUNKERS ONTPLOFFEN... BEVOLKINGSREGISTERS WORDEN OVERVALLEN EN VERNIELD.... BENZINE-OPSLAGPLAATSEN GAAN IN VLAMMEN OP... STAKINGEN EN OVERVALLEN ZIJN AAN DE ORDE VAN DE DAG. SABOTAGE! SABOTAGE ALOM!!
„DER KRIEG IM WESTEN IST BEENDET!" BRALDE HITLER. MAAR IN DE BEZETTE LANDEN LAAIT HET VERZET OP! STEEDS HEVIGER EN INTENSER....

EEN DER MEEST VERBITTERDEN IS AREND STORK. WAAR HIJ KAN WERKT HIJ MET HEEL ZIJN ENERGIE MEDE, OM DE BARBAREN HET LEVEN ZO ZUUR MOGELIJK TE MAKEN.

NOG STEEDS ECHTER WACHT HIJ OP EEN NIEUWE KANS OM NAAR ENGELAND OVER TE STEKEN.
EN EINDELIJK DAN DOET ZICH DIE GELEGENHEID VOOR! VIA VERSCHILLENDE ONDERGRONDSE WERKERS KOMT ONZE VLIEGER IN CONTACT MET DE MENSEN, DIE HET TOT HUN TAAK GESTELD HEBBEN, OM DE TALRIJKE „ENGELANDVAARDERS" VERDER TE HELPEN....

TEZAMEN MET 6 ANDEREN, ZAL HIJ OP ZEKERE AVOND DOOR EEN VERTROUWENSMAN PER VRACHT-AUTO NAAR DE PLAATS VAN VERTREK GEBRACHT WORDEN, MAAR .... ALS DE WAGEN ONVERWACHT ERGENS STOPT,...

....STAAN ZE OP DE BINNENPLAATS VAN EEN KAZERNE, WAAR EEN TROEP VALS-LACHENDE EN SMALENDE "GRÜNE" HEN MET AUTOMATISCHE WAPENS IN ONTVANGST NEEMT! DE CHAUFFEUR IS EEN VERRADER! EEN GESTAPO-AGENT!

HOEVEEL JONGE KERELS ZAL HIJ ZO AL NAAR HUN ONDERGANG GEVOERD HEBBEN?
MET ONVERHOLEN AFKEER EN EEN VERVLOEKING OP DE STRAKKE LIPPEN, STAREN ZIJ DEN VERRADER AAN, DIE ECHTER ONVERSTOORBAAR EEN SIGARET OPSTEEKT EN DAARNA HET BUREAU VAN DEN COMMANDANT BINNENSTAPT, OM Z'N JUDAS-LOON OP TE STRIJKEN.....

DÁT GEZICHT VERGEET IK NOOIT MEER, DENKT AREND BIJ ZICHZELF. DAN WORDEN ZE IN EEN LOKAAL OPGESLOTEN. DE VOLGENDE MORGEN ZIJN ZE REEDS OP WEG NAAR EEN STRAFKAMP.
AREND STORK DOET HIER DE VRESELIJKSTE ERVARINGEN VAN Z'N BEWOGEN LEVEN OP.
ZELF WORDT HIJ OP TALLOZE WIJZEN GESARD EN GEMARTELD, OM HEM TOT SPREKEN TE DWINGEN, MAAR NÓCH HIJ, NOCH DE 6 ANDEREN LATEN IETS LOS.

IN DE NACHT VÓÓR Z'N LAATSTE VERHOOR, WEET HIJ DOOR EEN SS-BEWAKER TE OVERRompelen,..

....EN DIENS UNIFORM AAN TE TREKKEN, LANGS DE WACHT TE KOMEN

HEIL HITLER!

... EN UIT HET KAMP TE ONTSNAPPEN!

18

NAUWELIJKS IS HIJ ENIGE HONDERDEN METERS BUITEN HET KAMP, OF ACHTER HEM BEGINNEN DE ALARM-SIRENES TE LOEIEN. ZOEKLICHTEN SCHICHTEN DOOR DE DUISTERNIS.

MET HONDEN WORDT Z'N SPOOR GEVOLGD....

UREN ACHTEREEN LIGT HIJ TOT AAN DE KIN IN EEN MODDERSLOOT EN SLAAT DE VRUCHTELOZE OPSPORINGSPOGINGEN DER KAMPWACHTEN GADE. HOU VERSTIJFT Z'N LEDEN. DE GEVOLGEN VAN SLECHTE BEHANDELING EN ONVOLDOENDE VOEDING DOEN ZICH GELDEN. 'S MORGENS HOORT HIJ EXECUTIE-SALVO'S! Z'N KAMERADEN..!

ONDER DEKKING DER SCHEMERING SLUIPT HIJ VERDER.

ERGENS AAN DE ACHTERZIJDE VAN EEN GROEP DORPS-HUIZEN ONTDEKT HIJ AAN EEN WASLIJN EEN OVERALL, DIE HIJ VLUG VERWISSELT VOOR HET NATTE UNIFORM, MET ENIGE ONHOORBARE EXCUSES AAN DEN WETTIGEN EIGENAAR, HIJ ONTDEKT ÓÓK NOG EEN PET, OM Z'N GEKORTWIEKTE HAREN TE BEDEKKEN. —— DAN GAAT HET WEER VOORT..!

VIER-EN-TWINTIG UUR LATER BEVINDT HIJ ZICH ALWEER BIJ ÉÉN DER VERZETS-LEIDERS, DIE HEM REEDS VEILIG EN WEL "AAN DE OVERKANT" WAANDE.

AREND'S VERKLARING BRENGT HEVIGE BEROERING TEWEEG. ONMIDDELLIJK WORDEN MAATREGELEN GETROFFEN OM DEN VERKLIKKER-CHAUFFEUR TE PAKKEN TE KRIJGEN, WAT WELDRA LUKT.
STAANDE VOOR Z'N ILLEGALE SUPERIEUREN WORDT HIJ PLOTSELING GECONFRONTEERD MET AREND STORK. DE SCHURK VALT DOOR DE MAND EN BEKENT JAMMEREND EN JANKEND ALS EEN LAFFE JAKHALS. HIJ WEET WAT HEM THANS TE WACHTEN STAAT!

"HIER IS EEN OUDE KENNIS VAN JE!"

"STORK!!...A-MAAR..."

DOOR GRIMMIGE KERELS WORDT HIJ WEGGESLEURD. EEN UUR NADERHAND KLINKEN IN EEN BOS VER BUITEN DE STAD ENIGE SCHOTEN....
EEN AUTO RIJDT WEG... EEN VERRADER HEEFT Z'N LOON!

BIJ EEN OOM VAN GERDA BLIJFT AREND VOORLOPIG ENIGE WEKEN ONDERGEDOKEN.
WEKEN, WAARIN HIJ VERTROUWD RAAKT MET DE ARBEID OP HET VELD.

IN DEZE TIJD ZIEN HET MEISJE EN AREND ELKAAR VRIJWEL IEDERE DAG. DE TWEE JONGE MENSEN VERHEUGEN ZICH IN EEN GROEIEND EN ONGEKEND GELUK. HET IS MOEILIJK IN DEZE VREDIGE OMGEVING TE REALISEREN, DAT ER EENMAAL WOEDT, DAT ER GEVOCHTEN MOET WORDEN...

HET DUURT DAN OOK NIET LANG, OF DE RUSTELOZE AREND ONDERNEEMT EEN NIEUWE POGING OM IN ENGELAND TE GERAKEN. DITMAAL GAAT HET MET VALSE PAPIEREN VIA BELGIË, FRANKRIJK EN SPANJE NAAR LISSABON. 19

VANUIT LISSABON VLIEGT AREND MET EEN DC-3 VAN DE K.L.M. NAAR LONDEN, WAAR HIJ ECHTER NIET LANG BLIJFT..

...WANT OP DE DAG DAT HITLER'S HORDEN RUSLAND BINNENVALLEN, (DAT IS DUS 22 JUNI 1941) ...

...ZIT HIJ ALWEER IN EEN AVRO-LANCASTER, OP WEG NAAR NEDERLANDS-INDIË, ALS VLIEGER-INSTRUCTEUR BESTEMMING: PALEMBANG.

OOK BOVEN Z.O.-AZIE PAKKEN ZICH OORLOGSWOLKEN SAMEN. JAPAN STELT STEEDS GROTER EISEN. AREND WIJDT ZICH DAN OOK MET ALLE ENERGIE AAN DE SCHOLING VAN JONGE GEVECHTSVLIEGERS. DAARVOOR WORDT GEBRUIKGEMAAKT VAN RYAN STM-TRAINERS,

....EN BREWSTER F2A-2 "BUFFALO'S"

DAN VOLGT OP 7 DECEMBER 1941 DE VERRADERLIJKE AANVAL OP PEARL HARBOUR!!

DE VOLGENDE DAG RUKKEN JAPANSE TROEPEN MALAKKA BINNEN....

BIJ HET EERSTE ALARM STIJGEN ALLE TOESTELLEN OP VAN TALANG-BETOETOE, OM SINGAPORE TE HULP TE KOMEN.

EN ZE KUNNEN ONMIDDELLIJK AAN DE SLAG! OVERAL LANGS DE OOSTKUST VAN MALAKKA VERSCHIJNEN DE LANDINGSVAARTUIGEN DER JAPPEN, GEESCORTEERD DOOR 'N STERKE LUCHTMACHT. AREND SCHIET ACHTEREENVOLGENS TWEE "ZERO'S" NEER. TALLOZE MALEN STIJGEN DE HOLLANDERS OP VAN KOTA-BARU OM DE BRUTE INVADERS MET BOMMEN EN BOORDWAPENS TE BESTOKEN. LAAT IN DE MIDDAG STUIT HET ESCADRILLE BREWSTERS OP EEN GEWELDIGE OVERMACHT VAN JAPPEN.

AREND KOMT ONGEDEERD EN ZEGEVIEREND TEVOORSCHIJN UIT DE HEKSENKETEL.... Z'N DERDE ZERO SLIJST OMLAAG! 20

DOCH NÚ ZIET HIJ, WAAR DIT GROTE AANTAL JAGERS VOOR DIENEN. RECHT VOOR HEM UIT VLIEGT EEN GEWELDIGE VLOOT VAN MIDDELZWARE BOMMENWERPERS! DE JAGER RUKT HET WILD EN RAAST ACHTER DE FORMATIE AAN. DIEP BENEDEN, DOORKLIEVEN TWEE REUSACHTIGE OORLOGSBODEMS DE BLAUWE WATEREN VAN DE ZUID-CHINESE ZEE, GEËSCORTEERD DOOR ENIGE TORPEDOJAGERS.

HET ZIJN DE BRITSE SLAGSCHEPEN „PRINCE OF WALES" EN „REPULSE". REEDS OPENEN ZIJ HET AFWEERVUUR OP DE NADERENDE „MITSUBISHI'S"..... AREND KEPT DE KANON OP EEN, ALS HIJ OP SCHOOTSAFSTAND GENADERD IS, DUIKT HIJ....

MET RATELENDE MITRAILLEURS OP DE FORMATIE NEER!

...EN DAARGAAT NUMMER EEN, MAAR OOK DE JAPPEN BUITEN VAN ZICH AF. ZIJ NEMEN HEM IN EEN GEWELDIG KRUISVUUR.

ALS EEN HAVIK TUSSEN DE ADELAARS DRAAIT EN ZWENKT HET KLEINE TOESTEL RONDJAGD EN VERNIETIGING BRENGEND MET ZIJN GLOEIENDE KANONNEN.

DOCH AL WEET DE DAPPERE JAGER OOK VIJF BOMMENWERPERS IN VLAMMEN TE SCHIETEN, HIJ KAN TÓCH NIET VERHINDEREN, DAT DE JAPANNERS HUN AANVAL OP DE SCHEPEN DOORZETTEN. TALLOZE BOMMEN GIEREN NAAR OMLAAG.

WANNEER AREND TENSLOTTE EEN GOEDHEEMKOMEN MOET ZOEKEN, OMDAT ZIJN LAATSTE KOGEL VERSCHOTEN IS, ZIET HIJ HOE DE TWEE HOMMELIJKE SCHEPEN VUREND UIT ALLE AFWEERKANONNEN TEKEERGAAN

DE VOLGENDE MORGEN ZIET HET DREIGENDE RESULTAAT VAN DE GEALLIEERDE LUCHTESKADERS NAAR EEN ANDERE BASIS VERTREKKEN, DAAR KOTA-BAHRU ONDER HET VUUR DER JAPANSE ARTILLERIE KOMT TE LIGGEN. ALLES GAAT NU ONTZAGLIJK SNEL. NÓG DOELTREFFENDER, HAAST DAN DUITSLAND, VOERT JAPAN HAAR „BLITZKRIEG"! IN WENIGE WEKEN TIJDS LANDEN ZIJ OP JAVA!....

HET DAPPERE OPOFFEREN DER „ABDA-FLOAT" IN DE JAVA-ZEE, HEEFT DEN VIJAND NIET KUNNEN STUITEN....

THANS BEHEERSEN JAPANSE VLIEGTUIGEN DE LUCHT BOVEN DE VRUCHTBARE SAWAH'S EN DICHTBEGROEIDE BERGEN.

AREND VOERT VERKENNINGSVLUCHTEN EN STORINGSAANVALLEN UIT, TEZAMEN MET HET OVERSCHOT VAN DE EENS ZO TROTSE NEDERLANDSCHE LUCHTMACHT, STAP VOOR STAP TERUGTREKKEND NAAR DE KLEINE NOODLANDINGSTERREINEN IN HET BINNENLAND. OP 6 MAART 1942 WEET HIJ MET DE LAATSTE KREUPELE CURTISS „TOMAHAWK" NEER TE SMAKKEN OP EEN VELDJE ERGENS MIDDEN TUSSEN DE BOSSEN AAN DE ZUIDKUST. JAVA HEEFT GECAPITULEERD! ZOVER AREND WEET, BESTAAT DE TOTALE N.I.-LUCHTMACHT UIT 9 MECANICIENS, — DIE HIERHEEN ONTSNAPT ZIJN LANGS DE MERKWAARDIGSTE ROUTES —; EEN GEKREUKELDE P-40 EN HIJZELF. AFGESLOTEN VAN DE GEHELE WERELD, BESLUITEN ZIJ, DIT ÉNE TOESTEL OP TE LAPPEN EN DE OORLOG NOG EVEN VOORT TE ZETTEN OP EIGEN HOUTJE!

TWEE WEKEN LANG ZOEKEN ZE DE OMGEVING AF, TOT ZE EINDELIJK: 6K·M· VAN HET VELD EEN ANDERE CURTISS VINDEN, DIE HEN HET BENODIGDE MATERIAAL OPLEVERT.

GEHOLPEN DOOR EEN AANTAL INLANDERS, WETEN ZE HET DING MET TOUWEN EN PALEN, METER VOOR METER, NAAR HUN BASIS TE SLEPEN.

ZODRA ER EEN VIJANDELIJK TOESTEL OVERKOMT, BEDEKKEN ZE HET VRACHTJE VLUG MET PALMBLADEREN, ENZ. ——

WEKENLANG WERKEN DE MANNEN ONAFGEBROKEN, OM HET VLIEGTUIG STARTKLAAR TE KRIJGEN.

EINDELIJK IS HET ZOVER. MET DE VOORRAAD BENZINE, DIE ZE UIT HET WRAK VAN EEN NEERGESCHOTEN „VLIEGEND FORT" GEHAALD HEBBEN, KAN ZELFS EEN EXTRA TANK GEVULD WORDEN, DIE ACHTER DE BESTUURDERSZITPLAATS INGEBOUWD IS. MUNITIE EN VIER 500 PONDS-BOMMEN ZIJN INGELADEN.
ALLES IS GEREED. DOEL: DE 700 K.M. VERDER GELEGEN MARINE-BASIS TJALIBAR, WAAR DE JAPPEN, VOLGENS DE LAATSTE BERICHTEN, EEN GROOT VLIEGVELD AANLEGGEN.

AREND SCHUDT IEDER DE HAND, VOORDÁT HIJ IN DE COCKPIT KLIMT. ZAL HIJ HEN NOG TERUGZIEN?

HOBBELEND BEGINT HET TOESTEL Z'N AANLOOP. STEEDS SNELLER RAAST HET VOORT OVER DE KORTE GRASBAAN, OM OPEENS BRULLEND OMHOOG TE SCHIETEN, OVER DE BOOMTOPPEN.

J.H. Sprenger

NOG EENMAAL RAAST AREND OVER DE HOOFDEN DER WUIVENDE MANNEN, ZODAT ZE HET SUCCES VAN HUN GEWELDIGE, MAANDENLANGE ARBEID NOG EENMAAL KUNNEN ZIEN....
DAN ZET HIJ KOERS NAAR TJALIBAR, DAT HIJ ENIGE UREN LATER BEREIKT.

AREND'S VECHTERSHART KLOPT OPEENS SNELLER, ALS HIJ HET NIEUWE VLIEGVELD ZIET MET DE KEURIGE RIJEN GETANKEERDE JAGERS EN BOMMENWERPERS. RIJ NA RIJ NEEMT HIJ ONDER VUUR.

DE AANVAL IS EEN VOLKOMEN VERRASSING!

HIJ RUKT MET Z'N VLEUGELTIP DE JAPANSE VLAG VAN HET HOOFDKWARTIER, WAAROP HIJ Z'N TWEEDE VLEUGELBOM AFWERPT....

22

DE TOESTELLEN OP DE GROND BEGINNEN TE BRANDEN EN EXPLODEREN. DE TOMAHAWK STIJGERT NU WILD IN HET AFWEERVUUR EN AREND HOUDT HAAR ZO LAAG MOGELIJK, INTUSSEN VOORTGAAND, IEDERE MACHINE TE BESTOKEN, DIE VOOR Z'N MITRAILLEURS KOMT. DAN ECHTER KRIJGEN ENIGE IJLINGS OPGESTEGEN ZERO'S HEM TE PAKKEN.
TERWIJL HIJ Z'N LAATSTE BOM IN EEN GROTE HANGAR MIKT, STORMT HIJ HEN AL VUREND TEGEMOET, IN EEN VERTWIJFELDE POGING ER DOORHEEN TE BREKEN....!

HET GELUKT WERKELIJK EN HIJ WEET IN EEN DOOR DE VOORZIENIGHEID GEZONDEN WOLKBANK WEG TE SCHIETEN...

AREND IS GEWOND AAN HET HOOFD EN HIJ VECHT VOOR Z'N BEWUSTZIJN. MET KAPOTGESCHOTEN INSTRUMENTEN VLIEGT HIJ OP GOED GELUK TERUG NAAR Z'N BASIS. DE MACHINE STAMPT EN IS SLECHT TE BESTUREN. HIJ VERLIEST BRANDSTOF. * EINDELIJK KOMT HET GRASVELD IN ZICHT. DE MANNEN STAAN WILD MET DE ARMEN TE ZWAAIEN... MET SPUTTERENDE MOTOR ZEILT DE P-40 OP DE GROND TOE. LAGER.... LAGER....

MAAR ZODRA DE WIELEN HET GRAS RAKEN, BREEKT EÉN DER STUKGESCHOTEN LANDINGSPOTEN AF!

HET TOESTEL MAAKT EEN GEWELDIGE ZWAAI, EEN VLEUGEL BREEKT AF EN HET SLAAT OVER DE KOP. AREND WORDT RUIT GESLINGERD. HIJ VOELT EEN ZWARE SLAG, WEET DAN NIETS MEER.....

HET WRAK VLIEGT IN BRAND.... DE TOEGEREDE MONTEURS SLEPEN AREND WEG.

ALS HIJ 24 UUR LATER TOT BEWUSTZIJN KOMT, BEVINDT HIJ ZICH MET DE NEGEN MONTEURS AAN BOORD VAN EEN OPEN SLOEP....

....OP WEG NAAR AUSTRALIË, MET 1000 MIJLEN INDISCHE OCEAAN VOOR DE BOEG! —— NA EEN ZWALK-TOCHT VAN EÉN-EN-VEERTIG DAGEN, WAARIN DORST, HITTE EN VERVELING HUN ERGSTE VIJANDEN ZIJN, WORDEN ZIJ TENSLOTTE ENIGE MIJLEN UIT DE KUST VOOR ROEBOURNE ONTDEKT....

.....DOOR EEN CATALINA VLIEG-BOOT VAN DE KUSTWACHT,...

...DIE HEN IN GEDEELTEN AAN BOORD NEEMT EN NAAR DE KUST VERVOERT.

23

NA IN ROEBOURNE WAT TE ZIJN OPGEKNAPT, WORDEN ZIJ OP TRANSPORT GEZET NAAR PORT DARWIN.

AREND MELDT ZICH VOOR DIENST OP EEN VLIEGTUIG-MOEDERSCHIP BIJ DE MILITAIRE AUTORITEITEN.

HIJ VAART MET HET EERST-VERTREKKENDE CONVOOI NAAR PORT MORESBY OP NIEUW-GUINEA. HET IS EEN LANGE EN GEVAARLIJKE TOCHT, DAAR DE ALFOEREN-ZEE EN TORRES-STRAAT WEMELEN VAN JAPANSE ONDERZEEËRS.... TWEE SCHEPEN GAAN VERLOREN.

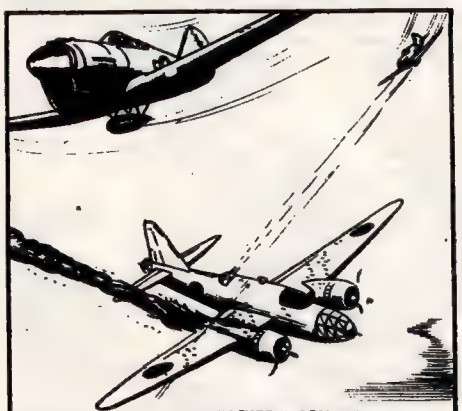

IN PORT-MORESBY KRIJGT AREND EEN SPOEDOPLEIDING VOOR CARRIER-PILOOT. DE STAD LIGT ONDER DE VOORTDURENDE AANVALLEN DER JAPANSE BOMMENWERPERS. EN MEER, DAN EENS MOET HIJ Z'N LESSEN ONDERBREKEN OM TE HELPEN DE RAIDERS TE VERDRIJVEN.

IN DE TIJD DIE HIJ ALDAAR GELEGERD IS, SCHIET AREND MET Z'N WARHAWK "P.40" ACHT JAPANSE MITSUBISHI "PEGGY" BOMMENWERPERS NEER.

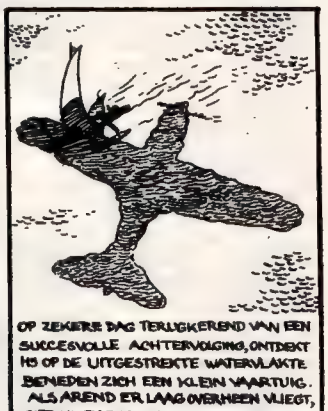

OP ZEKERE DAG TERUGKEREND VAN EEN SUCCESVOLLE ACHTERVOLGING, ONTDEKT HIJ OP DE UITGESTREKTE WATERVLAKTE BENEDEN ZICH EEN KLEIN VAARTUIG. ALS AREND ER LAAG OVERHEEN VLIEGT, ZIET HIJ DAT HET EEN KANO IS, ZOALS DE ZUIDZEE-BEWONERS DIE GEBRUIKEN. ER LIGT EEN UITGEPUTTE POLYNESIËR OP DE BODEM, DIE FLAUWTJES WENKT MET DE HAND.

AREND BEPAALT GOED DE POSITIE VAN DE KANO EN NOG GEEN TWEE UUR LATER BEVINDT DE UITGEMERGELDE MAN ZICH AAN BOORD VAN EEN KUSTVAARTUIG. BIJ ONDERVRAGING BLIJKT, DAT HIJ GEVLUCHT IS VAN HET EILANDJE TAMOA, WAAR DE JAPANSE BEZETTERS DE BEVOLKING TERRORISEREN. ALLE MANNEN MOETEN SLAVENARBEID VOOR HEN VERRICHTEN. HIJ, ORANI, HEEFT HET NIET LANGER VERDRAGEN EN IS GEVLUCHT. HIJ HEEFT TALRIJKE WAARDEVOLLE INLICHTINGEN...!

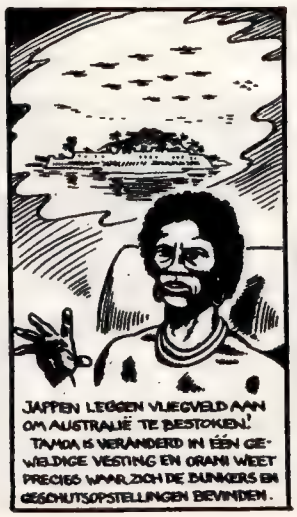

JAPPEN LEGGEN VLIEGVELD AAN OM AUSTRALIË TE BESTOKEN! TAMOA IS VERANDERD IN EEN GEWELDIGE VESTING EN ORANI WEET PRECIES WAAR ZICH DE BUNKERS EN GESCHUTSOPSTELLINGEN BEVINDEN.

TERWIJL AREND ALLES NAUWKEURIG NOTEERT, RIJST ER EEN VERMETEL PLAN IN Z'N BREIN, DAT HEM NIET MEER MET RUST LAAT...

ZODRA ORANI WAT OPGEKIKKERD IS, NEEMT AREND HEM MEE NAAR DEN COMMANDER-IN-CHIEF VAN DE S.W. PACIFIC EN LEGT DEZE EEN GEWELDIG PLAN VOOR.

24

DE GENERAAL IS EEN IMPULSIEF MAN EN HECHT ONMIDDELLIJK Z'N GOEDKEURING AAN HET PLAN. ER WORDT EEN SPOEDVERGADERING BELEGD, WAARAAN TALRIJKE HOGE BEVELHEBBERS VAN ZEE,- LUCHT- EN LANDSTRIJDKRACHTEN DEELNEMEN. ——

DAGEN VAN VOORBEREIDING GAAN VOORBIJ, TOT EINDELIJK HET UUR DER OPERATIE NADERT.

DE SPANNING ONDER DE TROEPEN IS ZEER GROOT. DE MANNEN BEGRIJPEN DAT DEZE ONDERNEMING EEN BESLISSENDE INVLOED KAN UITOEFENEN OP HET VERDERE VERLOOP VAN DE OORLOG.

IN DE NACHT, DAT VERSCHILLENDE LANDINGSVLOTEN ZICH OP EEN AFGESPROKEN TIJDSTIP EN PLAATS IN DE ZUIDZEE VERENIGEN,..

....NADERT ENIGE TIENTALLEN MIJLEN NAAR 'T NOORDEN DE U.S.N. ONDERZEËER „FLASHER" BEHOEDZAAM HET EILAND TAMOA EN KOMT LANGZAAM BOVEN WATER. GERUISLOOS BEWEGEN ZICH ENIGE DONKERE GEDAANTEN OVER HAAR DEK....

EVEN LATER GLIJDEN TWEE MANNEN IN EEN RUBBERBOOT ONHOORBAAR OP DE KUST TOE. HET ZIJN AREND EN ORANI...

IN EEN DICHTBEGROEIDE LAGUNE TREKKEN ZIJ DE BOOT OP HET STRAND, TILLEN ER EEN AANTAL GEHEIMZINNIGE PAKETJES UIT EN VERDWIJNEN ERMEE IN DE DUISTERNIS VAN HET GEBOOMTE...

VOOROP GAAT ORANI, DIE IEDERE STRUIK EN BOOM VAN 'T EILAND KENT. ALS ZE AAN DE RAND VAN HET VLIEGVELD STAAN, TREKT ORANI AREND OPEENS NAAR DE GROND.... „JAPPEN KOMEN!" FLUISTERT HIJ.

EN JA! DAAR WANDELEN TWEE SCHILDWACHTEN RECHT OP HEN TOE. DOODSTIL LIGGEN ZE TUSSEN DE STRUIKEN. HET LIJDT GEEN TWIJFEL, OF DE KERELS ZULLEN HEN ONTDEKKEN...

AREND FLUISTERT MET Z'N MOND AAN ORANI'S OOR: „JIJ DE LINKSE, IK NEEM DEN RECHTSE! ....NU!"

TWEE SCHIMMEN SPRINGEN NAAR VOREN. TWEE KOLVEN DALEN BIJNA GELIJKTIJDIG NEER OP DE GELE SCHEDELS, VÓÓRDAT ZE ENIG GELUID KUNNEN SLAKEN. ——

ZE VERVOLGEN SNEL HUN WEG LANGS HET VLIEGVELD; DOOR VERSCHEIDENE PRIKKELDRAADVERSPERRINGEN LEIDT ORANI AREND NAAR EEN BETONNEN BOUWSEL.

„DIT IS STERNHUT NUMMER EEN," WIJST DE TAMOAAN. „EVEN WACHTEN!"

HIJ VERDWIJNT IN DE SCHADUW.... EEN LICHT GERUCHT.... DAN IS HIJ ALWEER TERUG. GRIJNZEND WIJST HIJ OP Z'N MES: „GELE MAN JIU-JITSU, MAAR ORANI SNELLER EN STERKER! WEG IS NU VRIJ"..

VLUG VERDWIJNT HET TWEETAL IN DE MUNITIE-OPSLAGPLAATS. EVEN SCHICHT ARENDS ZAKLAMP AAN EN GLIJDT DE LICHTKEGEL LANGS DE OPGESTAPELDE VOORRADEN, Z'N HART KLOPT WAT SNELLER ALS HIJ DE TIJDBOMMEN AFSTELT OP 'N HALF UUR. DAN GAAT HET NAAR DE TWEEDE BUNKER. DEZE IS STEVIG AFGESLOTEN. ER STAAT GEEN SCHILDWACHT BIJ. HIER LAAT AREND DE LAATSTE PAKETJES AAN TOUWEN ZAKKEN DOOR 'N LUCHTHOKER, TOT ZE ERGENS OP RUSTEN...

TERWIJL Z'N HANDEN VLUG, DOCH BEHEERST MET DE HELSE MACHINES OMGAAN, DENKT HIJ MET EEN GLIMLACH TERUG AAN DE LAATSTE KEER, DAT HIJ SABOTAGE PLEEGDE IN HOLLAND...

JA, DIT WERKJE IS HEM WAARACHTIG WEL TOEVERTROUWD!

„NU ALS DE WEERGA HIER VANDAAN! BINNEN 20 MINUTEN BREEKT DE HEL LOS!" IN MINDER DAN GEEN TIJD ZIJN ZE TERUG BIJ HUN BOOT.

DOCH DAAR WACHT HEN EEN ONWELKOME VERRASSING, IN DE VORM VAN EEN ARGWANENDE JAPPEN-OFFICIER, DIE BLIJKBAAR ZOJUIST HET VAARTUIG ONTDEKT HEEFT.

J.H.S.

25

DE JAP BUIGT ZICH OVER DE RUBBERBOOT HEEN, OM DE INHOUD TE ONDERZOEKEN. DEZE BEWEGING WORDT HEM NOODLOTTIG, WANT OP DAT MOMENT ONTVANGT HIJ DE PATENT-TIK VAN AREND'S COLT, WAARDOOR HIJ VOOROVER IN DE BOOT TUIMELT.

VLUG STEKEN ZIJ VAN WAL MET HUN KOSTBARE GEVANGENE, DIE DOOR ORANI HERKEND WORDT ALS DE COMMANDANT VAN HET EILAND.

ALS ZE ENIGE TIJD GEPEDDELD HEBBEN, KOMT VLAK VÓÓR HEN DE ONDERZEËER WEER BOVEN. DE KAPITEIN HEEFT HET BLIJKBAAR VEILIGER GEACHT, HUN TERUGKEER ONDERWATER AF TE WACHTEN. SNEL GAAN ZE AAN BOORD.

DE „FLASHER" VERDWIJNT BENEDEN HET OPPERVLAK OM MET TOPSNELHEID ROND DE NOORDPUNT VAN HET EILAND, DE INVASIEVLOOT TEGEMOET TE VAREN.

....DAN VERSCHEURT EEN REEKS ONTZETTENDE ONTPLOFFINGEN DE LUCHT.

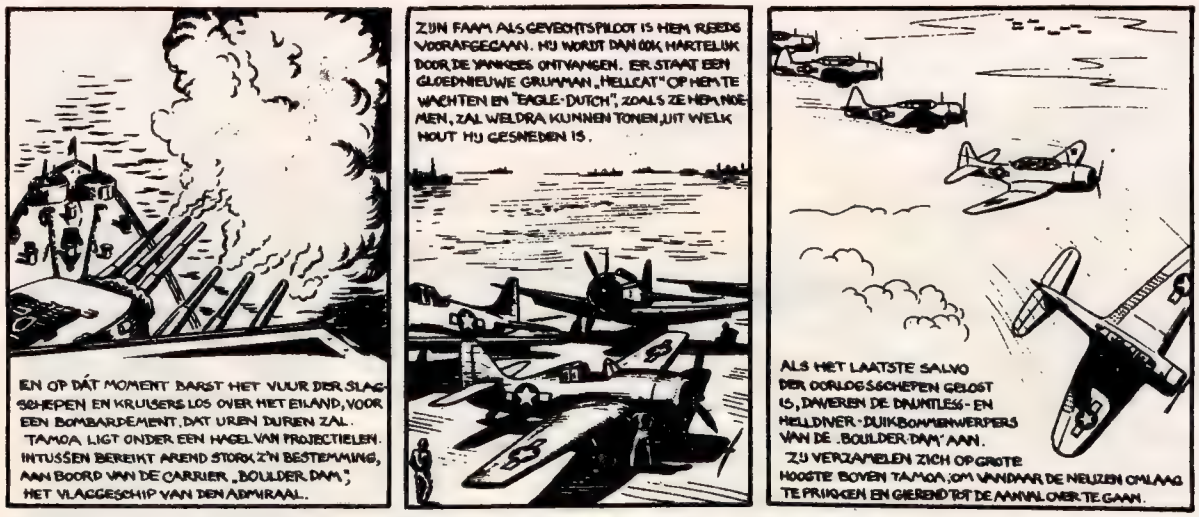
EN OP DÁT MOMENT BARST HET VUUR DER SLAGSCHEPEN EN KRUISERS LOS OVER HET EILAND, VOOR EEN BOMBARDEMENT, DAT UREN DUREN ZAL.
TAMOA LIGT ONDER EEN HAGEL VAN PROJECTIELEN. INTUSSEN BEREIKT AREND STORK Z'N BESTEMMING, AAN BOORD VAN DE CARRIER „BOULDER DAM", HET VLAGGESCHIP VAN DEN ADMIRAAL.
ZIJN FAAM ALS GEVECHTSPILOOT IS HEM REEDS VOORAFGEGAAN. HIJ WORDT DAN OOK HARTELIJK DOOR DE YANKEES ONTVANGEN. ER STAAT EEN GLOEDNIEUWE GRUMMAN „HELLCAT" OP HEM TE WACHTEN EN "EAGLE-DUTCH", ZOALS ZE HEM NOEMEN, ZAL WELDRA KUNNEN TONEN, UIT WELK HOUT HIJ GESNEDEN IS.
ALS HET LAATSTE SALVO DER OORLOGSSCHEPEN GELOST IS, DAVEREN DE DAUNTLESS- EN HELLDIVER-DUIKBOMMENWERPERS VAN DE „BOULDER DAM" AAN.
ZIJ VERZAMELEN ZICH OP GROTE HOOGTE BOVEN TAMOA, OM VANDAAR DE NEUZEN OMLAAG TE PRIKKEN EN GEREED TOT DE AANVAL OVER TE GAAN.

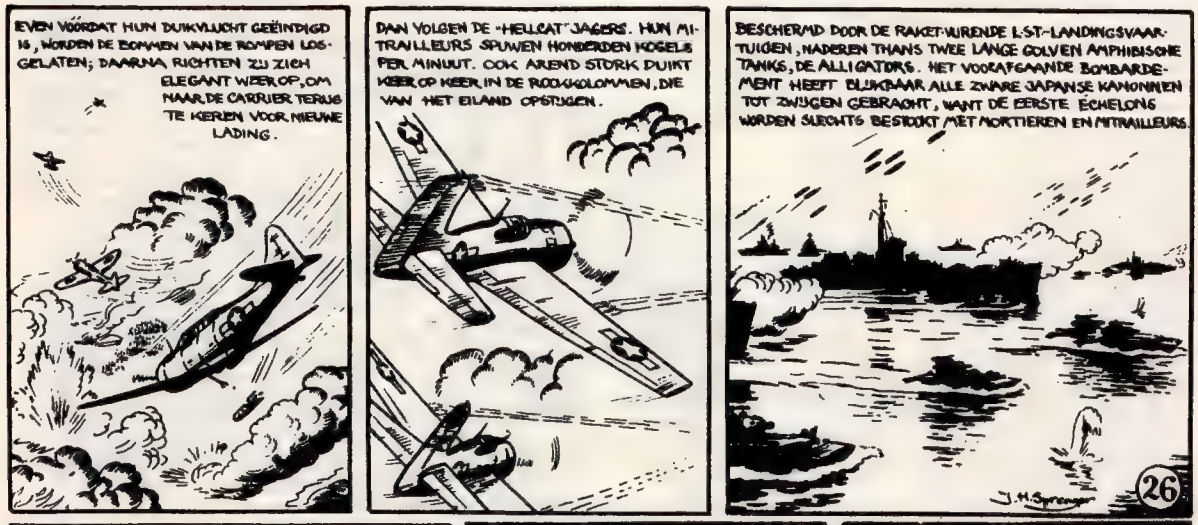
EVEN VÓÓRDAT HUN DUIKVLUCHT GEËINDIGD IS, WORDEN DE BOMMEN VAN DE ROMPEN LOSGELATEN; DAARNA RICHTEN ZIJ ZICH ELEGANT WEER OP, OM NAAR DE CARRIER TERUG TE KEREN VOOR NIEUWE LADING.
DAN VOLGEN DE "HELLCAT" JAGERS. HUN MITRAILLEURS SPUWEN HONDERDEN KOGELS PER MINUUT. OOK AREND STORK DUIKT KEER OP KEER, IN DE ROOKKOLOMMEN, DIE VAN HET EILAND OPSTIJGEN.
BESCHERMD DOOR DE RAKET-VURENDE L.S.T.-LANDINGSVAARTUIGEN, NADEREN THANS TWEE LANGE GOLVEN AMPHIBISCHE TANKS, DE ALLIGATORS. HET VOORAFGAANDE BOMBARDEMENT HEEFT BIJKBAAR ALLE ZWARE JAPANSE KANONNEN TOT ZWIJGEN GEBRACHT, WANT DE EERSTE ECHELONS WORDEN SLECHTS BESTOKT MET MORTIEREN EN MITRAILLEURS.
J. H. Sprenger
26

HOEWEL DE AFWEER NOG HEEL WAT STERKER IS DAN VERWACHT WERD, VERLOOPT DE LANDING VLOT EN ZIJN DE MARINIERS BINNEN 'T HALVE UUR OVER EEN FRONT VAN CA. 1200 METER, 100 METER DIEP HET EILAND BINNENGEDRONGEN, ZICH VERSCHANSEND IN BOMTRECHTERS EN ACHTER VERSPLINTERDE PALMBOMEN...
THANS NADEREN ECHTER JAPANSE VLIEGTUIGEN, OPGESTEGEN ERGENS VAN EEN MOEDERSCHIP. REEDS VER BUITEN DE INVASIE-ZÓNE STUITEN ZIJ OP EEN STALEN MUUR VAN JAGERS EN AFWEERVUUR.
AREND EN Z'N MANNEN SLAAN DE VIJANDELIJKE FORMATIES UITEEN EN ACHTERVOLGEN DE VERSPREIDE ZERO'S EN ZEKE'S...

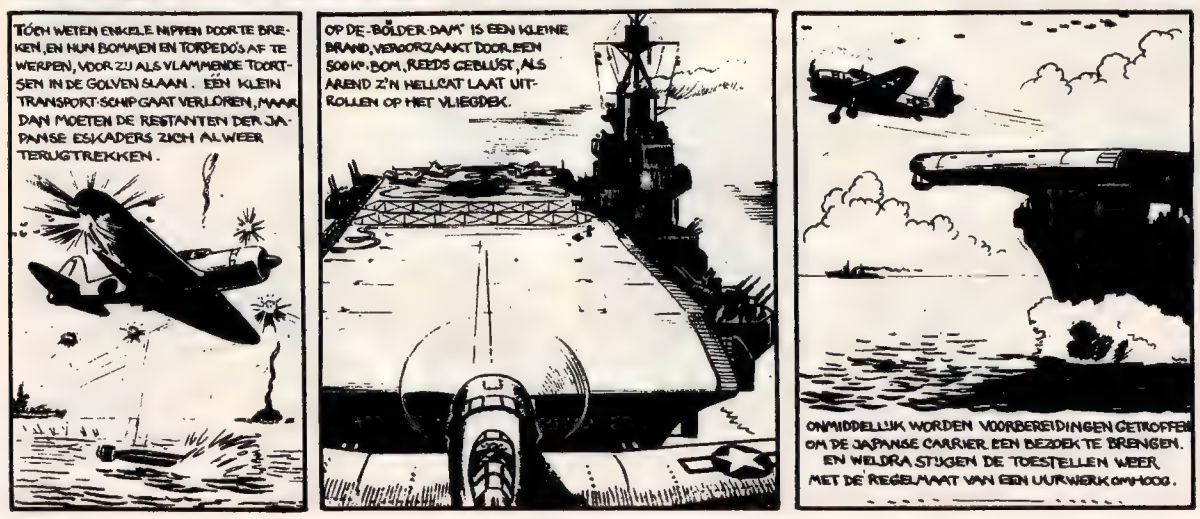
TÓCH WETEN ENKELE NIPPEN DOOR TE BREKEN, EN HUN BOMMEN EN TORPEDO'S AF TE WERPEN, VOOR ZIJ ALS VLAMMENDE TOORTSEN IN DE GOLVEN SLAAN. EEN KLEIN TRANSPORT-SCHIP GAAT VERLOREN, MAAR DAN MOETEN DE RESTANTEN DER JAPANSE ESKADERS ZICH ALWEER TERUGTREKKEN.
OP DE „BOLDER DAM" IS EEN KLEINE BRAND, VEROORZAAKT DOOR EEN 500 K.G. BOM, REEDS GEBLUST, ALS AREND Z'N HELLCAT LAAT UITROLLEN OP HET VLIEGDEK.
ONMIDDELLIJK WORDEN VOORBEREIDINGEN GETROFFEN OM DE JAPANSE CARRIER EEN BEZOEK TE BRENGEN. EN WELDRA STIJGEN DE TOESTELLEN WEER MET DE REGELMAAT VAN EEN UURWERK OMHOOG.

HET DUURT NIET LANG, OF DE VIJANDELIJKE VLOOT IS ONTDEKT. CORSAIRS, AVENGERS, HELLDIVERS EN DAUNTLESS-BOMMENWERPERS STORTEN ZICH OP HUN PROOI.

AREND STORK KAN WEER DRIE OVERWINNINGEN BIJ ZIJN TOTAAL VOEGEN. HIJ IS EEN SPECIALIST IN „BINNENBOCHTEN".

WELKE WANHOPIGE AFWEERPOGINGEN DE GELE MANNEN OOK DOEN, DE CARRIER IS GEDOEMD. GEHULD IN VLAMMEN EN ROOK GAAT DE „NIKAMI" TENONDER, ALS DE AMERIKANEN WEER KOERS NAAR TAMOA ZETTEN.

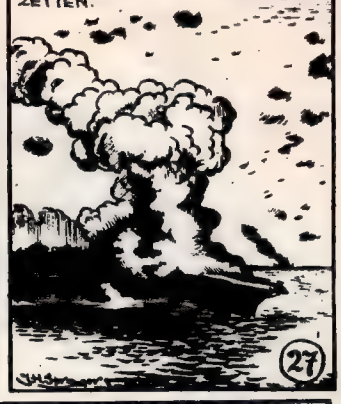

ZOALS VELEN, IS AREND'S MACHINE ZWAAR BESCHADIGD EN HIJ VREEST DE „BOULDER-DAM" NIET MEER TE KUNNEN HALEN.
KOSTBARE BENZINE VLOEIT WEG UIT STUKGESCHOTEN TANKS.
HIJ RAAKT ACHTER BIJ DE ANDEREN...

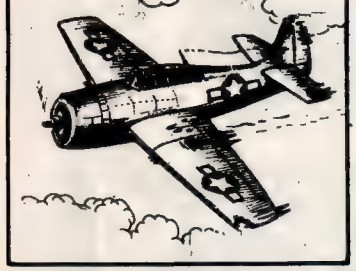

ZODRA TAMOA VÓÓR HEM OPDOEMT, STEEKT AREND EROP AF, DAAR DE „BOULDER-DAM" NÓG VERDER VERWIJDERD IS.

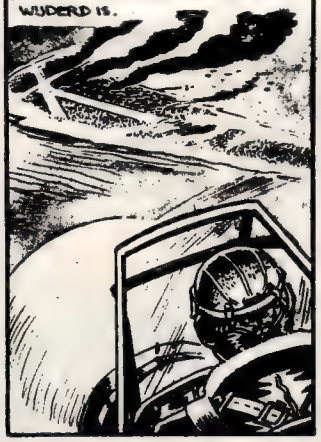

OP HET MET BOMTRECHTERS EN VLIEGTUIGWRAKKEN BEZAAIDE VLIEGVELD, MAAKT HIJ EEN GESLAAGDE BUIKLANDING. MET EEN SCHOK KOMT DE MACHINE TOT STILSTAND.

TOT Z'N GROTE VREUGDE ZIJN HET AMERIKAANSE MARINIERS, DIE HEM LACHEND BEGROETEN. „EAGLE-DUTCH" IS DE EERSTE PILOOT, DIE Z'N HELLCAT OP TAMOA NEERZET. DE STRIJD IS ZO GOED ALS BESLIST.

DE LAATSTE NIPPEN WORDEN MET VLAMMENWERPERS EN BULLDOZERS UIT HUN WEERSTANDSNESTEN GEDREVEN.

EN DAN WORDT AAN EEN DER KRUINLOZE PALMEN VAN HET GEHAVENDE EILAND DE OVERWINNINGSVLAG GEHESEN....
HIER WAPPEREN DE STARS & STRIPES IN DE ZUIDZEEWIND. DE EINDOVERWINNING IS WEER EEN STAP DICHTERBIJ!

ZO VERLATEN WIJ DAN ONZEN ONVERMOEIDEN VECHTER VOOR VRIJHEID EN RECHT, AREND STORK, BIJGENAAMD „EAGLE DUTCH". HIJ BEHAALT NOG MENIGE LUCHTZEGE BOVEN DE UITGESTREKTE WATEREN DER PACIFIC, VOORDAT DE ATOOMBOM EEN ABRUPT EINDE MAAKT AAN DEZE TWEEDE WERELDBRAND!!

J.H. Springer

EN OP V.J-DAY VLIEGT AREND IN Z'N TROUWE HELLCAT MEE IN DE VICTORY-PARADE BOVEN DE BAAI VAN TOKIO. DE TAAK IS VOLBRACHT!

EINDE

Wat je al niet met een stripfiguur

Kan doen!

Een nieuwe stunt van Sjors, de stripstunter!

Drie weken lang uitgestanste Slorken, uit de bekende Sjors en Sjimmie-strip, extra in Sjors. Deze Slorken kunnen in elkaar gehaakt worden tot een eindeloze Slorksliert.

Sjors-abonnee worden? Dan meteen deze bon invullen, uitknippen en in open envelop opsturen naar Sjors, antwoordnr. 7059, Amsterdam. Er hoeft geen postzegel op.

Ik word Sjors-abonnee. **bon**

Naam:

Adres:

Plaats: Prov.:

Het blad komt per post. Betaling per kwartaal (13 nrs.) d.m.v. de toegezonden acceptgirokaart. Abonneeprijs 50 cent per week, dus f 6.50 per kwartaal (13 nrs.).

St.sch.

STRIP '72

4e nederlandse dag van het beeldverhaal

22 april 1972 ‚de kolk' assen

1

2

3

4

5

6

Voor de vierde keer organiseerde Het Stripschap een Nederlandse dag van het Beeldverhaal.
Het gebeuren speelde zich ditmaal af in het cultureel centrum "De Kolk" te Assen, stad van Bartje en TT-races, maar nu ook een begrip voor vele Stripschappers. Want tegen alle verwachtingen in bezocht een record-aantal leden (ruim 100) en evenzovele belangstellenden, die het z.g. open gedeelte (alles, behalve het middag-gebeuren) konden bijwonen, dit unieke zalencomplex.

Kenmerkend voor het programma was het dynamische karakter ervan, mogelijk gemaakt door de verschillende ruimten en door de soepele organisatie, samenspel van de technische mensen uit de Kolk en de Groninger afdeling van Het Stripschap, Idéfix.

Zo kon er de hele dag geruild worden en dat is toch voor velen het belangrijkste facet van zo'n bijeenkomst. Vooral 's morgens gebeurde van alles tegelijk: in de grote zaal elk uur vertoning van films uit de Stripschapfilmotheek en op het toneel van het Vestzaktheater een doorlopende diareeks met zomaar een aantal stripfiguren.

Een kleine, maar informatieve tentoonstelling sierde de foyer. Er was werk te zien van Jean Dulieu, Frans Piët, Dik Bruynesteyn, Carol Voges, Nico van Dam, Bert Bus en Theo van de Boogaard (foto 1).

Boekhandel Iwema uit Assen had zich op de overloop strategisch opgesteld met een zeer uitgebreide sortering stripuitgaven en -posters (foto 2). In de foyer waren stands van Stripschrift en Ciso ingericht. Er moet ook nog een stand met stapels gratis Kuifjenummers geweest zijn, maar die waren al snel verdwenen... Tegen deze achtergrond vonden de verschillende programma-onderdelen plaats.

Daar was allereerst de officiële opening door Mr. A. Hijmans, directeur van de Stichting Opbouw Drenthe, die aangenaam verrast bleek te zijn door de confrontatie met deze voor hem onbekende wereld.
Hij beloofde van nu af aan de stripontwikkelingen op de voet te volgen (foto 3).

De heer G.A. van der Molen, directielid van het reclamebureau Dick Schiferli en nauw betrokken bij de Smurfactie van de BP, hield een informatief praatje over strip en reclame, daarbij fel aangevallen door mensen, die benzine en Smurfen niet bij elkaar vonden passen (foto 4).

Een apart onderdeel vormden de Stripschap-exposities, betrekking hebbend op de geschiedenis van Het Stripschap en op de strip als instrument.
Ook de Toonder Studio's waren vertegenwoordigd met fraaie blow-ups van bekende Toonderfiguren.

In het Vestzaktheater exposeerde de Groninger Wytze Monna een keur uit zijn grafiek, betrekking hebbend op jeugdsentimentele onderwerpen, zoals Kappie en Polle Pelli en Pingo.

Veel rustiger ging het toe bij de diavoorstelling met bijbehorend commentaar van Stripschaplid Adriaan Verschelling (foto 5). Hij had uit zijn collectie o.a. Tom Poes en Thijs Wijs meegebracht. Na de lunchpauze was het tijd voor de strip-in. Vóór die tijd hadden de heren die in het forum zitting zouden hebben de gelegenheid elkaar te leren kennen, voorzover dat nog nodig was (foto 6: op de rug gezien G.A. van der Molen dan van links naar rechts J. Bosch (marktonderzoeker), K. Kousemaker, die toevallig in het gezelschap verzeild raakte en later goed bijdroeg tot de discussie, P. Hans Frankfurther, Jean Dulieu, Carol Voges, Theo van de Boogaard en tenslotte voorzitter Cor Nijmeijer).
De foto's 7 en 8 laten het totale panel zien: van rechts naar links R. Veldhuys (Wolters Noordhoff), Jaap Back (Marten Toonder Studio's), Jean Dulieu, Dik Bruynesteyn, Hans Frankfurther, die de strip-in overigens uitstekend leidde, Jack Bosch, G.A. van der Molen, H. Eising (boekverkoper), Theo van de Boogaard.

Literaard werd er weer heftig gediscussieerd. Uitgangspunt was een reeks stellingen van de panelleden. Uit de zaal werd goed partij gegeven, o.a. door Carol Voges, die verzuchtte, dat hij moedeloos werd door zoveel diepgaand gepraat over zo'n luchtig onderwerp.

Gelukkig bleek hij later wel bereid voor ieder die dat wilde Duckfiguren te tekenen (foto 9) en ook Dik Bruynesteyn (foto 10) en Theo van de Boogaard (foto 11) lieten zich op dat punt niet onbetuigd. Dat gebeurde op een oergezellige stripparty, waar bovendien de bekende Groninger Kees van der Hoef (dichter, uitgever, rockdeskundige enz) (foto 12) een fraai stripgedicht voordroeg. Het in de zaal slingeren van de laatste BP-plaatjes vormde een intrigerend onderdeel van zijn voordracht... Zo kwam er langzamerhand een einde aan deze enerverende dag, uitstekend georganiseerd door Idéfix. Een kleine groep enthousiastelingen vermaakte zich 's avonds tenslotte met een gevarieerd filmprogramma.

Cor Nijmeijer

7

8

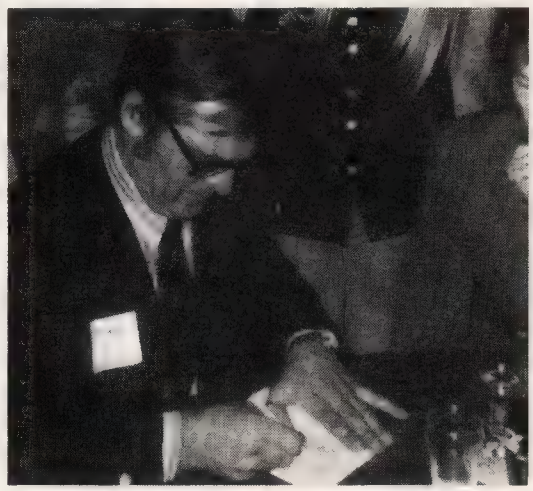
9

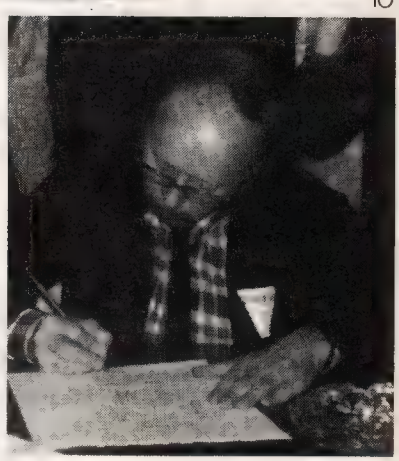
10

11

12

STRIP '72

4e nederlandse dag

van het beeldverhaal

22 april 1972 ‚de kolk' assen

Dear colleagues,

I write to you on behalf of 'Serie-nyt' magazine, the Danish comic strip fanzine we have started recently. The interest in the comics-field has never before been organized in Denmark, so our comics-organisation is still the first and only in Denmark. As such we have noticed to our delight a growing interest in the two years of our existence.
We started as a fanclub, but we have found that there exists a more serious interest (as well), so our monthly magazine seems to cover some requirements on the market. As a result of this growing interest we feel, that we have to be more deeply informed about different subjects, so that our readers can get the information they are unable to get elsewhere.
Therefore we would like to get into contact with people with the same interests in our neighbouring countries.
We have published articles about Danish comics-creators such as Vilhelm Hansen (the creator of for example 'Rasmus Klump' - called 'Petzi' in French... I don't know if you know him in Holland?) and Henning Mikkelsen (the creator of 'Ferd'nand') and Sven Aagard (Mr. Strip). We are planning articles on Robert Storm Petersen (Peter & Ping) and Jorgen Mogenson (Alfredo, Lulubelle), etc., ...
Excuse me for writing to you in English, but unfortunately neither of us on the editorial staff of Serie-nyt are very good friends with the grammatics of your language... we would be thankful if you would write to us in English or German.
The kindest comic-regards from colleagues in Denmark.
Fred Milton
Randersvej 55
8800 Viborg
Denemarken.

Ik ben bezig aan een grootscheepse UNDERGROUNDSTRIP scriptie. Daarvoor heb ik nog meer materiaal nodig. Het Undergroundnummer van Stripschrift heb ik al. Is er verder in Stripschrift nog iets verschenen over Undergroundstrips, of zijn er inmiddels nog boeken, tijdschriften of artikelen verschenen waarin dit onderwerp behandeld wordt?
Holly Moors
Vlieguutruwe 14
Maastricht.

Antwoord van de redaktie:

Zie allereerst literatuurlijstje in Stripschrift 27/28, pag. 44
Verder: OM HOME MADE COMICS, Uitg. Arcanum, Amsterdam.
Real Free Press Illustratie:
No. 1 (Ron Cobb), no. 2 (Robert

Crumb), no. 3 (Gilbert Shelton), no. 4 (S. Clay Wilson), no. 5 (M. Spain Rodriguez); Uitg. R.F.P., Runstraat 31, Amsterdam.
Bijster no. 6 (Robert Crumb), Uitg. De Bezige Bij, Van Miereveldstr. 1, Amsterdam.
Actuel no. 7 (R. Cobb, G. Shelton, etc.); Uitg. Nova Press, 60 Rue de Richelieu, Paris 2, Frankrijk.
Artikelen in Parool van 6.12.69 en 11.7.70 (over Steve Davidson) en Volkskrant 13.6.70 (Underground comics).

Bestaat er eigenlijk al een stripboekenweek?
A. Balder
Ouderkerk a/d Amstel.

Antwoord van de redaktie:

Nee... Nóg niet....

Hartelijk dank voor het Westernnummer. Het ziet er werkelijk fantastisch uit!! Stripschrift is zo langzamerhand eindelijk volwassen, professioneel en to-the-point geworden; vèr boven het enge club-blaadje van vroeger uit!! Ga zo door!
Paul Mijksenaar
Amsterdam

De laatste tijd maak ik blow-ups van cartoons en stripfiguren.
Ik werk met een 9 x 12 vergroter en episcoop. Om blow-ups te maken beteken ik eerst een film en het resultaat is dan een min of meer exact nagetrokken bestaande tekening, of 'n montage van tekeningen, of 'n zuivere fantasie tekening.
Nu ik van plan ben deze hobby op commerciële basis te gaan beoefenen, (b.v. door advertenties in Stripschrift) zijn er bij mij een aantal vragen gerezen met betrekking tot het veilig stellen van de belangen van de tekenaars. In een paar oude nummers van Stripschrift (bijv. in nr. 18) kwam ik reeds interessante artikelen daarover tegen, die echter te algemeen gesteld waren om een antwoord te kunnen verstrekken op bijzondere situaties die zich bij overname van bestaande en door auteursrecht beschermde stripfiguren voordoen. In concreto zijn mijn vragen:
1. Komen posters met exact gecopieerde tekeningen door publicatie en verkoop in strijd met copy-rights van uitgever en tekenaar?
2. En hoe zit dat met niet exact gekopieerde tekeningen; m.a.w. vallen tekeningen die afwijkingen vertonen met het origineel buiten copyrights?

B.G.A. Verheij, Soest

Noot van de redaktie:

Wie van onze lezers wil over deze problematiek zijn licht eens laten schijnen?

Een kleine greep uit de adhesiebetuigingen die wij ontvingen naar aanleiding van de suggestie van de heer J.G. van Laar (in Stripschrift nr. 39/40) om het Tom Poes Weekblad te herdrukken:

'Ik heb daar zeker belangstelling voor en bij herdruk in originele vorm lijkt mij een prijs tot ƒ 1, -per nummer een haalbare zaak'

'Het lijkt me een erg goed idee om het Tom Poes Weekblad te herdrukken. Voor een complete herdruk zou ik ƒ 100, - over hebben'

'Graag ondersteun ik de wens van de heer J.G. van Laar, geuit in het laatste nummer van Stripschrift, dat 'Tom Poes Weekblad' in zijn originele vorm wordt herdrukt! Een complete, goed verzorgde herdruk mag wel wat kosten'

'Betuig gaarne adhesie voor herdruk van Tom Poes Weekblad. Afhankelijk van kwaliteit, aantal en frequentie van verschijning heb ik er ƒ 1, - tot ƒ 2, 50 per nummer voor over'

'Ik zou zeker belangstelling hebben indien het Tom Poes Weekblad zou worden herdrukt. Een prijs vind ik moeilijk te bepalen, maar voor de eerste twee jaargangen zou ik zeker wel ƒ 25, - tot ƒ 30, - (per jaargang) over hebben'

'Adhesie voor herdruk Tom Poes Weekblad. Geld speelt geen rol voor Bommelfans'

'Hierbij deel ik u mede dat ik zeer graag zie, dat het Tom Poes Weekblad herdrukt wordt. Dat 't geld zal kosten is onvermijdelijk, als 't niet te gek wordt natuurlijk'

'Herdruk in originele vorm, b.v. nu per jaargang ingebonden en per jaargang voor een prijs van ± ƒ 25, - tot ƒ 50, -.

Verdere adhesiebetuigingen en suggesties voor een prijs daarvan worden graag bij de redaktie verwacht.

RUILRUBRIEK

Aangeboden:
(tegen Bommels en Erics):
Brammetje Fok: knipsels nrs. 1717-1983; Arman & Ilva: verhalen 3 en 4 (knipsels); Bruintje Beer: 22e serie (boek); Panda: deel 2 (boek) en verhaal 109 (knipsel); Tekko Taks: deel 2 (boek); Smurfen: uit Donald Duck.

Van der Pijl, Zwolle, tel. 05200-32578.

Aangeboden:
Tom Poes: in het land van de blikken mannen; filmstrips: de bommelkuur (deel 1), het monster van Loch Ness (deel 1 en 2).
Disney: Kunst des Zeichenfilms.
Sjorsboek: 50 vrolijke vertellingen (1936); Stripschrift 2 en 4/5.

C. Jansen, H. Smeetzstraat 6, Rockanje.

Gevraagd:
Tom Poes: Zeeslang, Geheimzinnige sleutel, Stuit vooruitgang, Loch Ness IJzervreters, Wensvervuller.
Panda: nr. 51 en voor nr. 37, Kappie voor nr. 103.

Aangeboden:
Vele Toonderstrips (hoofdzakelijk Tom Poes), Suskes enz.

E. van Ittersum, Thomas Schwenckestraat 26, den Haag.

Gevraagd:
Komplete jaargangen of losse exemplaren van de Kleine Zondagsvriend. Jaargang 1950 tot 1960.

R. M. Laan, Brugstraat 68, Vianen zh., tel.: 03473-2549.

Gevraagd:
Eric vlaams deel 36 'Het lokkende Zwaard', knipsels Eric deel 1 t/m 25.

E. J. M. van der Spek, Kokosnootstraat 63, Den Haag.

Aangeboden:
Eric de Noorman, komplete serie (1 t/m 52), Kapitein Rob (1 t/m 48), Beide series in goede staat.

Graag schriftelijke reakties.

H. Pen, De Boelelaan 799, Amsterdam (Buitenveldert).

Aangeboden:
Suske en Wiske (belgisch): De zwarte Madam (ill. herdruk); Lambiorix: De

---

Nog even voor de goede orde: iedere lezer van Stripschrift kan een ruil-advertentie plaatsen in de ruilrubriek. De advertentie dient opgegeven te worden op de achterkant van de girokaart waarmee de betaling wordt verricht.
Maximaal 40 woorden voor leden ƒ 2,75 - voor niet-leden ƒ 4,--.
Giro: 226312 t.n.v. Levisson MPS, Rijswijk zh.

Wanted contact with cartoon-collectors. Buy/exchange (of) books, articles and cartoons: early and foreign. Voulez faire connaisance avec collectioneurs des dessins-animés. Achat/échange des livres, articles et cartoons: anciens et d'étranger dans 8-9, 5-16 mm.
P. v. d. Kamer, Nwe. Binnenweg 363A, Rotterdam-6, Holland, Europe.

Mottenvanger; De tartaarse Helm; De schat van Beersel (zk, 4 kopieën); Tom Poes knipsels: Het eiland van Grim, Gram en Grom, Het wroegwezen, De beunhaas, De geest in de fles, Het na-oorlogs zwerven (kopie), boekjes: Kasper de Draak, De Plamoen/het Lemland (zk), De grootgroeiers (ill. herdruk).
Eric de Noorman: deel III, IV; bijna alle belgische Nero's; Kapitein Rob: 1, 2, 4.

Gerard Willem Hinse, Willemsparkweg 214 (z), Amsterdam, tel.: 020 - 793507 tussen 17.30 en 18.30 uur.

Gevraagd:
Losse of ingebonden Donald Ducks vanaf 1952, geheel in nieuwe staat. Dit impliceert, geen losse omslagen, ezelsoren, scheuren of balpenkrassen. Vroege Revuejaargangen, blauwe Suske en Wiske's, Mickey Magazine-albums en ander Disneymateriaal in goede staat.

Rene van Heezik, Prof. Kaiserstraat 7, Den Haag.

Aangeboden:
Dl. 2 van Blake en Mortimer: Geheim grote Pyramide; Aram: Morgan de Magiër; Zwaard van Palermo.
Gevraagd:
B & M: Het gele teken; Nero; Lefranc; Oscar en Isidoor: Geheim v. Ker-Polik.

P. v.d. Veer, Blomhof 6, Heiloo.

Aangeboden:
Alle Suske en Wiske's; alle Dupuis- en Lombard-uitgaven: alle vlaams.

Gevraagd:
Verzamelnrs. Kuifje, Robbedoes en Ons Volkske: alle vlaams.

A. Klein, Klipstraat 18, B-2000 Antwerpen, België.

Gevraagd:
Thijs Wijs 4; Kappie: knipsels vóór nr. 107 en nr. 113, 116, 119 t/m 122; Wipperoen: knipsels 18 t/m 34; Smidje Verholen: Knap Mutator, Rare Alchemist.

P. J. van Trigt, Londenweg 127, Vlaardingen, tel.: 010-353840.

Gevraagd:
Eric (vlaams) Gebroken Pijl, alles nâ Onwillige Held en Vlaamse uitgaven van 'Jeugd Eric'.
en Stripschrift 4 en 5 kompleet met Eric.

H. Grote, Drienerweg 127, Enschede.

Aangeboden:
Krantenstrips uit 1949 oa. Rip Kirby, Cisko Kid en diverse anderen als bv. Kapitein Rob.
Boekjes en krantenknipsels: Thijs Wijs de Torenwachter, Bulletje en Bonestaak.

Mevr. Arends, Effenlaan 92, Zwanenburg., tel. 02907-3104 of 4251.

Aangeboden:
Robbedoes nummers en banden vanaf 1949. Het zingende Nijlpaard, Harald de Viking, Gemaskerde Racer, Renbaan v.d. Angst, allen 1ste druk.

Gevraagd:
Blake en Mortimer, Alex, Reporter Lefranc.

C. Kiebert, Lunterenstraat 121, Den Haag

Aangeboden:
Rikki en Wiske + Suske en Wiske: 1 tot 35 + blauwe.
Kordaat 1, diverse Robbedoes- en Kuifje albums in prima staat.

Gevraagd:
Wietje en Krol, Robbedoes 14, Kuifje: eerste drie jaargangen (liefst losse nummers).

Hugo Verheijen, Jan de Voslei 13, 2020 Antwerpen, België, 03/388265

Op 3 juni jongstleden vond te Amsterdam de Zesde Algemene Ledenvergadering van Het Stripschap plaats, welke gevolgd werd door een ruilbeurs.

Tijdens deze vergadering werd de heer P. Hans Frankfurther bij acclamatie benoemd tot erelid van Het Stripschap, wegens zijn zeer grote verdiensten jegens het stripwezen.
Zoals bekend, vervulde de heer Frankfurther het voorzitterschap vanaf de oprichting in oktober 1967 tot november 1971.
Vooral dankzij zijn grote enthousiasme en persoonlijke inzet werden tal van initiatieven genomen waarvan alle stripliefhebbers in Nederland profijt trokken.

Tijdens de vergadering vond tevens een bestuursverkiezing plaats ter voorziening in de vacatures ontstaan door het aftreden van voorzitter A. C. Nijmeijer, secretaris R. van de Kamer en penningmeester F. Hoogkamer.

Het bestuur van Het Stripschap is nu als volgt samengesteld:

Voorzitter: de heer M. W. M. G. Wassington, van Mourik Broekmanstraat 11 '', Amsterdam, tel.: 020 - 171332

Secretaris: de heer J. H. van der Mark, Suze Robertsonstraat 56 hs., Amsterdam, tel.: 020 - 156683

Penningmeester; de heer W. J. M. Soyer, Overtoom 536', Amsterdam, tel.: 020 - 166113

4e Bestuurslid/Stripschriftredakteur: de heer R. van de Kamer, Treilerhof 23, Amsterdam, tel.: 020 - 266904

5e Bestuurslid/Leden administrateur: de heer K. Helderman, Zocherstraat 60''', Amsterdam, tel.: 020 - 168214

Ter vergadering kondigde de nieuwe voorzitter een aantal activiteiten aan die nog dit jaar zullen plaatsvinden:

6 juli: promotie activiteiten t.b.v. Stripschap en Stripschrift rond de premiere van de Lucky Luke film

28 oktober: stripveiling en -ruilbeurs te Amersfoort.
Nadere mededelingen zullen de leden van Het Stripschap worden toegezonden

28 oktober: 7e Algemene Ledenvergadering te Amsterdam.

Tevens worden er voorbereidingen getroffen voor het houden van een Tom Poes-spel Concours. In verband hiermee verzoekt het Bestuur degenen die in het bezit zijn van een Tom Poes spel (origineel of in kopie) zich in verbinding te stellen met de secretaris van Het Stripschap.

Het blijkt dat veel leden nogal moeite hebben met de nieuwe betalingsregeling. Deze is als volgt:

Contributie Stripschap *f* 10,-, over te maken op giro 1513000 t.n.v. Penningmeester Het Stripschap, Amsterdam.
Abonnement Stripschrift voor leden (gereduceerde prijs) *f* 15,-, over te maken op giro 226312 t.n.v. Levisson MPS, Rijswijk zh, vermelden 'abonnement Stripschrift '72'.

ENGELS STRIPSCHAP

Op 5 en 6 augustus aanstaande wordt in Londen een 5e 'British Comic Convention' gehouden: COMICON 72; in het Waverley Hotel, Southampton Row, London W.C.1.
Naar wordt verwacht zal tijdens deze bijeenkomst een 'Engels Stripschap' worden opgericht, mede naar aanleiding van een gesprek dat ons erelid P. Hans Frankfurther had met de organisatoren tijdens een recent bezoek aan Londen.
Het programma bevat verder filmvoorstellingen (totale lengte ong. 20 uur!), veilingen, (van strips en originele tekeningen) en een tentoonstelling van 'professional and amateur art'.
Op de stands van striphandelaren zullen minstens 12.000 strips voor verkoop liggen.

Deelnamekosten: £ 1. Hotelkosten: eenpersoonskamer £ 3.25, tweepersoonskamer £ 5.25 per nacht.
Degenen die niet persoonlijk aanwezig kunnen zijn, ontvangen voor 40p de geillustreerde Comicon 72 katalogus, deelnemersbadge en ander materiaal dat op de bijeenkomst zal worden verspreid.

Nadere inlichtingen en betaling (met uitzondering van de hotelkosten) aan:
Nick Landau
10 Ladbroke Walk
London W11 3PW
England.

Noodkreet

Nu meer dan 50 jaar geleden tekende Louis Ramaekers op teksten van Clinge Doorenbos de eerste van niet minder dan 1414 afleveringen van Flippie Flink. De auteur knipte ze altijd zorgvuldig uit en plakte er drie albums mee vol. Een selectie daaruit verscheen onlangs opnieuw in De Telegraaf, die de plakboeken voor dit doel van Clinge Doorenbos - met zijn 88 jaren still going strong - te leen had gekregen. U begrijpt het al: de delen 1 en 2, met de eerste 955 Flippie Flinks, zijn nu zoekgeraakt. Het bestuur van Het Stripschap doet een dringend beroep op alle lezers van Stripschrift, uit te kijken naar de beide vermiste albums. Wie, o wie?

Stripantiquariaat MORTIMER

Regentesselaan 375 A
(zijstraat van de
Laan van Meerdervoort)
DEN HAAG
Geopend dagelijks van 2 tot 6
zaterdag van 10 tot 6
Tel.: 070 - 25 77 60 's avonds.

Enkele interessante aanbiedingen:
Guust (klein formaat) nr 1 t/m 5 samen voor *f* 17,50
Jan Kordaat Zwarte Zon voor *f* 4,-
Jan Kordaat Diamantbende voor *f* 4,—
Jan Kordaat II voor *f* 15,-
Verder Suske en Wiske, Eric de Noorman, Kapitein Rob, Tom Poes.
Tevens Nederlands- en Engelstalige **science fiction** pockets.

Komt u eens kijken en u zult zien dat onze prijzen redelijk zijn.

STRIPSCHAPLEDEN
10% KORTING

CISO

tijdschrift voor strip-liefhebbers in de Nederlanden

Nog leverbaar:
Ciso 4 Nero *f* 5,25
Ciso 7 Suske en Wiske *f* 3,40
Ciso 8 De Kerels van Vlaanderen *f* 5,25

Zojuist verschenen:
Ciso 9. Willy Vandersteen: 'De eerste Maanraket' en A. Tadema 'Mechanisch Continent' *f* 5,25
(incl. portokosten)
Abonnement 1972 *f* 17,50
Abonnement 2e helft 1972 *f* 10,00
Supplement 1 *f* 2,25

Giro:
1412138 tnv C. Coenders, Vogelenzanglaan 3, Breda

Ter verbetering van de betrekkingen met onze Zuiderburen houdt Lambiek een Vlaamse maand

De in Nederland nog niet eerder verkochte Vlaamse strip van Jef Nijs: 'Janneke', 52 delen, *f* 2,50 per deel, 50 delen Nero *f* 2,90 per deel, 28 delen Piet Pienter en Bert Bibber *f* 2,90 per deel. Natuurlijk ook alle delen van Suske en Wiske.

Tevens hebben wij de alleen in België verschenen boeken van Bernard Prince, Luc Orïënt, Michel Vaillant en Rik Ringers.

Als ge goesting hebt kom dan maar een pint en een strip pakken bij Stripantiquariaat LAMBIEK, Kerkstraat 104, Amsterdam, tel. 020-67543

(Wij hopen tegen die tijd het onvolprezen Geuzen Lambiek-bier in huis te hebben).

Voor lezers van Stripschrift bestaat nu de mogelijkheid een voordelig abonnement te nemen op FALATOFF,
een van de betere Franse strip-fanzines. Een jaarabonnement (12 nrs) kost slechts *f* 10,-!

In het zojuist verschenen nummer 7/8 (60 blz. speciaal FRED) ondermeer een strip van Martin Lodewijk en recensies van Spruit, Stripschrift en Tante Leny. Betaling via giro 27664 van H. Van Den Boom, Bentveldsduinweg 10, Aerdenhout.

bommel bibliografie

* volledig overzicht van de **BOMMELWERKEN** met vele interessante gegevens
* tevens eerste Nederlandse strip-katalogus
* met een aanbieding van nog aanwezige antikwarische Bommels
* formaat 21 x 26 cm; een rijk geïllustreerd en uitstekend verzorgd boekje
* samengesteld en geschreven door Henk Mondria

voor *f* 4,75 verkrijgbaar in boek- en striphandel of per giro 2078226 van **KARTOEN,** Van Swietenstraat 45 te Zoeterwoude.

OUDE NUMMERS STRIPSCHRIFT
Stripschrift 8 t/m 17 samen voor *f* 9,-; per stuk *f* 1,50,
per bovengenoemde giro te bestellen met *f* 1,- extra als tegemoetkoming in de verzendkosten.

BOEKHANDEL ULYSSES

DENNEWEG 69 A
DEN HAAG
TEL.: 070 - 11 39 49

GESPECIALISEERD IN BINNEN- EN BUITENLANDSE STRIPS

NIET ALLEEN VOOR STRIPS BIJ ONS BINNEN WIPPEN!

Oók voor boeken - pop elpees (die van *f* 14,90 weetjewel!) - posters - undergroundbladen - enz.

DE BOEKENBEURS
1e Middellandstraat 23, Rotterdam.

DE BENGEL
Voorstraat 283, Dordrecht

Wereldkartoenale '72

De v.z.w. Humorfestival organiseert de 11de Wereldkartoenale die is ingericht ten gunste van Unicef, het Kinderfonds van de Verenigde Naties. Aanvankelijk beperkte deze wedstrijd zich tot deelname van belgische kartoenisten maar langzaamaan is ook de belangstelling van het buitenland voor de wedstrijd gegroeid. De Wereldkartoenale wordt gehouden te Knokke-Heist van 18 juni tot 28 augustus. De prijsuitreiking is op 17 juni geweest. Er zijn 3 kategorieën te bezichtigen:
a. de gewone kartoen en/of de tijdkritische tekening.
b. opgelegd thema: 'Humor in de sport' (spotsportprent)
c. humoristische gebruiksgrafiek (affiches, advertenties, boekomslagen enz.)
De mogelijkheid wordt onderzocht om in 1973 als nieuwe kategorie "Humor in de pers" in te voegen. De tentoonstelling (Stadhuis-Verweeplein, 8300 Knokke-Heist, België) is gerealiseerd door de heer Eric Parez, artistiek-technisch realisator bij het Humorfestival.

OHEE

Het mag wel eens vermeld worden dat het stripblad 'Ohee' aan zijn tiende jaargang bezig is en tegen het einde van het jaar het 500e nummer hoopt uit te brengen. Verantwoordelijke uitgever R. Reijntjes, Forelstraat 22 - 9000 Gent mag tegen die tijd wel eens in de bloemen gezet worden. Tien jaar lang elke week een kompleet verhaal voor de lage prijs van 60 cent uitbrengen is tenslotte geen kleinigheid. OHEE wordt in België gedrukt bij Het Volk.

Kappie en Panda

In het najaar zal uitgeverij Skarabee uitgavan van Kappie en Panda gaan verzorgen. Uitgeverij Wolters-Noordhoff die aan een serie Kappie en Panda bezig was, zal de rest van de serie hoogstwaarschijnlijk nog zelf uitgeven, waarna Skarabee de twee strips, in een iets andere vorm, zal voortzetten.
Aan het eind van het jaar zal Skarabee ook het niet voltooide Kapitein Rob verhaal 'Rendez-vous in Jamaica', dat wij reeds in Stripschrift 24 publiceerden, op de markt brengen.

Superman

Superman, from the thirties to the seventies, is een lijvig boekwerk dat in 386 pagina's het ontstaan, (action comics nr. 1, juni 1938), en ontwikkeling, (met alle wetenswaardigheden die daarbij horen), tot op de dag van vandaag nauwkeurig weergeeft. Het boek dat ingeleid wordt door E. Nelson Bridwell is rijkelijk geillustreerd. De illustraties zijn overwegend zwart/wit. Editor: National Periodical Comics. Te bestellen bij Crown Publishers Inc., 419 Park Avenue South, New York, N.Y. 10016. Prijs $ 10, -. In Nederland kost het boek ƒ 33, 10.

Batman

In Amerika is onlangs het boek Batman, from the thirties to the seventies verschenen. Het boek is op dezelfde wijze uitgegeven en van illustraties voorzien als het boek Superman, dat al in Nederland geimporteerd is. De inleiding van 15 pagina's is geschreven door Batmankenner Carmine Infantino. Het boek dat wordt uitgegeven door: Crown Publishers Inc. 419 Park Avenue South, New York, N.Y. 10016 en dat $ 10, - kost, is tot stand gekomen onder het toezicht van Batman kreator Bob Kane.

LEUTER-LUSSIES

DE NIEUWSREDAKTIE BEDANKT ALLE INZENDERS VAN NIEUWTJES EN WETENSWAARDIGHEDEN HARTELIJK, EN HOUDT ZICH AANBEVOLEN VOOR NOG MEER STRIP-NIEUWS EN -INFORMATIE

Fuckbook

In de al zo vaak geroemde 'witte strip winkels' ligt op het ogenblik een tamelijk witte uitgave te koop, waarin een groot aantal underground-sex-strips bijeengebracht zijn.

YOU AINT NEVER BEEN HIGH UNTIL YOU GET A TOKE OF MELODYE'S BODY-FILTERED SMOKE... NICE...
TTHHHHP
POOT
SUCK IT UP THROUGH YOUR LOVELY TUBES!
SSTHHHHP!

R. Crumb neemt het leeuwendeel voor zijn rekening. Bijna de volledige 'Snatch Comics' nr. 1, 2 en 3 van Crumb zijn opgenomen en nog vééél meer werk van hem. Maar ook tekeningen van beroemdheden als Ray Finch, S. C. Wilson e.a. ontbreken niet. De mensen die het fuckbook hebben samengesteld, hebben vooral een greep gedaan uit het werk uit de jaren '68 - '70. Het boekwerk heeft een formaat, papier, prijs (ƒ 10, -) dat identiek is aan de witte uitgave 'Kuifje in de Sovjet-Unie'. Ook de kleurenomslag is op dezelfde wijze uitgevoerd. Zouden de makers elkaar kennen? ?

Gotlib

Pas van de persen bij uitgeverij Dargaud in Frankrijk een album met tekeningen en teksten van 'Pilote'-tekenaar Marcel Gotlib, getiteld: Rubrique-a-brac (tome 3). Het album, met harde kaft, is 80 pagina's dik. De verhalen zijn afwisselend in kleur en in zwart/wit. Het album is in Nederland geimporteerd door Real Free Press Int. U.P.S. Prijs voor dit voortreffelijk stuk tekenwerk ƒ 15, -.

Bruintje Beer in boek en show

Wie erg gesteld is op Bruintje Beer en tussen 24 juli en eind augustus in Londen vertoeft, kan daar iedere morgen en middag terecht bij The Rupert Show in het Victoria Palace aan Victoria Street. De show is gebaseerd op een bestaand verhaal. Praktisch alle figuren uit de Bruintje Beer boeken treden hier in op. Er komt ook muziek aan te pas. De producent heeft er ruim vier ton Ned. crt. ingestoken. Volgens de Daily Express van 26 mei is Rupert Bear nooit eerder op het toneel te zien geweest. Kennelijk spreekt men alleen over Engeland want in Nederland is de Bruintje Beerrevue in de dertiger jaren meermalen in theater Carré te zien geweest.

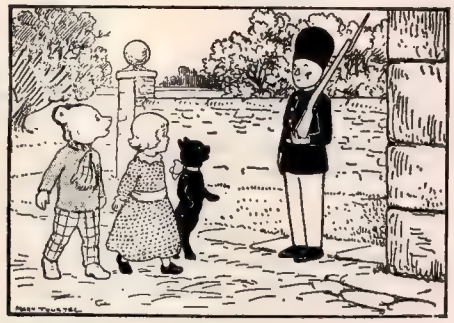

Naast de Rupert Annuals die nu al sinds jaar en dag in kleuren het licht zien, zijn onlangs, exclusief bij het warenhuisconcern Woolworth, onder de verzamelnaam Rupert Little Bear Library de eerste 6 delen verschenen met herdrukken van zwart/wit verhalen uit de Mary Tourtel periode. Het betreft hier: 1. Rupert and the Magic Toy Man. 2. R. at the Seaside. 3. R. and the Enchanted Princess. 4. R. and Edward (= Freddie Snuit) at the Circus. 5. R. and Bill (= Wim Das) and the Pirates. 6. R. and the Magican's Umbrella. Te bestellen bij: Sampson Low, Marston & Co., Ltd., London W.1. Prijs in Engeland 15 pence, omgerekend ongeveer ƒ 1, 30. Werkelijk te geef.

P. H. Frankfurther

GUUST

Daverende Flaters te koop is de titel van het Guust verzamelalbum R2, dat kort geleden voor de grijpgrage handen van de Franquin/Jidéhem liefhebbers op de toonbanken van de boekwinkels is neergevlijd. In dit album zijn 'flaters' opgenomen die nog niet eerder in boekvorm zijn gepubliceerd. Ook zijn de flaters afgedrukt die destijds als klein boekje, Guust nr. 4 - Flaters te koop -, zijn uitgegeven. In het 1e verzamelalbum R1 zijn destijds 2 kleine boekjes opgenomen. Op de nieuwe manier van uitgeven denkt uitg. Dupuis, helaas terecht, meer geld uit de flaters te slaan, en dat terwijl de prijs van een album toch al ƒ 4, 95 is. Wee, oh wee, arme Franquin aanhangers.

Kick Wilstra

Eindelijk zijn bij uitgeverij Skarabee de herdrukken van Kick Wilstra verschenen. De verhalen die overdwars gedrukt zijn, zijn op deze manier beslist niet hinderlijk om te lezen. Op het ogenblik liggen in de winkels 2 deeltjes te koop. In ieder deel staan 3 verhalen.

Voor de echte Kick Wilstra kenners is het leuk om het eerste deeltje van de Skarabee uitgave eens te vergelijken met het origineel. Er is nl. een uiterst merkwaardig en pijnlijk foutje geslopen in de heruitgave. Nee, we verklappen niets. U mag het zelf proberen te vinden. Volgende keer de oplossing.
De deeltjes 3 en 4 van onze voetbalvriend zullen in het najaar verschijnen. Hopelijk zonder fout.

LEUTER-LUSSIES

Tante Leny

Tante Leny nr. 10 is uit. Het is een meer dan bijzonder nummer geworden. Vaste tekenaars die zichzelf overtreffen. Nieuwe tekenaars: Henk van Eerden en Ger Knoop. Een vrouwelijke tekenaar Peti Buchel. Werk van de japanse pin-up tekenaar Kitagawa Utamaro (1753-1806), van wie een tekening uit de serie 'Vijf tinten zwart' is afgedrukt. Een serie die vrouwen uitbeeldt uit de 5 laagste categorieën, van de prostitutie af. En als klapstuk van de veiling presenteert Tante Leny de in Nederland nog nooit gepubliceerde pagina 3 uit het verhaal "Donald als brandweerman". De Geïllustreerde Pers heeft deze pagina destijds laten vallen ten gunste van een advertentie. Genoeg gepraat. Koop Tante Leny voor *f* 1, 50 en aanschouw een naakte Donald Duck die zo een brand wil gaan blussen.

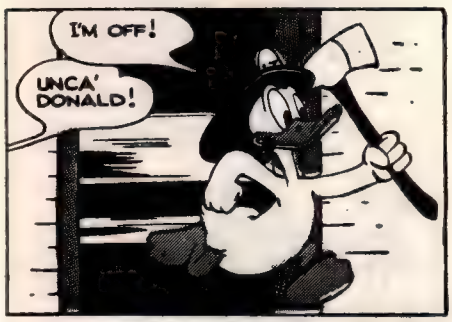

Superhelden

All in Color for a dime is de titel van het boek dat Dick Lupoff en Don Thompson samenstelden naar aanleiding van de gegevens die zij kregen van 11 fanatieke boekenverzamelaars. De auteurs geven een ietwat nostalgisch overzicht van 'the gloriously illustrated, funny, fascinating, time-stopping saga of the comic book'. De terugblik op de gouden dagen van de superhelden is verluchtigd met 15 pagina's aan illustraties, volledig in kleur, van zeer zeldzame stripboeken.
All in color for a dime: gebonden, 263 pag., prijs $ 11, 95 (beslist geen dime), is uitgegeven door: Nostalgia Book Club, Arlington House, New Rochelle, New York. In Nederland gezien bij Athenaeum, Spui 14-16, Amsterdam voor *f* 52, 25. Een prijs die door de inhoud van het boek op geen enkele manier wordt waargemaakt. Een subjectieve verheerlijking van het amerikaanse stripwezen. Voor ons hoeft het niet.

Stripflitsen

De Lucky Luke tekenfilm zal op 6 juli, 1972, in 15 nederlandse bioscopen in premiere gaan. De film zou eerst kort na Pasen in ons land komen, maar de importeurs 'United Artists' wilden liever wachten tot de vakanties beginnen. Enfin, beter laat dan nooit.

Het franse blad Charlie zal in navolging van het "MAD" nummer van Stripschrift, waarover men zich in Charlie lovend uitlaat, eerdaags aandacht gaan schenken aan het amerikaanse blad MAD, dat het merendeel der franse tekenaars heeft beinvloed.

In de eerste week van juni zal het 2e deel van de wonderlijke geschiedenis van Tripje en Liezebertha, van tekenaar Henk Backer, verschijnen. Of er ooit een 3e album uit zal komen zoals eerst in de bedoeling lag is nog niet zeker, aldus een woordvoerder van Sijthoff Pers N.V.

Eric de Noorman deel 10 met de verhalen, 'De Wolven van Scorr' en 'De boog van Allaard' zal eind juni/begin juli bij uitgeverij Wolters-Noordhoff verschijnen.

Marten Toonder zegt in een interview in de N.R.C. dat hij in het najaar van 1973 een groot Bommelboek denkt uit te brengen. In dit boek zullen de tekeningen de ruimte krijgen en bovendien van kleur worden voorzien.
Verder broedt hij al een hele tijd op mogelijkheden voor de t.v. maar hij heeft nog geen flauw idee in welke vorm.

Baard en Kale album nr. 18 is pas uit. Het heet De vervloekte rots, tekeningen Will, scenario M. Tillieux. Een uitgave van Dupuis Zonen en Co. Prijs *f* 3, 95.

Panel

Panel is een nieuw duits tijdschrift, dat naast literatuur, film en televisie ook aandacht besteed aan het beeldverhaal. In het eerste nummer vinden we o.a. interviews met schrijvers en uitgevers, een artikel getiteld 'het einde van de western', etc.

De prijs bedraagt 8.60 DM, prijs in Nederland *f* 10, -, hetgeen niet gering is. Panel verschijnt bij Heinz Moos Verlag. Hartnagelstrasse 11. 8032 Grafelring, München. Duitsland.

Vader en Zoon

Uitgeverij Van Gennep zal in september het 3e deel uitgeven van de avonturen van 'Vader & Zoon' van Peter van Straaten. De AVRO loopt met plannen rond om deze populaire strip in een t.v.-bewerking te gaan uitzenden. Voor de vaderrol wordt sterk aan Ko van Dijk gedacht. Wie de rol van zoon zou moeten, en kunnen, vertolken weet men nog niet. De realisering van de plannen hoeven we niet in de nabije toekomst te verwachten. "Als het doorgaat wordt het toch een kwestie van een langere termijn", aldus een zegsman van de AVRO. "Nogmaals de plannen zijn er, maar de eerste echte bespreking moet nog plaats hebben".
Peter van Straaten is op het ogenblik ook bezig met de eerste tekeningen van een boekje dat 'Droevige grappen' zal gaan heten. Het zal nog wel even duren voordat Peter al zijn tekeningen af heeft. Geduld, snakkenden!

Gébé, Willem en Wolinski

In de 'série bête et méchante', waarin o.a. albums van beroemde cartoonisten en tekenaars als Cabu, Cavanna, Fournier, Gébé, Wolinski ('Paulette'), Reiser en niet te vergeten Willem (Chez les Obsedes) verschenen, zijn drie nieuwe juweeltjes van albums uitgekomen. Het zijn: Il est trop intellectuel van Gébé, On ne connait pas notre bonheur van Wolinski en Les Aventures de Tom Blanc van Willem. In Nederland staan de avonturen van Tom Blanc beter bekend als de lotgevallen van Piet Por, de knaap met het bebop-haar, die in zijn 58e aflevering (op de achterkant van Aloha) op zo'n tragische doch unieke wijze de stripdood vond. We verwachten in Nederland nu dus spoedig een Piet Por album.

Om op de drie franse 'bête et méchante' deeltjes terug te komen; ze kosten 11 F. per stuk en zijn te bestellen bij:
Editions du Square, 35, Rue de Montholon, Paris - 9ème.

Van de (Parijse) stripboekenmarkt

Wie de Franse taal voldoende beheerst en een bezoek brengt aan een Franse boekwinkel vindt daar op het ogenblik Lucky Luke, histoire d'un dessin animé met alle achtergrondinformatie over de nu al befaamde tekenfilm die in de grote vakantie ook ons land zal bereiken. Het werk telt 64 pagina's op albumformaat en kost (omgerekend) ongeveer twaalf gulden.
Wie minder wil besteden - ruim acht gulden - schaft zich van dezelfde auteur Morris vous apprend à dessiner Lucky Luke aan: een spoedcursus in 48 pagina's op albumformaat met algemene opmerkingen over de manier waarop caricaturale stripfiguren worden ontworpen, uitdrukking krijgen en houdingen aannemen. De illustraties zijn in zwart, met een steunkleur en in vier kleuren gereproduceerd.
En voor twee gulden per bouwplaat kan men beslag leggen op Village d'Astérix, met 60 hoofd- en bijfiguren of op Le Camp Romain, met 60 bijfiguren. Allemaal afkomstig van Dargaud.

Jean-Claude Satisfait

Het vroegere tijdschrift LACH-MANOEUVRE 'het blad voor de man van nu', een uitgave van de N.V. Uitgeversmaatschappij ACTA, Leidsestraat 49 te Amsterdam heeft op vrijdag 7 april 1972 haar laatste adem uitgeblazen en kwam een week later herboren ter wereld. Binnen zeer korte tijd werd een geheel nieuwe image aangemeten. De naam LACH werd veranderd in MACH, de prijs van ƒ 1,25 werd ƒ 1.90. Lach verscheen wekelijks, Mach één keer in de veertien dagen. Een deel van de foto's der geheel of gedeeltelijk ontklede jongedames heeft plaats moeten maken voor een grotere diversiteit aan artikelen, waardoor het o.a. mogelijk werd om een eigen stripverhaal in het blad op te nemen. Naam van deze strip is: 'Chevalier Jean-Claude Satisfait of: hoe een edelman, met 's konings dochter op weg van Parijs naar 's konings neef, voldoet aan verplichtingen aan vorst, vaderland en vrouw'. De komisch erotische strip, getekend door Rob van Eyck en van tekst voorzien door Cor de Boer, speelt zich af in een speels arcadische 'Decamerone-sfeer'. Aardig!

Wereldliteratuur in beeld

In de 'TOP' beeldserie zijn reeds twee deeltjes verschenen. Het 1e deel 'Een kerstvertelling' van Charles Dickens, vertaald en bewerkt door Godfried Bomans en getekend door H.M. Brock, hebben we reeds eerder vermeld.
Het 2e deel 'De Graaf van Monte Cristo' van Alexandre Dumas, evenals het 1e deel van uitstekende tekeningen voorzien, is in de laatste week van maart op de nederlandse en vlaamse markt verschenen. Medio juni verschijnt de 3e uitgave,

getiteld: 'Quo Vadis' van Henryk Fienkiewicz. Uitgeverij Impressum Nederland N.V. die de boekjes voor ƒ 3,25 op de markt brengt, wil met deze uitgaven een poging doen om de toppers van de wereldliteratuur wat dichter bij het grote publiek te brengen, in een vorm waarbij de tekst toch niet ondergeschikt is gemaakt aan het beeld. Mooie boekjes met een geplastificeerde omslag die gezien de relatie tot een oplaag binnen ons beperkt taalgebied, relatief laag van prijs zijn.

Al Williamson

In Amerika is eindelijk de eerste grondige bibliografie van de grote amerikaanse tekenaar Al Williamson verschenen. Deze bevat een gedetailleerd naamregister van al zijn werken en enige aantekeningen bij de belangrijkste werken van iedere periode. Het is een prachtig naslagwerk dat iedereen die iets meer over deze striptekenaar wil weten, moet raadplegen. De uitvoerige beschrijvingen bij zijn strips (36 pagina's strips vanaf zijn beginperiode tot op heden) stellen ook de leek in staat om één van de grootste amerikaanse tekenaars te ontdekken. Voor de prijs, 1 dollar excl. porto, hoeft men het niet te laten. Te bestellen bij: Jim Vandeboncoeur Jr. 1632 Hollenbeck Rd 7 -Sunnyvale-California 94087 - USA.

Gotlib & Co.

In Frankrijk staken de striptekenaars Gotlib, Mandryka en Claire Bretécher de koppen bij elkaar en vormden het uitgeverssyndicaat 'Les Editions Du Fromage'. Hun eerste uitgave is inmiddels van de persen gerold: het driemaandelijks verschijnend striptijdschrift 'L'Echo Des Savanes'. Het tijdschrift dat door bovengenoemde 3 tekenaars zelf volgetekend is, bevat meren-

deels werk dat niet in 'Pilote' (of PEP) zou kunnen worden afgedrukt, vanwege het (veredeld!) underground-karakter. Vierkleurenomslag, 48 pagina's splinternieuw werk voor de losse nummerprijs van 5 F. (indien per cheque betaald) óf voor 7 F. (per postwissel). Jaarabonnement: 16 F. Betalingen op naam van: Mandryka, 14 Rue du Lac, 94 Saint Mandé, Frankrijk.

R. van de Kamer

De Schaduw vermoord

Toen Havank in 1948 het boek In memoriam de Schaduw schreef kon hij weinig bevroeden dat deze titel ooit eens letterlijk waar zou worden gemaakt door een uitgeverij.
Boosdoener Helmond heeft nl. op een werkelijk wreedaardige wijze een prachtig droombeeld, een subliem taalgebruik en een heel klein mannetje om zeep geholpen. De uitgaven van Havank's Lijk Halfstok en In memoriam de Schaduw zijn op een onverteerbare manier door een anonymus in beeld omgezet. Het kleine mannetje uit de oorspronkelijke boeken, wordt getekend als een blonde superheld. Het woordgebruik en de intrige worden onbarmhartig verminkt. Kortom huilen geblazen. Havankminnaars, beschouw deze strips van ƒ 3,25 als een zwarte pagina uit Schaduws gesloten boek, met andere woorden beschouw ze als iets wat wij niet mogen en niet willen lezen. Daarom kopen wij niet!!

k.d.bree

Paranoia-underground

Paranoia, Nederlands grootste importeur van underground comicbooks, heeft weer een aantal uitstekende werkjes naar ons land gehaald. Naast bekend werk als Yellow Dog (21 en 22) en Zap met diverse bekende namen (Crumb, Wilson, Moscoso e.a.), nu ook prachtig werk van Bobby London (Dirty Duck) en van dezelfde tekenaar ook werk in 'The Airpirate Funnies' 1 en 2 waarin ook tekenaars als O'Neill, Hallgren etc.
Verder het epos van Fred, Hugh & Bill O'Brady (Dan O'Neill Comix 1, 2 en 3), de nieuwste van Spain Rodriques (Mean Bitch Thrills), de kijkboeken van John Thompson (The book of Raziel en Cyclops), werk van George Metzger (Moondog 2), een kijkboek van o.a. Clay Wilson & Williams (Illuminations) van Patrick e.a. (Tasty 2). Ook heeft Paranoia ditmaal veel horror geimporteerd: Tales of Plague - een horror-comic - met o.a. Laurel Li, Weirdom, Tales of Thrilling Murder, Fantagor, Mother Oats 2 en de onbetwiste toppers Slow Death 1, 2 en 3 en Skull 2 en 3 met werk van Gore, de 'Crumb' van de horror strip.

HIYA GANG! OL' CHICKEN ITZA HERE WITH A LITTLE FUTURISTIC TIME-WARP TALE TO TICKLE YOUR FEW-REMAINING NERVE ENDINGS. I SAY "FEW REMAINING" BECAUSE OUR STORY TAKES PLACE AFTER THE BOMBS FALL, AND THERE AIN'T MUCH LEFT OF ANYTHING EXCEPT FOR A FEW REMOTE COMMUNES AND GANGS OF MOTORCYCLE MARAUDERS THAT CALL THEMSELVES THE CHICKEN FUCKERS. THEY'RE A SWELL BUNCH OF GUYS, BUT SINCE THE COMMUNES ALL SPECIALIZE IN CHICKEN FARMING, CERTAIN PROBLEMS ARE BOUND TO COME UP... LIKE THE TIME WHEN THEY SWOOPED DOWN ON A COOP AND FOUND A SWEET YOUNG FULLET WHO HAPPENED TO LIKE HER COCK FRICASSEED! I CALL THE REVULSING OMELET,
Pussy Whipped!
jacon·70

Vooral Slow Death met naast Gore prima stukken van Bummer is zeer de moeite waard.
In Amerika zal binnenkort The Freak Brothers 2 van Shelton verschijnen. Binnenkort hoopt Paranoia op de markt te komen met een "Bob Crumb-Super-Special" waarin ongeveer 100 pag. Crumb voor een niet al te hoge prijs. Dus undergroundfreaks snel naar de dichtstbijzijnde goede boekhandel. De prijzen zijn zoals gewoonlijk ƒ 3,-- per stuk.

COMICON 72

In de Gloucester suite van het Waverly Hotel aan Southampton Row in Londen wordt tijdens het weekeinde van 5 of 6 augustus de 5e jaarlijkse British Convention gehouden.
Tijdens die bijeenkomst zal (eindelijk) een Brits Stripschap worden opgericht. Vorige stripkongressen hadden plaats in Birmingham (1968), Londen (1969 en 1971) en Sheffield (1970). De opkomst varieerde van 50 tot 200 personen waar heel wat mensen "uit het vak" bij waren. Dit zal ook nu weer het geval zijn. Nick Landau (18 jr.) is dit jaar de drijvende kracht. Om lid te kunnen worden van het Stripschap moet men £ 1- (omstreeks ƒ 8.50) betalen. Men heeft dan tevens gratis toegang tot het kongres dat van zaterdagmiddag tot zondagnacht gehouden wordt. Er zullen veel korte en lange, oude en nieuwe tekenfilms gedraaid worden. Er zijn natuurlijk nog meer stripaktiviteiten. Mensen die niet naar het kongres gaan, kunnen toch de katalogus kopen die ter gelegenheid van dit kongres wordt verspreid. Zij dienen daartoe 40 pence te storten op rekening van Nick Landau, 10 Ladbroke Walk, London W 11, 3pw Engeland.

Rudolf Geel

Onlangs verschenen van de hand van Rudolf Geel weer twee artikelen, waarin het fenomeen strip aan bod kwam. In de 'Vlaamse Gids' van april 1972, nr. 4 van de 56e jaargang publiceerde hij een zes pagina's tellend artikel getiteld 'Over het stripverhaal', waarin een analyse van Kuifje wordt gegeven.
In 'De Gids', nr. 1-2, 1972, verscheen de studie 'De verbeelding van de held', waarin naast James Bond, Fred Haché en Peyton Place, Eric de Noorman en Professor Pi behandeld worden. Voer voor Eric-fans.
Tenslotte bereikte ons het bericht dat het nu definitief is, dat "Schijnhelden en Nepschurken" (een verzameling opstellen in samenwerking met Rudy H. Fuchs) dit najaar gaat verschijnen bij Meulenhoff N. V.

Sexy Scorchy

Scorchy, 'fabulous fiction & strippiest sex strips', is de naam - ondertitel van het 1e deel van een in Engeland uitgegeven tijdschrift (66 pag.), dat barstensvol staat met sex-strips. SCORCHY blijkt de naam te zijn van een strip, waarin de gelijknamige, oogverblindende grootborstige, heldin haar boezem meerdere malen bloot in het strijdgewoel gooit om een bepaald doel te bereiken. De niet bij name genoemde tekenaar heeft nauwkeurig naar de "MAD"-gang gekeken, getuige bijgaande afbeelding. Andere strips uit dit 1e nummer zijn o.a.: 'Puntella Primm and the dirty little Martians', 'Wildcatman and the sexy sisters' en 'Beautiful Bra Bandits'.

...THEN THIS HERE MIRACULOUS FILTER TAKES THE AIR AN'...
AW C'MON FELLAS!!
IT'S ABOUT AS TERRIBLE AS INHERITING A BILLION DOLLARS ...TELL ME, DO YOU KNOW WHAT CAUSED IT?
I'LL HAVE TO WHISPER SO MY BOSS WON'T HEAR... MY BUST EXPANDED EIGHT INCHES IN A WEEK... MY DOCTOR SAYS THERE'S AN UNUSUAL COMBINATION OF CHEMICALS IN THE AIR HERE THAT CAUSED IT

Scorchy is een geestig sex blad, beslist niet wild pornografisch ofzo. Het wordt uitgegeven door: Gold Star Publications Ltd., Gadoline House, Godstone Road, Whyteleafe, Surrey. Engeland. Prijs slechts 30 pence.

Bij dezelfde uitgeverij is ook het 1e nummer van het horror-blad 'EERIE' verschenen. Het brengt ons volgens de aankondiging "Tales of Suspense, Horror Mystery, the Unknown, the Weird" en dit alles getekend door de beste tekenaars van de wereld (aldus Eerie). De tekenaars zijn dan: Angelo Torres, Reed Crandall, Gray Morrow, Joe Orlando en de meeste scenario's zijn van Archie Goodwinn. In de volgende nummers verwacht men de tekenaars Steve Ditko, Frank Frazetta, Rocco Mastroserio, Al Williamson etc.
De prijs van dit nummer dat op slechter papier is dan het blad Scorchy is 20 pence.

Zweedse Tom Poes

Sture Hegerfors, de voorzitter van het zweedse Stripschap, bereidt een uitgave voor van een zweeds boek over Tom Poes. De in Götenburg wonende Hegerfors kon ons helaas nog geen verschijningsdatum mededelen.

Campo Focus

In 1971 verscheen als extra nummer van het blad CAMPO FOCUS (Opinie weekblad aan de T.H. Twente) de op Tom Poes geënte strip 'Heer Bom en het militair industrieel complex', tekeningen van Bob Slobbers en tekst van Jan-Carel van der Valk. In dit 7 pagina's tellende verhaal

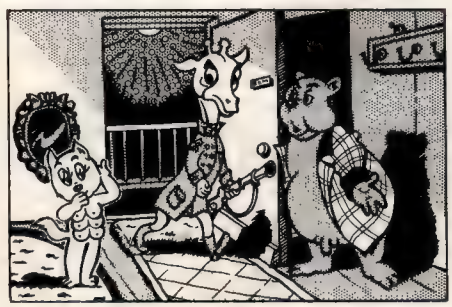

krijgen Heer Bom en zijn vriendin Tompie een kolonel op bezoek die een geweer achter laat. Wat daaruit voortvloeit???
Stort ƒ 0,75 op banknr. 59.31.14.930 ABN. onder vermelding 'Heer Bom Campofocus' en u zult het weten.
In het blad Campo Focus verscheen overigens in de jaargang '70-'71 en een paar keer in '71-'72 de strip 'Frank Moore', tekst en tekeningen van Hans Borrebach, bekend van zijn kinderboek-illustraties, Frank Moore beleeft zijn avonturen in een praehistorische omgeving. Redelijke tekeningen, slechte tekst. Jammer voor Frank.

Charlie Brown & Charlie Schulz

In 1970 publiceerde The World Publishing Company ter gelegenheid van de twintigste verjaardag van de Peanuts 'Charlie Brown & Charlie Schulz', een rijk geïllustreerd overzicht van de ontwikkeling die de Peanuts-gang in die twintig jaar heeft doorgemaakt, samengesteld door Lee Mendelson in samenwerking met Charles M. Schulz.
Na deze nogal prijzige hardcover editie is nu een goedkopere 256 pagina's tellende pocketuitgave verschenen bij The New American Library Inc. (Signet book Q 4829), die zijn prijs van 95 dollarcent de fan meer dan waard zal zijn. Nederlandse prijs ƒ 5, --.

Tekenaars en Holland Festival

Het Holland Festival heeft een aantal nederlandse tekenaars gevraagd naar aanleiding van het 25-jarig bestaan een tekening te maken. Het onderwerp is vrijgelaten maar gevraagd werd zo mogelijk een thema te kiezen verwant aan het festivalprogramma of het kunstleven in het algemeen. De tekeningen zullen tijdens het Holland Festival (do. 15 juni t/m za. 8 juli) worden geexposeerd in de Stadsschouwburg in Amsterdam. Onder de op voorstel van een speciale commissie uitgenodigde tekenaars zijn zowel bekende 'museale' tekenkunstenaars als cartoonisten en striptekenaars, voorts medewerkers van de grafische en decorafdelingen van de nederlandse TV. We doen een greep uit de deelnemende tekenaars: Peter Blokhuis, Theo v.d. Bogaardt, Wim Boost, H. Buckinxz, Jeroen Henneman, Fred A. Julsing, Lucebert, Jan Willem Smeets, Kees Spermon, Peter van Straaten, The Tjong Khing, Marten Toonder, Aat Verhoog, Ans Wortel en Siet Zuyderland.

Semic strip series

In deze nieuwe serie gaan verschillende bekende strips uit dag- of weekbladen in boekvorm verschijnen. Tot nu toe heeft men de hand weten te leggen op 'Mandrake' van Falk en Fredericks (Algemeen Dagblad), 'Linke Loetje' (Andy Capp) van Reg Smythe (De Volkskrant), 'De tovenaar van Fop' (The wizard of Id) van Parker en Hart (De Tijd) en 'Roodoog' (Red-eye) van Gordon Bess (Kuifje).
Mandrake deel 1 bevat de volgende twee verhalen: Mandrake contra de cobra en Narda en de katten.

Winkelprijs ƒ 2,95. Wanneer men echter bij het Algemeen Dagblad bestelt krijgt men het boekje franco thuis na overschrijving van ƒ 2,50 op giro 284800 t.n.v. Algemeen Dagblad, Rotterdam, onder vermelding 'Mandrake'.
Ook van Linke Loetje is het eerste deeltje verschenen. Vaste lezers van de strip in De Volkskrant zal het opvallen dat de vertaling een ander gezicht heeft gekregen en er daardoor niet op vooruit is gegaan. Merkwaardig is voorts dat wanneer het boekje bij de krant besteld wordt, de prijs 3,70 is, tegen winkelprijs ƒ 2,75. Zou De Volkskrant haar lezers willen beschermen tegen deze uitgave?

Gerucht in de lucht

Ik heb gehoord dat de Asterixen in navolging van Frankrijk, Duitsland en Engeland in de toekomst in karton gaan verschijnen (stijve kaft). Prijs stijgt dan tot ongeveer ƒ 8, --!! Ik weet niet of dit gerucht waar is, maar 't lijkt me niet onwaarschijnlijk, gezien de laatste plotselinge prijsstijgingen (van ƒ 2,25 naar ƒ 3,45.)

Peter Benten.

Paulus

In een nieuwe reeks van uitgeverij Holkema en Warendorf zullen eerdaags de volgende 'Paulus'-deeltjes van Jean Dulieu verschijnen: Paulus stripalbum nr. 1 - De terugkeer van Eucalypta. Album nr. 2 - Verboden voor vlinders. De voorlopige prijs van de deeltjes is vastgesteld op ƒ 4,95.

Franse underground in Zinkput

In Frankrijk schieten de underground-stripbladen als paddestoelen uit de grond, om er enkele te noemen: Falatoff, Zinograph, Esquisses, Anatheme en Zinc. Zelfs beroemde tekenaars als Gotlib, Gébé en Bretécher hebben zelf een blad opgericht waarin zij tekeningen kwijt kunnen die niet in het keurslijf van de gevestigde bladen passen: L'echo des Savannes. Veel van deze underground bladen is slechts een kort leven beschoren. Zo haalde het uitstekende blad Loesh slechts 4 nummers. Vaste tekenaar Naze, die begin deze maand in ons land was, vertelde ons dat het definitief afgelopen was met Loesh. Hij probeerde nu zijn tekeningen (cartoons) aan nederlandse kranten en/of tijdschriften te slijten. Niet bepaald een gemakkelijke zaak daar de jongere tekenaarsgeneratie die zich in verschillende undergroundbladen gegroepeerd hebben niet gemakkelijk, buiten hun eigen wereldje, aan de slag komen.
Er zijn natuurlijk uitzonderingen: Barbe (ex-Loesh) tekent nu in Charlie terwijl ook franse nederlander Willem in allerlei, al dan niet gevestigde, bladen tekent.
In Nederland is nu onlangs het blad 'De Zinkput' verschenen. Hierin is een selektie opgenomen uit de beste getekende strips uit de franse undergroundbladen Anatheme en Zinc.
Er staan veel strips in met nauwkeurig grafisch achtergrondwerk en bij vlagen briljante tekeningen. De Zinkput wordt uitgegeven door: Anazinc Keizerstraat 26' te Amsterdam. Prijs *f* 1,75.

DON O'KAY

Op het eerste deeltje van Don O'Kay, uitvoerig door ons besproken in de laatste poster, zijn inmiddels 2 nieuwe Classics pocketstrips van een gulden gevolgd. Tekenaar G.L. Mazure, Geo, is in deze deeltjes qua tekst wat beter op dreef dan in het eerste boekje. Ook de verspreiding van Classics begint soepeler te lopen zodat we niet meer de hele stad af hoeven om een exemplaar te pakken te krijgen.

HEEL SIMPEL.. IK VOER 'N PAAR MYL UIT DE KUST, SPRONG OVERBOORD.. EN PEDDELDE OP 'N LUCHTMATRAS TERUG.. BY DE UITVOERING VAN HET HELE PLAN WAS MAAR EEN MOEILYKHEID..

Deel 2 heet: Costa del Sol, deel 3 Drugs. In het laatste deeltje zijn de dialogen wat langer, tekeningen prima en wordt Don omringd door mooie vrouwen. Wat wil de liefhebber van de amerikaanse detective-strip nog meer?

OCTOBRIANA

Voor de vele lezers die de Nieuwsredaktie om de naam van de uitgever van de russische super-vrouw Octobriana hebben gevraagd, hier volgt het: 'Octobriana and the russian underground' door Peter Sadecky. Uitgegeven door: Tom Stacey Ltd. 28 Maiden Lane, London WC2. Engeland. De prijs van het gebonden boek dat 175 pag. telt is £ 3.90. De nederlandse prijs wordt *f* 39,10.

FALATOFF

Sinds september vorig jaar verschijnt in Frankrijk het underground-stripblad Falatoff. Het blad dat maandelijks verschijnt, heeft een wisselend aantal pagina's, bevat veel nieuws over strips en nieuwe striptijdschriften en biedt de lezer iedere keer een groot interview met een striptekenaar + bibliografie. Strips zelf komen in het blad niet veel voor.
In Falatoff nr. 6, maart 1972, vinden we een uitgebreid interview met de franse tekenaar Mandryka, die samen met zijn 'Pilote-makkers', Gotlib en Bretécher de zelfstandige uitgaven 'les éditions du fromage' oprichtte. Prijs van dit nummer Fr. 1.50.

In het Falatoff dubbelnummer 7'8, april/mei, (prijs Fr. 3, 50), vinden we behalve een lang vraaggesprek met FRED, tekenaar van de strip 'Philémon (o.a. in PEP), en de gebruikelijke bibliografie ook één pagina met een in het frans vertaalde strip van Martin Lodewijk. Bij de bespreking van nieuwe striptijdschriften wordt het 'Mad'-nummer van ons eigen Stripschrift (nr. 37/38) gekarakteriseerd als een 100% professioneel blad dat uniek is in haar soort.
Als illustratie geeft men een gedeelte uit onze Nieuwsrubriek. Hartelijk dan Falatoff, neem een pilsje op onze rekening!
Een abonnement op Falatoff is voor het buitenland 12 frs. F. voor 6 nummers, te storten op: L & C. 22 rue Gal de Gaulle - 95 Soisy.

K.d.B.

Robbedoes selecties

Uitgeverij Dupuis is begonnen met het uitgeven van een reeks stripalbums die de nieuwe naam 'OKAY-ALBUMS' hebben meegekregen. De verhalen die in deze reeks worden uitgebracht zijn selecties uit het weekblad Robbedoes. Er zijn momenteel al 5 Okay-Albums op de markt:
deel 1 Sammy en Jack Attaway - Lijfwacht - verhalen.
deel 2 De Mini-Mensjes - Alarm in Ellendam.
deel 3 Cara en Calebas - De Muske tiers.
deel 4 Sandy en Hoppy - Koala's in gevaar.
deel 5 De Krobbels - De dreiging van de Krobbels.
Begin volgende maand zal deel 6 verschijnen:
Isabel - Het betoverde schilderij.
Prijs per deeltje *f* 2, 95. Uitgeverij J. Dupuis, Zonen en Co. Industriestraat 13, Sittard.

Heer Bommel en zijn Iksel
In dit nummer van Stripschrift de derde aflevering van het vervolgverhaal 'Heer Bommel en zijn Iksel'.
Wat vooraf ging:
Heer Bommel is ziek. Hij heeft zenuwaanvallen en onbeheerste driftbuien, die een hoogtepunt vinden wanneer comnestibleshandelaar Grootgrut hem met een onbetaald notaatje komt plagen. Heer Bommel raadpleegt de zielkundige dr. Dipper, die hem via een vreemdsoortig toestel zijn innerlijke bewustzijn oftewel zijn Iksel laat zien. Heer Bommel koopt het toestel en gaat, op slot Bommelstein aangekomen, meteen driftig experimenteren.
Al gauw ontwaren Tom Poes en Joost een zwevende Bommelfiguur boven het kasteel. De zwever wordt echter gestoord door de handelaar Grootgrut, die alweer met het notaatje op de proppen komt. Heer Bommel straft hem daarop af door een emmer water over de arme heer Grootgrut uit te storten.
Heer Bommel trekt zich met zijn apparaat terug in het bos, waar dan op een grote heuvel een gigantische dirigerende Bommelfiguur verschijnt.....

DE BESTE STRIPS ALTIJD IN VOORRAAD BIJ BOEKHANDEL
ILA
EN STATIONSBOEKHANDEL
bruna
DUS IN MEER DAN 100 FILIALEN VAN BRUNA N.V. IN NEDERLAND

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

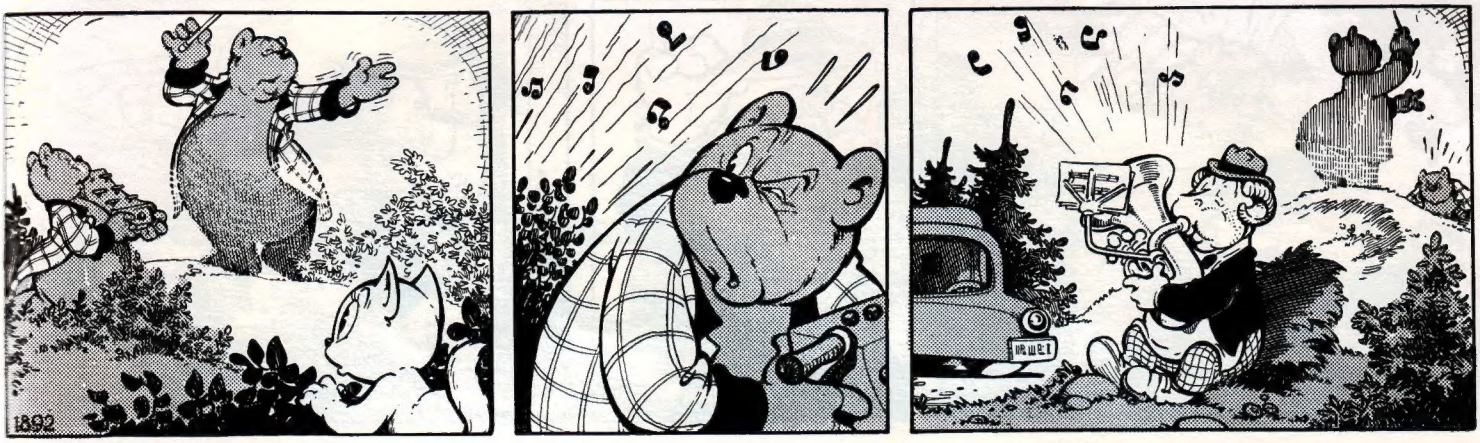

1892. De meer dan levensgrote figuur, die Tom Poes op de heuvel zag staan dirigeren, was natuurlijk niet de echte heer Bommel. Zoals de oplettende lezer begrepen zal hebben, was het gewoon maar een andere vorm van zijn iksel, die hij door enkele handgrepen en een draaien aan de zwengel met zijn toestel had vervaardigd.
Heer Ollie zat met een dromerige glimlach naar zijn evenbeeld te staren en hoorde in zijn verbeelding een machtig orkest, dat aan iedere beweging van zijn stokje gehoorzaamde. Hij was net bezig aan het laatste refrein van het lied "Ramona", waarin hij zelf de zangpartij vervulde, toen er plotseling een valse toon door zijn muziek heen baste.
Een ogenblik aarzelde de begaafde dirigent. Hij meende, dat een van zijn fluiten zich een weinig vergiste. Doch toen drong het tot hem door, dat dit geluid wel erg echt klonk en dat een buitenstaander zich in zijn kunstgenot gemengd moest hebben.
Nu, dat was waar. Niet ver daar vandaan, met zijn rug naar heer Ollie's dirigenten-iksel, zat de heer Grootgrut. De ijverige kruidenier had zijn boodschappen allen rondgebracht en had vervolgens een rustige plek in de vrije natuur opgezocht om zich ongestoord te kunnen oefenen in het bespelen van de tuba. Hij bekleedde een vooraanstaande plaats in het Rommeldamse fanfareorkest "Kunst na Arbeid", hetgeen hem verplichtte zijn vaardigheid op het instrument goed bij te houden. Maar omdat hij zijn klanten niet wilde afschrikken door hoorngeschal in zijn winkel en omdat overigens ook zijn vrouw er niet van hield, oefende hij zich in het vrije veld. Zodoende zat hij daar.....

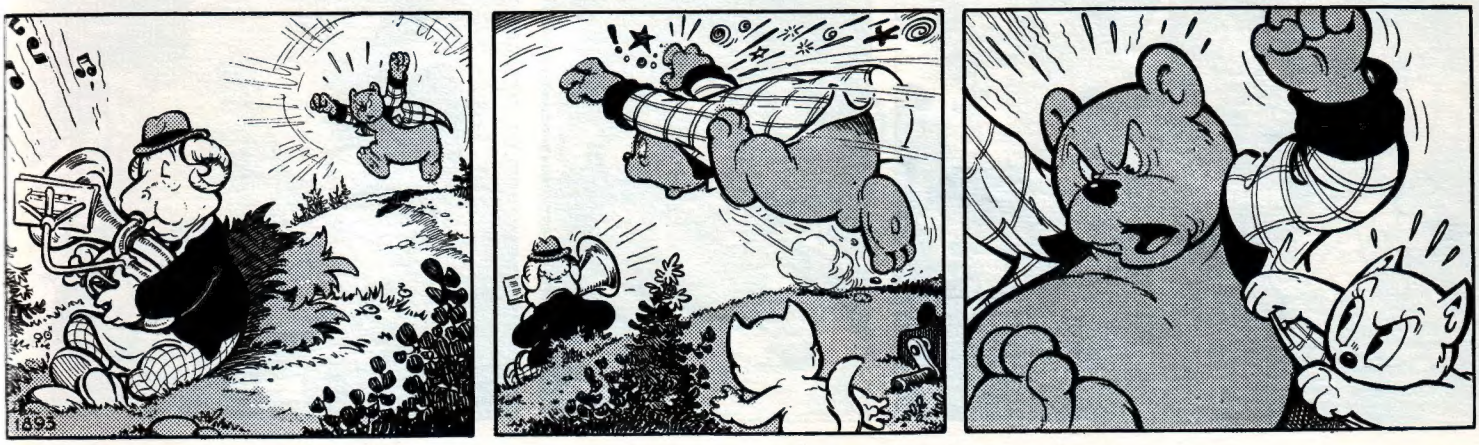

1893. Heer Bommel was ontsteld overeind gesprongen. Zijn - dirigenten- evenbeeld op de heuvel vervaagde snel en de klanken van het lied "Ramona" werden door het grote geluid uit de tuba uit zijn verbeelding weggevaagd.
In grote woede baande de verstoorde toonkunstenaar zich een weg door het struweel en zag toen plotseling de heer Grootgrut zitten. De brave kruidenier blies rustig een volle, schetterende toon uit zijn instrument en liet deze overgaan in een speels loopje, dat in een klagelijk geloei eindigde.
"Moeilijk, héél moeilijk!" mompelde hij, zich het voorhoofd afwissend. "Ik vraag me af, hoe die Straus dit stukje bedoeld heeft! Maar komaan, het zal wel lukken! Als men zijn ziel maar in zijn instrument legt, zegt de bovenmeester altijd. Nog eens proberen!"
En hij zette zijn toeter opnieuw aan de lippen en haalde zeer diep adem. De schallende stoot, die nu volgde, deed het struikgewas sidderen en drong heer Ollie tot in het merg.
Hij stiet een kreet uit, die veel op het tuba-geluid leek en maakte zich gereed, zich op de muzikant te storten.
Doch nu bemoeide Tom Poes zich ermee. Toen hij zag, dat heer Bommel zijn geduld verloor, rende hij ook de heuvel op en greep zijn vriend bij de jas.
"Laat me los!" brulde heer Bommel boven de walstonen uit. "Ik heb er genoeg van! Het is die Grootgrut weer! Altijd dezelfde! Altijd zit hij mij te sarren! Ik ga die misselijke fluit in stukjes breken!"
"Niet doen, heer Ollie!" zei Tom Poes. "U zult er later spijt van krijgen. Trouwens, ik geloof niet, dat hij het expres doet, hij oefent maar een beetje...."

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

1894. Heer Bommel rukte zich los en begon woedend tegen Tom Poes uit te varen.
"Jij ook al!" riep hij. "Jij laat mij ook al in de steek! In plaats van mij bij te staan in mijn strijd en begrip te hebben voor alles wat er in mijn iksel omgaat, kies je de partij van die Grootgrut, die daar zit te blazen! Ik heb er genoeg van! Ik zal...."
De laatste woorden verloren zich in het geloei, dat er uit de tuba opsteeg. Doch daar de speler nu geen adem meer had, stierven de laatste klanken weemoedig weg en in plaats daarvan klonk heer Ollie's stem plotseling krachtig door.
"..... in stukjes breken!" schalde de stem.
"Die misselijke uit zijn kracht gegroeide toeter!"
De kruidenier Grootgrut draaide zich verbaasd om en zag toen Tom Poes en heer Bommel achter zich staan.
"Goede middag, heren!" zei hij vriendelijk, de hoed lichtend. "Mooi weer, nietwaar? Ik zie, dat de heren ook belang in muziek stellen? Ach ja, het verzet de gedachten nog eens! Eh... ik wil de heren natuurlijk niet storen, maar nu ik mijnheer Bommel tóch hier treft....."
Bij deze laatste woorden trok hij bedachtzaam een rekeningetje uit zijn zak en streek het glad.
"Dit is de nota, waarover ik een klein meningsverschil met de heer Joost had!" vervolgde hij. "Misschien schikt het U....."
Dit was echter meer, dan heer Ollie kon verdragen. Zijn aderen zwollen op, zijn oog begon te knipperen en met een onbeheerste uitroep wierp hij zowel de musicus met de tuba als zijn vriend Tom Poes van de heuvel af.
Ach ja, het is vreselijk, waartoe een heer in drift kan komen.....

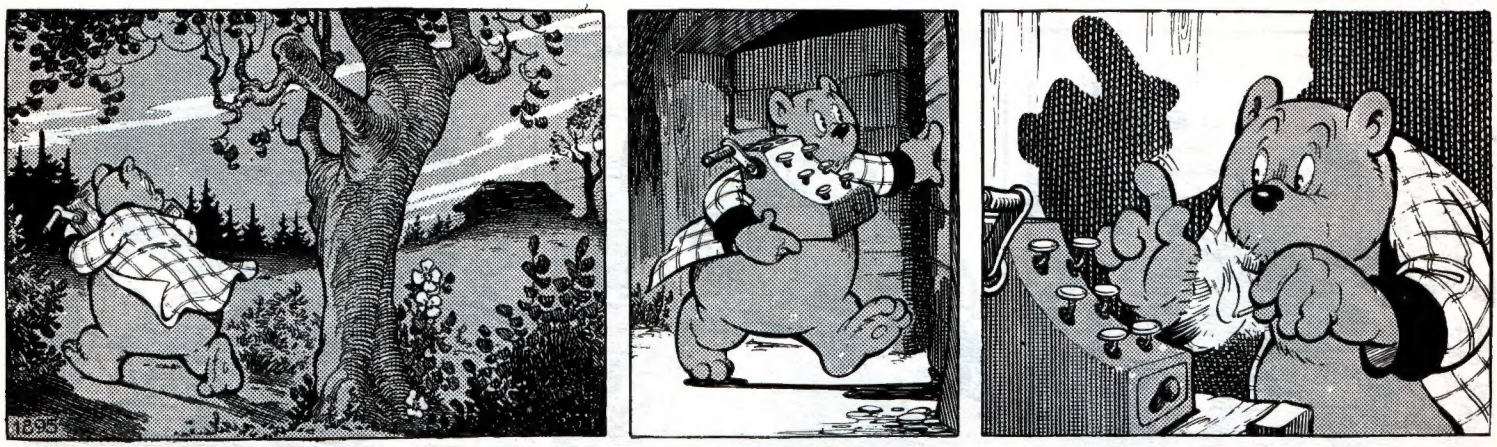

1895. Heer Bommel keek een ogenblik naar de figuren van Tom Poes en de kruidenier Grootgrut, die van de heuvel afrolden en toen bekoelde zijn woede even plotseling, als hij gekomen was.
"Ach, ach! Dat had ik niet mogen doen!" stamelde hij verslagen. "Een heer mag zijn geduld niet verliezen, hoe hoog de nood hem ook naar de lippen stijgt, zei mijn vader altijd - en daar heb ik mij tot nu toe aan gehouden! Ach... hm..."
Hij verzonk enige tijd in gepeins en rechtte zich toen de rug alsof hij een besluit had genomen.
"Het was eigenlijk hun eigen schuld!" mompelde hij koppig. "Ze hebben het recht niet om een heer te storen, die zijn iksel onderzoekt!"
Zo sprekende nam hij zijn toestel op en liep de heuvel af. Een tijd lang dwaalde hij over de heide, op zoek naar een rustige plek, doch de avond begon reeds te vallen toen hij nog steeds eenzaam voortging.
Het zag er naar uit, dat hij de nacht in de natuur zou moeten doorbrengen en dat trok hem niet erg aan.
Hij was dan ook erg blij, toen hij tenslotte de donkere omtrekken van een verlaten schaapskooi gewaar werd.
Met enige moeite opende hij de knarsende deur en baande zich een weg door stof en spinnewebben, totdat hij een rustig hoekje gevonden had. Daar zette hij zorgzaam zijn toestel neer.
"Zo", sprak hij, een lucifer aanstrijkend, "donker is het hier wel, maar het is stil en dat is de hoofdzaak. Bovendien wordt het vanzelf licht, wanneer ik mijn iksel-apparaat laat werken.
Komaan, nu ga ik eens een paar toetsen proberen, die ik nog niet gebruikt heb - wie weet wat er dan tevoorschijn komt!"

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

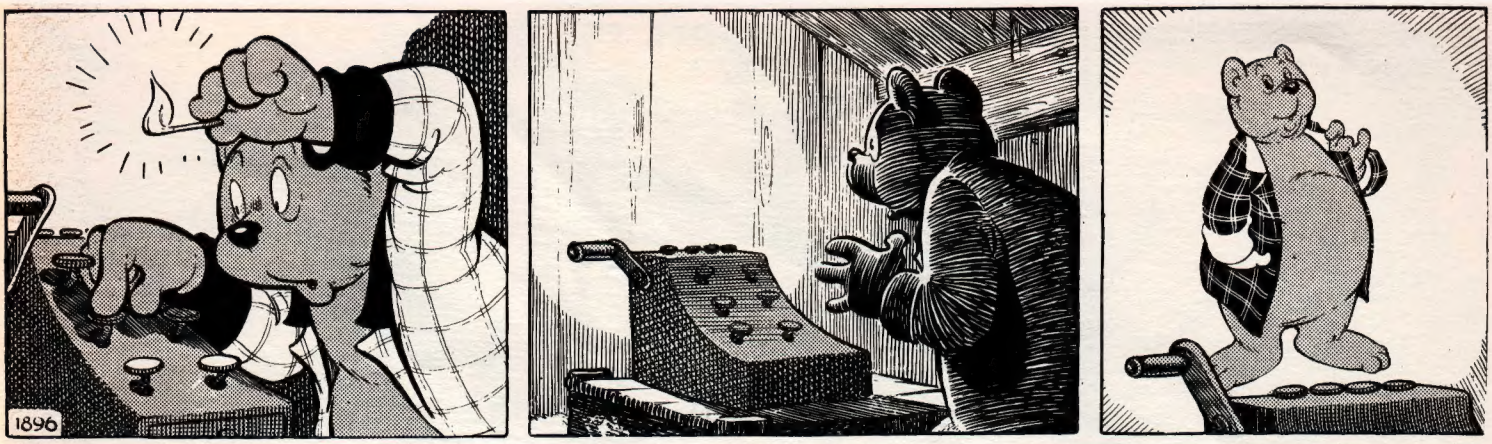

1896. Heer Bommel bekeek gedurende lange tijd in het licht van vlammende luciferhoutjes de knoppen van het toestel.
"Ik moet nu eens iets andere hebben", peinsde hij, "tot nu toe is het niet veel geweest. Ik heb gevlogen en ik heb gedirigeerd en dat was erg leuk. Maar tenslotte heb ik altijd al geweten, dat ik dat in me had en ik ben er niet veel van opgeknapt. Ik heb nog steeds last van mijn iksel, als iemand begrijpt wat ik bedoel. Komaan, ik ga deze knop hier eens bespelen. "Voorzichtig - erg diep" staat er op - en dat is net iets voor mij. Het is een Bommel niet gauw diep genoeg!"
Zo denkende en mompelende, drukte heer Ollie de toets in en draaide aan de zwengel. In het apparaat ging een belletje over en terstond verscheen er een lichtcirkel op de wand van de schaapskooi. Nu was het niet zo donker meer en daarom wierp heer Bommel voldaan de lucifers weg.
"Ziezo!" sprak hij, gemakkelijk achteroverleunend, "ik ben benieuwd, wat er uit de diepte van een heer naar boven komt! Gestoord kan ik niet worden - dat is heel prettig . Want tenslotte heeft niemand hier iets mee te maken; dit is een kwestie tussen mij en mijn iksel.....
Het gémompel van zijn stem stierf langzaam weg en met een schok ging hij rechtop zitten. Op de planken van de oude hut verscheen een gedaante in het midden van de lichtkring, een bekende gedaante, die snel duidelijker werd en die tenslotte begon te bewegen.
"Die figuur ken ik...." stamelde heer Ollie verward. "Als hij een andere jas aanhad, zou ik weten, wie het is!"

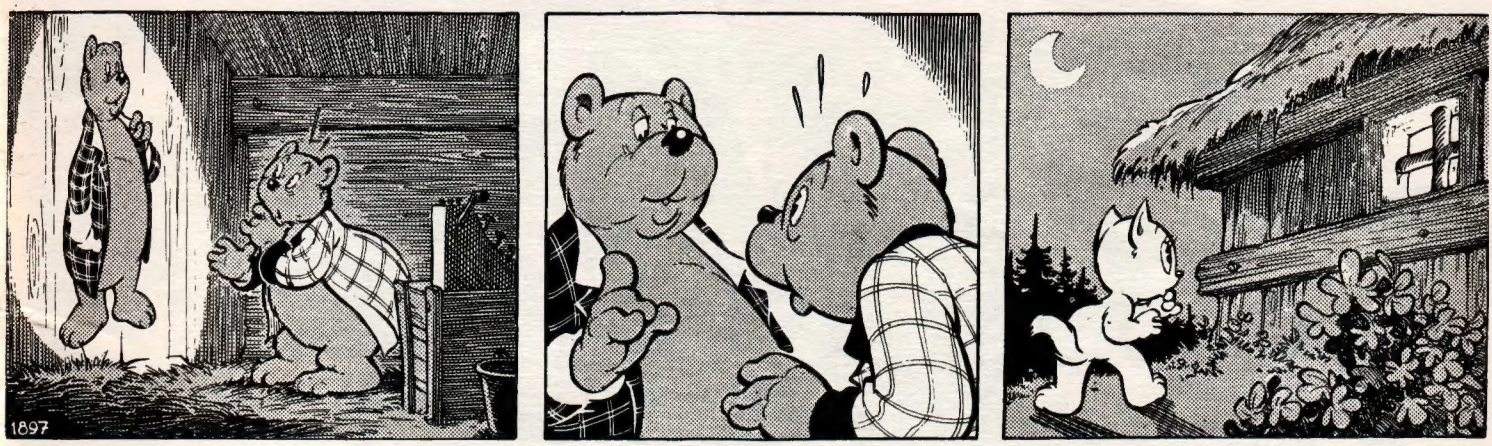

1897. Heer Bommel staarde sprakeloos naar de bekende gestalte voor hem en die staarde terug. Na een poosje begon dat blijkbaar te vervelen, want de figuur op de wand rekte zich een weinig uit en stapte dreunend op de vloer van de schaapskooi.
"Ik houd er niet van om plat te zijn!" sprak hij, "ik ben liever rond! "Bommel!" zeg ik altijd tegen mijn vader, "wees vooral niet te bescheiden! De meeste lieden zullen je tegen de muur willen drukken, maar je moet zorgen, dat je ruimtelijk blijft, al begrijp je ook niet, wat ik bedoel!"
"M-maar", stamelde heer Ollie, "m-maar dat is precies wat mijn vader altijd tegen mij zei. "Blijf ruimtelijk!" zei hij altijd!"
"Natuurlijk!" riep de ander achteloos. "Ik zeg ook alleen maar, wat je zelf gezegd zou hebben, maar dan een beetje andersom! Ik ben tenslotte je eigen iksel, zodoende!"
"Nu begrijp ik, waarom je me zo bekend voorkwam!" zei heer Bommel. Hij slaakte een zucht van verlichting en begon breed te glimlachen.
"Je bent mijn eigen iksel, maar dan andersom - daarom is je jas zo raar! Maar dat geeft niet! Op het innerlijk komt het aan, zeg ik altijd maar!"
"Onzin!" wierp de ander tegen, "het gaat om het uiterlijk! Dat moest je zo langzamerhand weten!"
Terwijl het gesprek in deze trant verder ging, naderde buiten de eenzame gestalte van Tom Poes de oude schuur.
Want, hoewel heer Ollie hem zo onaardig van de heuvel had afgegooid, wilde hij zijn vriend toch niet in de steek laten en daarom had hij hem tot hiertoe gevolgd. Nieuwsgierig sloop hij naar een raampje, waar een vaag licht doorheen scheen en keek naar binnen.....

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

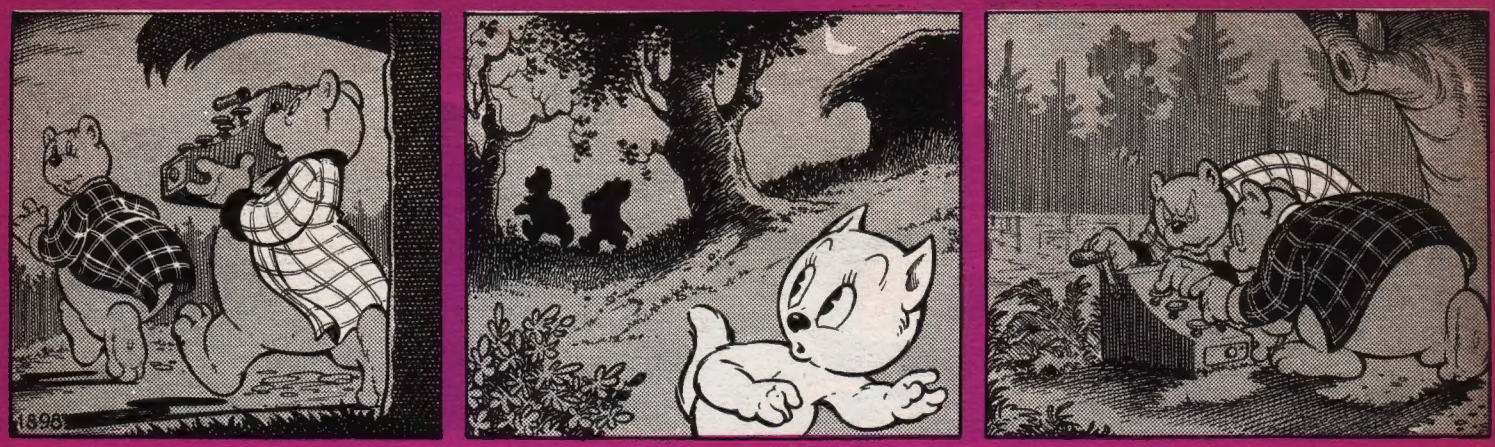

1898. Het raampje van de oude schaapskooi bevatte geen glaswerk meer en daarom kon Tom Poes gemakkelijk verstaan, wat er gezegd werd. Toen hij dan ook over de eerste verbazing heen was begon hij te begrijpen, waar de onverwachte bezoeker van heer Bommel vandaan kwam.
"Ik weet, wat jij nodig hebt, Ollie m'n jongen!" hoorde hij hem zeggen. "Je moet er eens helemaal in! Eens helemaal lekker jezelf zijn!"
"Maar de dokter zei juist, dat ik er eens helemaal uit moest!" wierp heer Bommel tegen. "U bent teveel in Uzelf gekeerd!" zei hij.
"Hoor eens even!" hernam de ander dreigend, "ik ben niet uit je ikseldoos gekropen om al die onzin aan te horen! Waar moet ik naar toe, als je er eens helemaal uit gaat? Je moet er eens helemaal in, zeg ik. En daarom gaan we nu naar het Luilekkerland! Kom mee - en vergeet je toestel niet!"

Tom Poes zag de beide heren naar buiten komen en wachtte tot ze in de schaduwen van het geboomte verdwenen waren. Toen begon hij te rennen.
"Het wordt tijd, dat ik iets ga doen!" dacht hij. "Het gaat helemaal de verkeerde kant uit met heer Ollie! Het enige, wat er op zit, is, dat ik die doctor Dipper weer op ga zoeken om hem te vragen, hoe dat gevaarlijke apparaat van hem onschadelijk gemaakt kan worden."
Intussen waren heer Bommel en zijn vreemde metgezel bij een klein bosmeertje aangekomen en zaten nu naast elkaar aan de oever. Het was er stil en eenzaam. Een zacht windje ritselde in het riet en de maan spiegelde zich rimpelend in het water.
"Een mooie omgeving voor een Luilekker-land!" sprak de vreemde tevreden. "Geef dat toestel maar hier, dan beginnen we!"

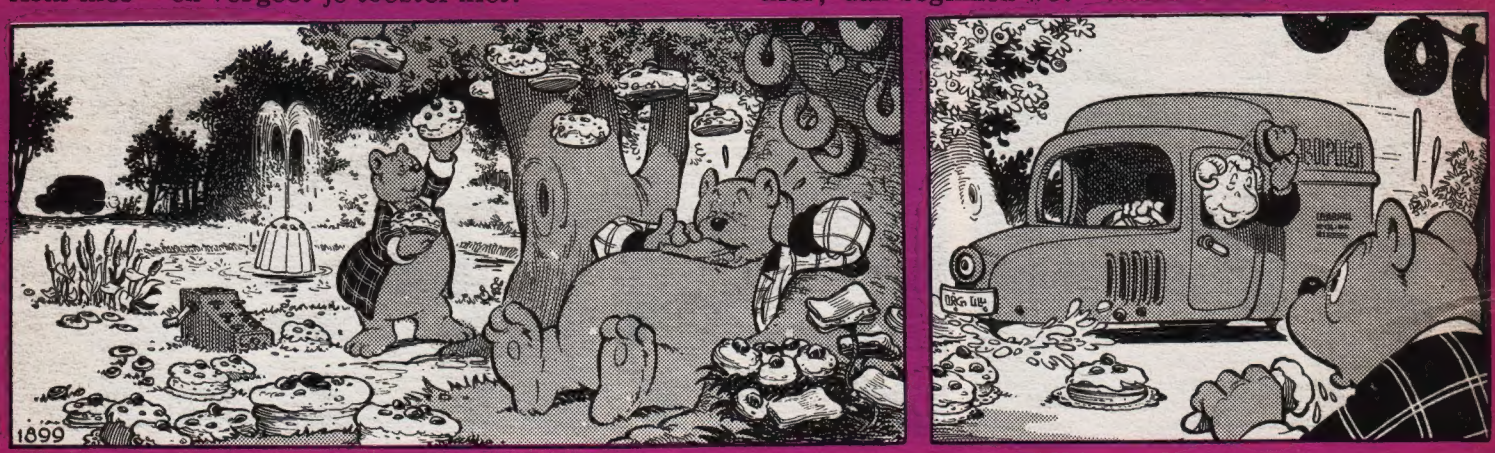

1899. Toen heer Bommel's vreemde metgezel enige toetsen van het apparaat had ingedrukt, en heer Ollie persoonlijk de zwengel had gedraaid, veranderde de omgeving van het eenvoudige bosmeertje langzamerhand van kwaliteit.
Bij het licht van de opkomende zon werd het heldere water frambozen-rood van kleur en begon middels een opschietend fonteintje luid te klateren. Aan de bomen groeiden de bloesems en dennenappels uit tot worsten en koekjes, terwijl de bloemen in taartjes veranderden.
Heer Ollie ging gemakkelijk onder een boom liggen en peuzelde wat schors, dat op onnaspeurlijke wijze van chocolade gevormd was.
"Vreemd!" mompelde hij. "Héél mooi! Ik heb altijd geweten, dat ik het in mij had, dit luilekkerland. Maar het is prachtig, dat het er zo maar uit komt. Een heer staat toch voor niets!"
"Onzin!" sprak de ander, een gebakje plukkend, "het komt er niet uit, maar jij komt er in!"
Terwijl heer Ollie dromerig over deze diepe woorden nadacht, werd hij een naderkomend, knallend geluid gewaar. Het was natuurlijk niemand anders dan de heer Grootgrut, per driewiel-automobile onderweg om enige boodschappen te gaan afleveren bij vèraf wonende klanten. Omdat het mooi weer was, was de nijvere kruidenier vroeg opgestaan. En, nadat hij zijn fijne vleeswaren en andere grutterijen in zijn voertuig had geladen, nam hij de weg door het bos, die wel niet de kortste, doch zeker de mooiste was. Zodoende passeerde hij het bosmeertje, dat nu geheel uit limonade bestond en de wielen van zijn bestelwagentje verpletterden enkele taartjes, voordat hij zijn goede klant, heer Bommel, ontwaarde.....

wordt vervolgd